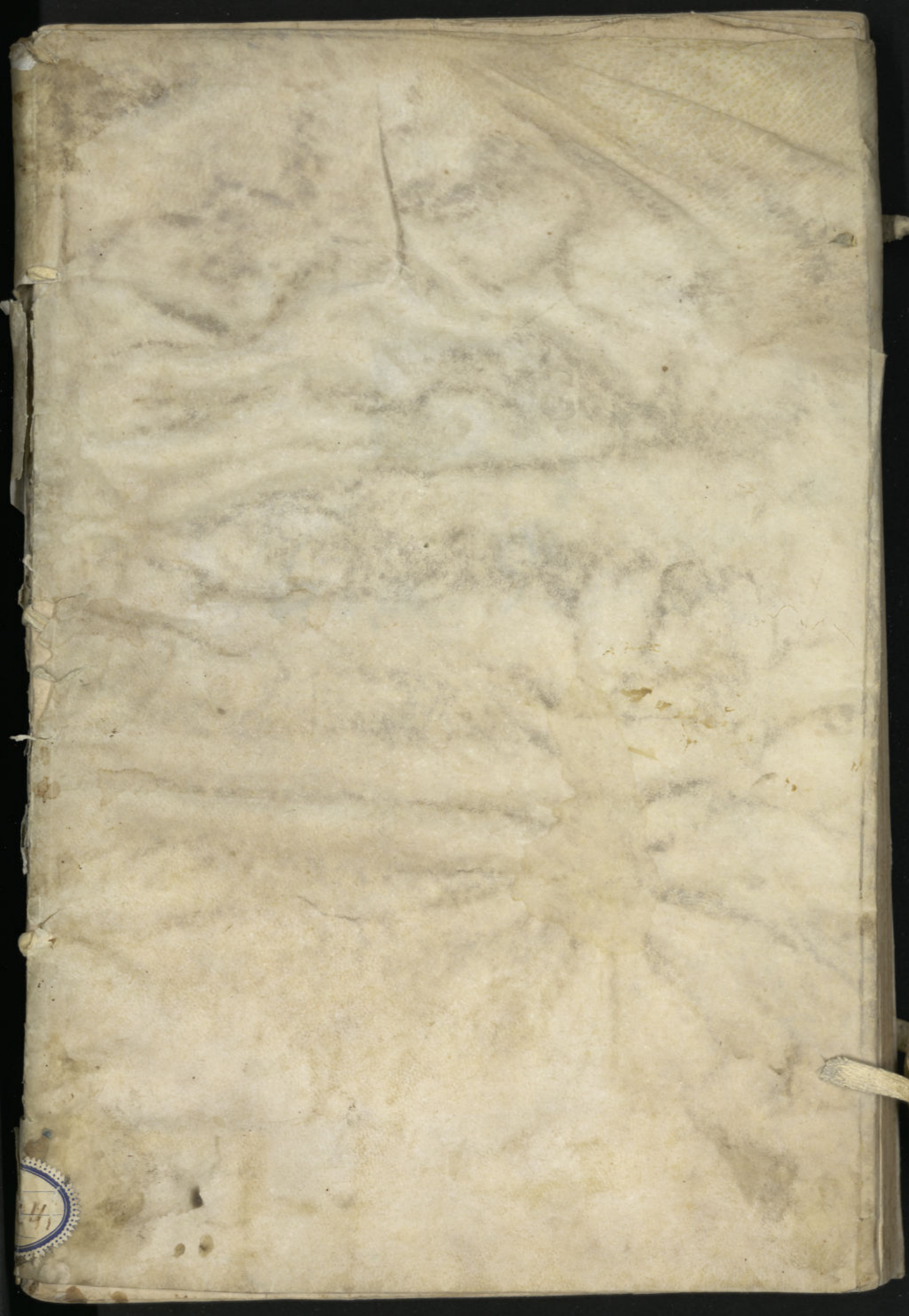

11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

No
8

2407

Biblioteca Universitaria	
GRANADA	
Sala	A
Estado	8
Tabla	
Número	241

L1755407x

A
J
G

De Don Juan Giron de Rebolledo

6.a. 9. 3.

Handwritten scribble

233

Faint, illegible handwriting

Faint, illegible handwriting

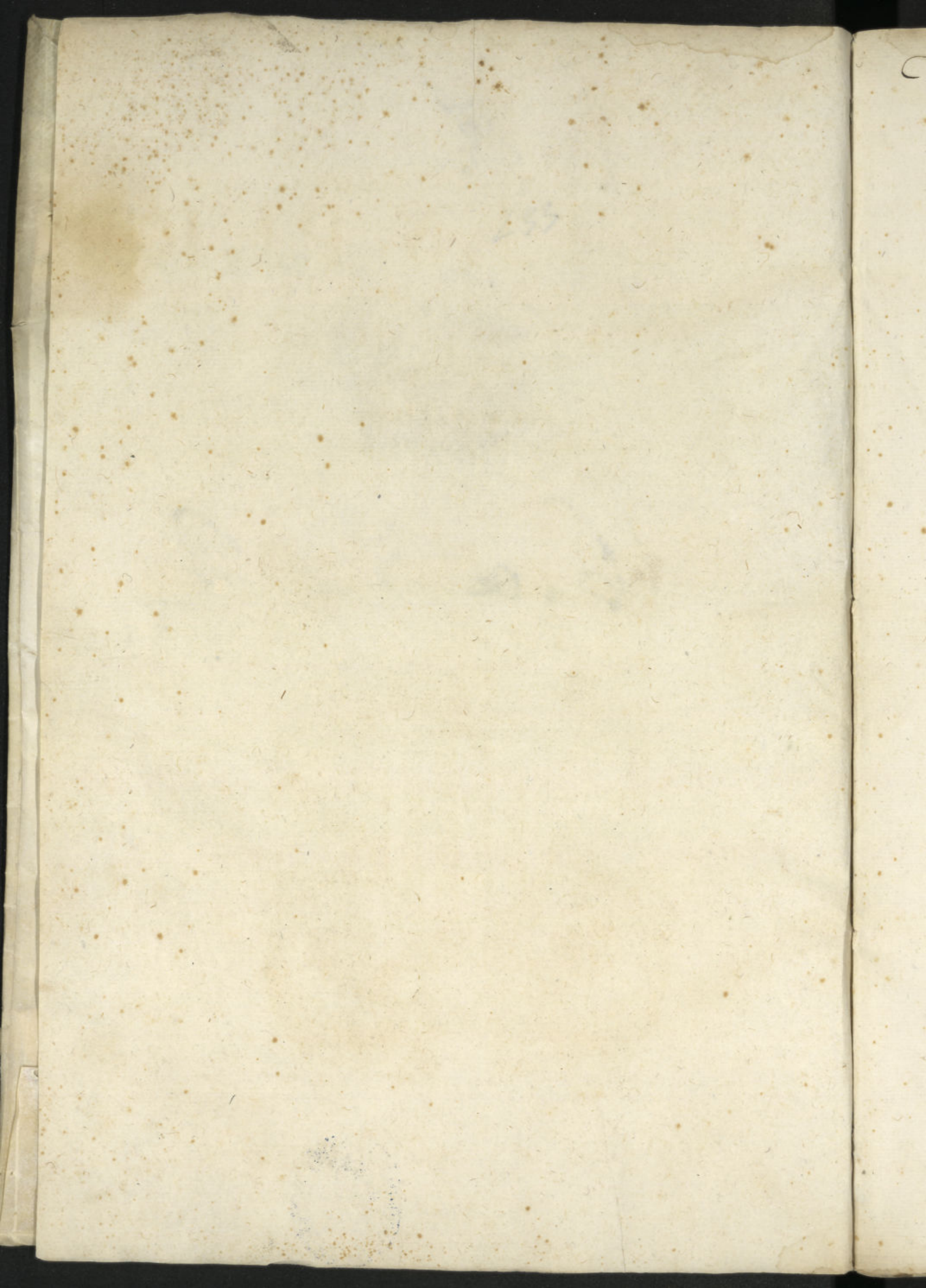
LIBRE DE
LETRES PER

AL SENYOR MAGISTRAT DEL
REYNO ENSEY SECON, ET
DE LLIBRE ANGEL

AN DE MIL E CENTS E QUATRE
CIENTS E CINQUENTA E SEYS
DE FEBRER DEL ANY

1561

Del Colegio de la Corp^a de 1418 de Granada

17/6975

CONSTITVTIONS
FETES PER
LA S. C. R. MAGESTAT DEL
REY DON PHELIP SEGON, REY
de Castella; de Arago &c.

EN LA PRIMERA CORT; CELEBRA
als Cathalans, en la Ciutat de Barcelona en lo Monastir
de S. Francesch en lo Any 1599.

Any

1603.

AB LICENCIA.

Estampat en Barcelona en casa de Gabriel Graels, y Giraldo Dotil.

Handwritten signature

1693

CONSTITUTIONS

FETTES PER

LA S. C. R. MAGESTAT DEL

REY DON PHELIP SEGON, REY

de Castella, de Arago &c.

EN LA PRIMERA CORT, CEBERRA

als Cathedra, en la Ciutat de Barcelona en lo Monest

de S. Francesch en lo Any 1593.

1693

Any

AB LICENCIA

Esampar en Barcelona en casa de Gabriel Gual y de Guillelmo Domínguez

TAVLA DE LES PRE SENTS CONSTITVIONS CAPITOLS, E ACTES DE CORT.

Confirmatio, prorogatio, e innovatio de algunes Constitucions, e Capitols de Cort, fins a la conclusio de les primeres Corts, cap. 1. fol. 1

Salariis de les causes se han de exhibir conforme lo cap. XXIII, de les Corts del any M. D. III, en tots los tribunals, ara sian Reals, o de Barons, cap. 2. fol. 2

Que tots los habitants en lo present Principat pugan liberamet comprar, y vendre, y lo modo, y forma ab que poden pendre en paga de sos dentes mercaderies, grans, y fruyts, cap. 3. fol. 2

Aduocats de pobres sien dos ab salari de quatre centes lliures per quiscu, y los procuradors de pobres sien tambe dos, ab dos centes lliures de salari per quiscu, y de les obligacions que tenen, capitol. 4 fol. 2

Creatio de offici de solicitador, y sobrestant als Aduocats, y procuradors de pobres en persona del Guardia, y en sa absentia del president del monastir de S. Francesch de la Ciutat de Barcelona, y de la obligatio que te, y ques donen de pecunies del General cada any cent lliures per obras de dit monastir, cap. 5. fol. 3

Notaris del criminal no poden fer pagar cosa alguna de la obligata de les supplicacions que daran los presos, ni poden pendrer strenes, e de les penes que incorren fentho altrament, e que los miserables sien compresos ab los pobres presos, cap. 6. fol. 3

Notaris del Criminal no poden rebre de salari per cada testimonio sino vn real, si ja la depositio no es llarga, ni de copies sino diuuyt diners per fulla, e les penes en que incorren fent altrament, e que los miserables sien ygnualats ab los pobres presos en tot lo que adits pobres es favorable, cap. 7. fol. 4

TAVLA.

Veguer e Balie de Barcelona no poden tenir presons ni presoners en ses cases, ans aquells han de aportar als Carcers Reals en continent a pena de cent lliures per quiscuna vegada, cap. 8. fol. 4

Edictes ni crides, axi generals, com particulars que sien contra Constitutions ni Capitols de Cort, nos pugan fer per lo Loctinent General, ni portant veus de general Governador ni altres qualseuol officials, cap. 9. fol. 4

Veguers quant alçaran sometent, e demanaran gent a les viles, llocs, o ciutats no pugan composar dites viles, y llocs, y remetre lo seguiment de dita gent per diners, e de les penes en que cau en cars de contrafactio. cap. 10. fol. 4

Que la Constitutio setena del Emperador don Carles en lo titol de drets emphyteoticaris sia guardada per los notaris, sots pena per quiscuna vegada de vint y cinc ducats, y que tinga tambe lloch en les specials obligations, cap. 11. fol. 5

Los Iutges de Taula sino declaran dins quatre mesos les causes, hajan de restituir los salaris, y pagarne altre tãt de llurs bens propri, cap. 12. fol. 5

Que los Doctors de la Real Audientia anant ha fer visures hajan tant solament trenta sis reals per dieta, y lo notari tinga vint y quatre sous, cap. 13. fol. 5

De la llargaria, taxa, y llimits que han de tenir los draps, capit. 14. fol. 6

Que ningun militar, o que gaudesca de priuilegi militar pugan tenir vot en Corts ni en braços, o staments que no tinga vint anys, cap. 15. fol. 6

Que les Constitutions, Capitols y actes de Cort, no pugan esser reuocades, alterades ni suspeses, sino en Corts generals, cap. 16. fol. 6

Que si dins un any no se haurã declarat en las causas de las marques los Deputats exege scan dit dret de marques, y lo que de ell se ha de fer, cap. 17. fol. 7

En

TAVLA.

- En las causas interposadas ala Real Audiencia de recursos de penyoraments fets per Barons, o altres officials ordinaris com se ha de prouehir sobre la restitutio de las penyoras abans de la declaratio de dits recursos, cap. 18. fol. 7.*
- Ala persona qui sera cridada, y voluntariament se posara en preso, seli publique la enquesta dins vint dies, y fetes les defenses se li fassa la causa, y presa la depositio lo dexen per tota la preso ab idoneas fermanses, cap. 19. fol. 7.*
- La forma ab que los portants veus de general Governador del Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdanya han de nomenar tinents, cap. 20. fol. 8.*
- Que lo Canceller, y altres officials, quant los notaris de les causes los aportaran los processos hajan de fer albara de la rebuda, cap. 21. fol. 8.*
- Prorogatio de la Cõstitutio. XIII. del any M. D. LXXXV. e extensio y declaratio de aquella, cap. 22. fol. 8.*
- Prorogatio del cap. 8, de les Corts del any 1585. e declaratio, y extensio de aquell, cap. 23. fol. 8.*
- Que pobres miserables de la preso sien entot y per tot iguals ab los pobres de la almoyna, tant en los emoluments de dita almoyna com en respecte de la Real Thesoreria, cap. 24. fol. 9.*
- Visita que han de fer los Iutges de Cort en los carcens reals cada primer dia juridich de mes, cap. 25. fol. 9.*
- Que la pragmatica de domibus euacuandis tinga lloch in pre-dijs rusticis, cap. 26. fol. 9.*
- Que los pares qui faran testament pugan prohibir ab parules expresses la trebellianica a sos fills, cap. 27. fol. 9.*
- Extensio del Capitol LV. de les Corts del Any 1547. que haje lloch tambe en los fills del primer grau, cap. 28. fol. 10.*
- Renuocatio de les Constitutions prohibints ab pena lo matar anyells, cap. 29. fol. 10.*

TAVLA.

<i>Additio ala Constitutio, cap. 28, de les Corts del any M. D. LXXXV. sobre les executions dels exauts, cap. 30.</i>	fol. 10
<i>Que los notaris qui escriuen en la Real Audiencia hajen de esser col·legiats, ni que aquells puguen prestar lo nom, cap. 31.</i>	fol. 10
<i>Que los Doctores, y Bachillers que passats sis anys se detindran en la Vniuersitat de Leyda continuant los studis, sien vits practicar en la Real Audiencia, cap. 32.</i>	fol. 11
<i>Al Hospital general de Barcelona de pecunies del General quiscun any sien donades mil y cinc centes lliures, cap. 33.</i>	fol. 11
<i>Lo Rector de la Vniuersitat de Leyda tinga la mateixa jurisdicció que te lo Rector de la Vniuersitat de Salamãca, cap. 34.</i>	fol. 11
<i>Lo Alcayt de la Vall daransa natural del present Principat de Cathalunya y Comtats de Rossello y Cerdanya, cap. 35.</i>	fol. 11
<i>Forma se ha de seruar en lo fer y texir velluts y altres sedes, y de les penes imposades als qui contrafaran, cap. 36.</i>	fol. 12
<i>Que lo portat veus de general Governador, doctores del real Cõsell, y altres officials reals nos pugã entremetir en les enseculacions de la Deputatio, casa de la Ciutat ni Consols de mar, cap. 37.</i>	fol. 14
<i>Que ningun Doctor del Real Consell pugã tenir part ni cõpanya en botigas, arrendaments ni altres negocis, sino donar a cambi, cap. 38.</i>	fol. 14
<i>Feries se fassen en la Real Audiencia de XV. del mes de Iuliol fins en XX. del mes de Agost, lleuades algunes dentre any, cap. 9.</i>	fol. 14
<i>Quin dret han de seguir los Doctores del real Consell, en decidir y votar les causes, cap. 40.</i>	fol. 14
<i>Que en les sentencies, en les quals y haura condempnatio de interessos, se haje de especificar si son mercantinols, o simples, y lo temps del qual començan a correr, cap. 41.</i>	fol. 14
<i>En les sentencies hajen de declarar los Doctores del Real Consell lo principal, y lo que estara liquit, cap. 42.</i>	fol. 15
	Los

TAVLA.

- Los notaris no pugan pendre actes de persones que no conixeran, sino es que persones dignes de fe, y conegudes per ells los asseguren que la dita persona es tal com se anomena, cap. 43. fol. 15
- Los substituïts de notaris hajan de rebre los actes en presentia de dos testimonis, cap. 44. fol. 15
- Ampliatio de la Constitutio de la Reyna dona Maria, cap. 27. de les Corts del any M.CCCC.XXII. cap. 45. fol. 15
- Que los notaris del verbal del Canceller, y Regent hajan de tenir un taulell en la sala Real, y assiste scan les hores ordinaries dels notaris del civil, cap. 46. fol. 16
- Lo notari de les conventions, apres que haura declarat lo Canceller, sia obligat en continent de restituir los processos y actes originals sens salari, cap. 47. fol. 16
- Los Assessors de la Ballia general, y procuracions reals en los Còtats de Rossello, y Cerdanya, sien obligats en les causes ha seguir lo ordre que s'observara en la Real Audiencia, cap. 48. fol. 16
- Quines persones poden gaudir del privilegi del for de la sancta Inquisitio, cap. 49. fol. 16
- Que los ordinaris, y Barons pugan entrar en casas dels familiars, y altres officials de la Inquisitio, y de aquelles traure qual seuol delinquent, cap. 50. fol. 17
- Com se han de fer les executions contra familiars, y commissaris del S. Offici, per bans, tales penes, drets de impositions, sises, y altres, cap. 51. fol. 17
- Los Doctores de les dos sales del Consell civil, sien reduyts en numero de cinc en cada una, cap. 52. fol. 17
- Additio ala Constitutio XIII. del titol de custodia de presos, acerca la publicatio de les conclusions fetes en la visita de la preso, cap. 53. fol. 17
- Forma se ha de servir per lo Regent la Real Thesoreria ans de fer executio contra dels manlletats, cap. 54. fol. 17

TAVLA.

Obres que se han de fer a despeses del General en la preso vella de la present Ciutat, y la obligatio que te lo escarceller, y en quines presons no poden esser posats Cauallers, ciutadans, y altres qui gozen de priuilegi militar, cap. 55. fol. 18

Forma com han de comunicar los notaris los processos criminals, ho darne copia, y quin salari poden rebre, capitol 56. fol. 18

Proces y causa del qui haura recorregut al Real Consell de algun Baro, y sera declarat no tenir lloch, lo Loctinent, y relador de la causa lo han de remetre al Baro, o jutge del qual se haura recorregut sens poder remetre lo delinquent, cap. 57. fol. 19

Deputats y Oydors tenen obligatio de fer estampar les presents Constitutions tres mesos immediadament següents apres seran decretades, y lliurades, cap. 58. fol. 19

CAPITOLS Y ACTES DE CORT.

Proemi y principi de la forma de la tercera Sala del Real Consell, cap. 1. fol. 20

Forma de dita tercera Sala, y del numero dels Doctors que en ella ha de hauer, e de les causes que han de conixer, cap. 2. fol. 20
que los tres jutges de Cort se resten en la mateixa forma q̄ fins assi han estat, cap. 3. fol. 21

Forma com se han de declarar les causes de supplicatio de les dos Sales Ciuils en tercera instantia, cap. 4. fol. 21

Forma de la visita per als officials Reals que no purgan taula, cap. 5. fol. 21

Nominatio de Visitador per al fet fins assi, y que sen haja de anomenar despres de sis en sis anys, cap. 6. fol. 22

Sala

TAVLA

- Salari del Visitador, y altres ministres de la Visita, cap. 7 fol. 23
- De las qualitats que ha de tenir lo Regent la Real Thesoreria
cap. 8 fol. 23
- Que no se innovat res en lo vot dels Aduocats fiscals, cap. 9.
fol. 23
- Regalies com han de esser fetes, cap. 10. fol. 23
- Declaratio y limitatio del vsatge, Camini & Strata, cap. 11.
fol. 24
- Que en lo vot del Loctinent general se guarde lo acostumat,
cap. 12. fol. 24
- Testimonis en causes criminals, en quina forma han de esser re-
buts, cap. 13. fol. 25
- Testimonis de defensa quant se pot fer commissio als caps de les
vegueries per a rebrels, cap. 14. fol. 25
- Supplicar se pot de totes les sententies en les causes criminals, y
de las prouisions de tortura ques declararan en la Real Audien-
tia, exceptades algunes, cap. 15. fol. 25
- Que en los tribunals dels ordinaris tant de veguers com de al-
tres oficials reals, tinga lloch lo precedent capitol, y en les terres de
Barons en les causes que lo reo sera sententiat a mort, y la forma
com se ha de fer, cap. 16. fol. 26
- Que les treues se fermen tant solament per los parents, y affines
fins al segon grau inclusive, cap. 17. fol. 26
- La pena per hauer trencades treues fetes fermar per algun or-
dinari real, o de Baro, ha de ser executada per lo ordinari mateix, y
no per alguatzir, o commissari si ja no sera feta regalia, o euocata
causa sobre lo cas del qual se hauran firmades les treues, cap. 18.
fol. 27
- Que sien seruades les Constitutions que donen facultat al Locti-
nent general de prouehir, y fer captures, cap. 19. fol. 27
- Les manlleutes que serã fetes ab prouiso tenint clausula donec
aliter

TAVLA.

- aliter &c. no puguen esser executades sino essent feta per anla per lo relador en lo real Consell, cap. 20. fol. 27
- Que ningun puga esser pres ni capturat sens que precehesca provisio de captura en les causes de vsures, y agabellaments, y ques pogan fer composicions de vsures, y agabelladors, cap. 21 fol. 28
- Que los capitols de la concordia fets y jurats en lo any M. D. XII. y per lo Papa Leo X. confirmats, sienguardats per los Inquisidors en tot allo que no contradiuen als Capitols fets en la present Cort, exceptats alguns capitols, cap. 22. fol. 28
- Numero dels familiars de la Inquisitio cap. 23. fol. 29
- Dels oficials de la Inquisitio, cap. 24 fol. 30
- Del Assessor que han de pendre los Inquisidors per declaratio de les causes civils, y criminals, cap. 25. fol. 30
- Familiars ni commissaris de la Inquisitio no pogan esser Rectors ni Religiosos subdits, cap. 26. fol. 30
- De les causes de appellatio de sententias diffinitives, y provisions de liquidatio fetes per los Inquisidors, cap. 27. fol. 30
- Que lo Inquisidor general tinga persona nomenada en Barcelona que conega de les causes de appellatio fins en quantitat de cinc centes lliures, cap. 28. fol. 31
- Del jurament dels Inquisidors, cap. 29. fol. 31
- Los oficials ordinaris, y de Barons han de conexer dels delictes fets en rinya, o cas acordat ab algun familiar, o subordinat al tribunal de la Inquisitio, cap. 30. fol. 31
- Que los sobredits Capitols sienguardats en tots los habitants en Cathalunya, y Rossello y Cerdanya, encara que Leydasia de la Inquisitio de Çaragoça, y Tortosa de la Inquisitio de Valentia, cap. 31. fol. 32
- Familiars, y oficials del S. offici poden esser convinguts en les causes feudals y emphiteoticarias deuant los Jutges que per los senyors seran nomenats, y la forma se ha de tenir si ferman de dret, cap.

TAVLA.

- cap. 32. fol. 32
 Los Inquisidors sien obligats ha seruar los Capitols fets en la
 Cort de Barcelona en lo any M. D. XX. cap. 33. fol. 32
 Additio al decret del Capitol XXV IIII. dels fets per lo Bisbe
 de Leyda lo any M. D. XII. cap. 34. fol. 33
 Forma pera declarar las contentions entre los Inquisidors y offi
 cials reals y altres, cap. 35. fol. 33
 De la obseruança dels precedents capitols, cap. 36. fol. 33
 La pragmatica de sobreseyment de les luytions feta en Mont
 ço, a XXVI. de Desembre M. D. LIII. sie prorogada fins ala Con
 clusio de les primeres Corts, y feta gratia dels lluytmes. capit. 37. fol.
 34.
 Los Assessors de la Ballia general han de fer paraula anant la
 Governatio ab la Audientia Real, axi com se fa en la Real Audien
 tia ab que los manaments se façan facto verbo en vna de las dos sa
 las, cap. 38. fol. 34
 Del libre de capbreuatio, cap. 39. fol. 34
 Que lo Loctinent general, y Real Audientia façan declara
 tio si toca fer nominatio de Balles al Governador, o al Balle Gene
 ral en la forma mes conuenient, cap. 40. fol. 34
 Si la part volrà confessar lo feu, se li admeta, encara que sie al
 temps de publicar la sententia ab que pague lo proces, y lo salari si se
 ra de posat, cap. 41. fol. 35
 Los lluytmes son prescrits contra lo fisch si no son demanats dins
 quaranta anys, cap. 42. fol. 35
 Guardes y porters dins Perpinya sien dotse, y de fora per tot lo
 Comtat de Rossello trenta, cap. 43. fol. 35
 De las causas de supplicatio de la Capitania general, cap. 44.
 fol. 5
 Que las vituallas sian pagades al preu comu que valdran en los
 llochets a hont se pendran, cap. 45. fol. 6
 Que

TAVLA.

- Que sien servades les Constitutions disponents que los Alcayts sien Cathalans, cap. 46. fol. 36*
- Per soldats no poden esser escrits sino aquells qui fan continua residentia en llurs presidis, cap. 47. fol. 36*
- Lo preu de carretejar per la fabrica de Galeres, sie augmentat dosdines mes per quint ardel que vuy se paga, capit. 48. fol. 37*
- Que ninguns officials reals pugan comprar propietats que s'vèdran per executions en los seus tribunals, y que nos puguen comprar cosas litigiosas, cap. 49. fol. 37*
- Als militars sien guardats sos priuilegis, y que nols sien lleuadas les armes honestes deffensives, cap. 50. fol. 37*
- Prorogatio de la pragmatica del Rey don Ferrando segon del any M. D. XV. fins ala conclusio de las primeras Corts, capit. 51. fol. 38*
- Declaratio de la pragmatica real sobre lo sobrefehiment de las luytions, cap. 52. fol. 38*
- Suspensio de la pragmatica del Rey don Alfonso dada a VIII. de Maig M. CCCCXLVII. cap. 53. fol. 38*
- Officials reals que tenen jurisdicchio no puguen concorrer a Deputats ni altres officis de la casa de la Deputatio que no haja sis mesos que hauran dexats los officis, y que asso tambe sia en les ciutats, viles, y llochs, cap. 54. fol. 39*
- Dos Doctores no hi pot hauer en vna sala de la Real Audiencia que sien parents, o affines fins al segon grau, exceptats los que vuy hi son, cap. 55. fol. 39*
- Causas de suplicatio enocadas ala Real Audiencia civil se poden continuar en la Governatio anant viceregia, capitol 56. fol. 39*
- Que las causas de liquidatio pendents, sien ab breuedat despatchades, cap. 57. fol. 39*
- Delas ternas per als llochs vagants de la Real Audiencia, cap.*

TAVLA.

cap. 58. *Que sien guardades les Constitutions disposants sobre la con-*
dempnatio de despeses contra la part que subcumbira en la primera
exceptio, o altercat, y quant sera confirmada en segona instantia al
guna sententia ex eisdem actis, cap. 59. fol. 40

Los statuts y observations de Salamãca sien guardats en la Vni
 uersitat de Leyda en quant sien aplicables, cap. 60. fol. 40

De la merce se demana a sa Magestat per augmentar los sala-
 ris de las caderas de la uniuersitat de Leyda, cap. 61. fol. 41

Remissio de les impositions exhigides fins al dia present tant sola-
 ment y manament al Mestre racional no demane compte de aque-
 lles, cap. 62. fol. 41

Que sien armades quatre Galeres acostas del General, y de las
 impositions que per subuentio de asso se han de imposar, capitol 63.
 fol. 42

Forma com han de esser armades les quatre Galeres y com han
 de nauegar, cap. 64. fol. 43

scedulas, y deductiohs bajan de esser fermades per los Aduocats, y
 prouehides de ma del Iutge, y buydades en lo proces, capitol 65.
 fol. 44

Reseruatio de una terça del integro salari de las sententias
 com se ha de fer per los Doctors del Real Consell, capitol. 66. fol.
 44

Major deliberatio reseruada en sententia diffinitiva, sia de-
 clarada ab conclusio, y que en dita declaratio sien explicats tots los
 caps liquits, cap. 67. fol. 44

Listas, seguretats, y apostas nos pogan fer en extractions de De-
 putats, Consellers, y altres, cap. 68. fol. 45

Los notaris del Criminal assistescan en la preso totes les hores
 que los Iutges de Cort, y estaran, cap. 69. fol. 45

Que sien guardades les Constitutions disposants sobre la extra-
 ctio

TAVLA.

- Etio de presos del Principat de Cathalunya y Comtats de Rossello y
 Cerdanya, cap. 70. fol. 45.
 Que puyan los decimadors y los qui reban tasca, fer pagar en
 garba, o en gra ajustant a les pragmatiques reals sobre aço dispo-
 sants y aquelles confirmant, capit. 71. fol. 46.
 Per quins notaris poden esser presentades supplications, y re-
 questes a officials, cap. 72. fol. 46.
 Exortatio al Iutge del Breu pera que no procedesca a captura
 de persona Ecclesiastica sens declaratio dels Doctors del Consell
 que sia locas atos, y que lo Assessor sia persona Ecclesiastica, y so-
 bre la preso en que han de star, cap. 73. fol. 47.
 De la declaatio se ha de fer sobre quins casos son del Breu,
 cap. 74. fol. 47.
 Despeditio de lletres per expeditio del contengut en lo preceder
 capitol, cap. 75. fol. 47.
 Exortatio al Iutge del Breu, per que faga sos commissaris tem-
 porals, y Ecclesiastichs, cap. 76. fol. 48.
 De la contributio dels militars en les impositions, capitol 77.
 fol. 48.
 Del port dels pedrenyals per persones Militars, capitol 78.
 fol. 48.
 Que los Deputats se puyan interposar en tot lo que sia de impor-
 tãtia pera remediar los excessos de la conseruatoria del S. Spirit, y
 altres, cap. 79. fol. 49.
 Dels homens de la ciutat de Gerona, y vila de Perpinya, capi-
 80. fol. 49.
 Que lo capitol de observança, sia guardat, cap. 81. fol. 49.
 De la remissio de les quantitats degudes per rahode impositiõs,
 cap. 82. fol. 50.
 Sobre la remissio de donar compte de les impositions, capit. 83.
 fol. 50.
 Que

TAVLA.

<i>Que no puguen esser impeditis los correus seran tramesos a sa Magestat, cap. 84.</i>	fol. 51
<i>Confirmatio de la Constitutio del Rey don Ferrãdo de les Corts del any 1481. cap. V. començant mes statum, cap. 85.</i>	fol. 51
<i>Sobre la despiditio de les causes de la Balliageneral, y procuratioreal dels Comtats de Rossello, y Cerdanya, cap. 86.</i>	fol. 51
<i>Que no se haja de demanar licentia pera portar, y comprar virtualles dins lo present Principat, cap. 87.</i>	fol. 52
<i>Prohibitio de traurer draps sotils aptes pera fer paper, cap. 88.</i>	fol. 52
<i>Que lo Cancelier, y Regent tingan lo mateix salari que tenen los altres Doctores de la Real Audientia, cap. 89.</i>	fol. 52
<i>Que los Iutges de Cort sien yguualats ab salari, y guanyables ab los demes Doctores de la Real Audientia, cap. 90.</i>	fol. 53
<i>Remissio de bans, e penes, e de terços, e de altres penes pecuniaries cap. 91.</i>	fol. 53
<i>De la franquesa del sagell, cap. 92.</i>	fol. 54
<i>Lo consentiment del stament Ecclesiastic, cap. 93.</i>	fol. 54
<i>Lo consentiment del stament Militar, cap. 94.</i>	fol. 54
<i>Lo consentiment de l'estament Real, cap. 95.</i>	fol. 55
<i>Naturaliza concedida al licentiat Diego de Couarruias Vicecanceller, y Conseller del Senyor Rey, cap. 96.</i>	fol. 56
<i>La oferta de la Cort.</i>	fol. 55
<i>Protestacions del bras Real, y de alguns Syndichs.</i>	fol. 57
<i>Conclusio de la Cort.</i>	fol. 59

FI DE LA TAVLA.

TAVLA

Que no pudiesen esser impedidos los correos segun se manda en la
 Magellan, cap. 8. fol. 21

Constitucion de la Constitucion del Rey don Fernando de las Cortes
 del año 1481. cap. V. concerniente a los señores de las Cortes
 Sobre la de pidiendo de las Cortes de la Balla general y proveya
 tiorel de las Cortes de Rossello y Cerdeña, cap. 8. fol. 21

Que no se haya de hemeriar la renta para portar y comprar en vi-
 tualles de los presidentes Principales, cap. 8. fol. 22

Prohibicion de traer de otros países para vender y comprar, cap. 8. fol. 22

Que lo Cancellero y Regentadores lo mande a las Cortes que tenen
 los otros Doctores de la Real Audiencia, cap. 8. fol. 22

Que los Juizes de Cortes sean iguales a las Cortes y mandables a
 los otros Doctores de la Real Audiencia, cap. 8. fol. 23

Remissio de parte de la Real Audiencia de la Real Audiencia de
 tres cap. 9. fol. 23

De la franquicia del sagell, cap. 9. fol. 24

Lo consentimiento del señalament Ecclesiastic, cap. 9. fol. 24

Lo consentimiento del señalament Militar, cap. 9. fol. 24

Lo consentimiento del señalament Real, cap. 9. fol. 25

Naturales a concedida al licenciado Diego de Contreras y
 Cancellero y Cancellor del Rey, cap. 9. fol. 26

Da oferta de la Cort. fol. 27

Protestaciones del Rey Real y de algunos Señores. fol. 27

Conclusio de la Cort. fol. 29

FI DE LA TAVLA

CONSTITVTIONS

DE CATHALVNIA.

IN NOMINE Domini nostri Iesu Christi, pateat vniuersis, quod Nos Philippus Dei gratia Rex Castellæ, Aragonum, legionis vtriusq. Sciciliæ, Hierusalæ, Portugaliæ, Vngariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Nauarræ, Granatæ, Toleti, Valentia, Galletiæ, Maioricarum, Hitpali, Sardinia, Cordubæ, Corcicæ, Murcia, Giennis, Algarbij, Algeziræ, Gibraltar, Insularum Canariæ, necnon Indiarum Orientalium & Occidentalium, Insularum, ac Terræ firmæ Maris Oceani, Archidux Austriæ Dux Burgundiæ, Brabantia, Mediolani, Athenarum, & Neopatriæ Comes Abspurgij, Flandriæ, Tirolis, Barchinonæ, Rossilionis, & Ceritaniæ, Marchio Oristanni, & Comes Goceani: Attēdentes Curias generales per nos fuisse in ciuitate nostra Barchinonæ omnibus incolis & habitatoribus nostrorum Principatus Cathalonie, & Comitatum Rossilionis, & Ceritaniæ ex causis in ipsa conuocatione contentis conuocatas, easquē ad debitam conclusionem, & celebrationem perductas in quibus siquidem bonū commune, pacem, ac quietē subditorū nostrorū intuentes, nec non tranquillo statui Rei publicæ dictorum Principatus & Comitatum consulere affectantes illorumquē incolas in iustitia & æquitate fouere habito maturo, & digesto consilio ac tractatu cum Prælati & Ecclesiasticis Personis, Ducibus, Comitibus, Baronibus, Militibus, & hominibus de paratico, ac etiam Syndicis Vniuersitatum, Ciuitatum & Villarum Regaliū dictorum Principatus, & Comitatuū, qui ad dictas Curias conueniunt ad supplicationem per humilem, nec non de expressis consensu, approbatione & consilio eorundem, pro nostro folio Regio (vt moris est) Strato ornatoq. sedentes: Constitutiones, Ordinationes, capitula, et actus curiæ facimus, statuimus, sancimus, et ordinamus, sub forma, modificationibus, et declarationibus infra scriptis.

A CON-

CONSTITVTIONS
CONFIRMATIO, PROROGATIO, E IN-
nouatio de algunes Constitutions, e Capitols de Cort, fins
ala conclusio deles primeres

Corts.

Cap. j.

PRIMERAMENT ab loatio, y approbatio dela present Cort, statuim, y ordenam, que les Constitutions capitols, y Actes de Cort següents, ço es la constitutio feta en les Corts del any M. D. LIII. capitol xxx. comensant, cõ lo ordinari collador, y les Cõstitutions deles Corts del any M. D. LXXXV. capitol viiiij. comensant: Perque los q̄ cometen, y capitol xiiij. que comensa: Cõsiderant que per impedir, y la del capitol xlviij. que comensa: Com sempre sia esta da odiosa, la del capitol. l. que comensa. Per quant de poc temps a esta part, y la del capitol liij. q̄ comensa. Y considerant, y la del capitol lxxj. que comensa. Per quãt los sobredits, la del capitol lxxiiij. que comensa. En les causes empero sumaries, la del capit. lxxv. comensant. Statuim, y ordenã, la del capitol lxxviij. que comensa. Mes auant statuim, y ordenã, la del capitol lxxviij. comensant. Item statuim, y ordenam, la del capitol lxxviiij. que comensa. Mes auant, la del capitol lxxix. que comensa. Item ab loatio, y approbatio dels tres braços, y la del capitol lxxx. que comensa. Mes statuim, y ordenã ab consentiment de la present Cort, y la del capitol lxxxj. que comensa. Item statuim, y ordenam, y la del capitol lxxxiiij. comensant. Mes auant statuim y ordenam, y la del capitol lxxxviij. que comensa. Item statuim, y ordenam ab approbatio, y la del capitol lxxxviij. que comensa. Y sis suplicara de alguna prouisio, y la del capitol lxxxxiij. que comensa. Per quant la experientia ha mostrat, y la del capitol C. comensant. Per quant, y lo Acte de Cort capitol iij. que comensa. Itẽ per quant V. Magestat, y lo capitol xij. q̄ comensa. Itẽ supplican dits tres braços, y lo capitol xiiij. q̄ comensa. Itẽ supplica la present Cort sian porrogades, y cõfirmades y porrogats y cõfirmats fins ala cõclusio deles primeres Corts en tot allo q̄ no serã mudades ni mudats corregidas, o alterades, per les cõstitutiõs fetes en la present Cort, per q̄ ental cars hã de esser guardades, y obser-

DE CATHALVNYANO FOL. II.

obseruades las que en la present Cort son estades statuides y ordenades.

SALARIS DE LES CAUSES SE HAN

de exigir conformelo Cap. xxiiij. de les Corts del Any

M. D. iij. en tots los tribunals, ara sian

Reals, o de Barons.

Cap. ij.

STEM per lleuar los abusos ques fan en diuersos tribunals en exigir excessius salaris de les causes, que deuant ells se aportan, statuim, y ordenam ab lo arto, y approbatio de la present Cort, que la Constitutio feta en les Corts del any M. D. iij. Capitol. xxiiij. que comença, Mes auant, sia guardada per tots los tribunals del present Principat, y Comtats de Rossello y Cerdanya, ara sian reals, o de barons, tant Ecclesiasticos com seculares, o dels Consols de mar, o qualseuol altres, no obstant qualseuol consuetut en contrari.

QUE TOTS LOS HABITANTS EN LO
present Principat, puguen liberament comprar y vendre, y lo modo y forma ab que poden pendre en paga de sos deutes mercaderies, grans, y fruyts.

Cap. iiij.

COM per Constitutions de aquest Principat lo comerci sia libero y franc, y liberament se pugha cõprar, y vendre tot genero de grans, e mercaderies, y per lo Loctinent general, y regia Cort, se fassan crides, y edictes, prohibint compres, y vendes de blats, ordis, sia y des, amelles, vi, oli, besties, mules, tocinos bestiar, y altres coses en esta forma, y en ella que hajan de hauer llicentia del Loctinent General

II. DE CONSTITUTIONS

per la qual ames de ferse difficultosos de donar la, sino es entreuenint-hi amistats, y altres respectes en sa negociatio entre officials reals: Per ço, y altrament, statuí y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que tots los habitants en lo present Principat, pogan liberament comprar, y vendre, y pendre, en paga de fos deutes, tot genero de mercaderies, y grans, y fruyts, y altres qualseuol coses de mercaderies, al preu ques valdran en lo mercat del lloc hahont se cobraran los diners, o al preu se vendran al mes prop lloc, o vila que hi haura mercat, y no en manco preu, ab que los acrehedors no pogan obligar als deutors quels hajan de pagar los deutes ab fruits, o ab altres mercaderies, sino que estiga en llibertat dels deutors de pagar ab diners, o mercaderies, si lo acrehedor sen acontentara, y que les persones que blats, o altres grans compraran en paga de deutes, y de axo faran mercaderia, hajan de tenir botiga vberta pera vendre al preu que correra, y que lo libero commerci nos puga prohibir, pus les mercaderies ques compraran, y vendran, no puguen esser tretes fora del present Principat, y Comtats.

ADVOCATS DE POBRES SIEN DOS
ab salari de quatre cenes lliures per quiscu, y los procuradors de pobres sien tanbe dos ab dos cenes lliures de salari per quiscu, y de les obligations que tenen.

Cap. liij.

STatuí y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que per acudir ales necessitats dels pobres litigants, que per falta de Aduocats perden moltes causes per mes que tingan en elles justitia, que de vuy en auãt los Aduocats de pobres sian dos, y dos procuradors, los quals tingã, ço es quiscu de dits aduocats, quatre cenes lliures, y quiscu dels procuradors, dos cenes lliures per salari, perq no hajã de aduocar, ni acócellar, a altres causes, ni procurar fora les dels pobres, als quals hajã de aduocar tãt en los dela preso dela Almoyna, y altres misera-

DE CATHALVNYA. FOL. III.

miserables com en causes ciuils, atots los qui pledejarā com a pobres, y que tant dits aduocats, com procuradors tres hores de mati, y tres despres dinar hagen de assistir en la preso per instruirse del que conuindra pera la deffensa dels pobres presos, dels quals ni de llurs deutes ni amics per via directa ni indirecta no pugan pendre diners, robes, presents, ni altres coses, ans ho tingan de fer tot gratis, y que per adaço tingan de ser subjectes a la visita com los demes officials Reals.

CREATIO DE OFFICI DE SOLICITADOR y sobrestant als Aduocats y procuradors de pobres en persona del Guardia, y en sa absentia del President del monastir de Sanct Francesch de la Ciutat de Barcelona, y de la obligatio que te, y ques donende pecunies del General cada any cent lliures per obres de dit monastir.

Cap. V.

TEM statum, y ordenam ab la mateixa loatio, y aprobatio, que sia creat vn offici de Solicitador, y sobrestant als aduocats, y procuradors de pobres, lo qual tinga obligatio de anar cada femmana ala preso dos voltes, y saber de dits pobres presos en que estan ses causes, y conforme lo estat delles sollicitar als Aduocats, y procuradors, que fassen lo que conuindra, y que cada femmana quant los Doctors del Consell real estaran en la preso visitant los presos, vaja alli, y faça relatio de les diligenties que haurā fetes en cada causa, y de les quexes q̄ tindran los pobres, diēt publicament si son de no despedirse les causes, y si la culpa sera dels Aduocats procuradors, o jutges, y q̄ lo dit sollicitador sia lo Guardia del monastir de S. Francesch de la present Ciutat de Barcelona, y en absentia

III. CONSTITVTIONS DE C

fua lo President, o superior que fera dela casa, y que cada vn any se done per la obra de dit monastir de les pecunies del General cent lliures.

NOTARIS DEL CRIMINAL NO PODEN fer pagar cosa alguna dela oblata de les supplications que daran los presos, ni poden pendre estrenes, e de les penes que incorren sentho altrament, e que los miserables sien compresos ab los pobres presos.

Cap. Vj.

MES auant ab loatio, y approbatio dela present Cort, statum y ordenam, que los notaris del criminal no pogan fer pagar cosa alguna dela oblata que faran los jutges en les supplications que donaran los presos en pena de deu lliures la primera y segona vegada, y la tercera en pena de priuatio de sos officis, y que no pogan pendre estrenas de alguns presos, ni de altres terceres persones per ells, sots la mateixa, o altra pena, al visitador esdeuenidor ben vista, segons la calitat del negoci, y que los miserables sien compresos ab los pobres presos en totes les demes Constitutions que son fauorables, y parlen dels presos.

NOTARIS DEL CRIMINAL NO PODEN rebre salari per cada testimoni sino vn real, si y a la depositio no es llarga, ni de copies, sino es diuuyt diners per fulla, e les penes en que incorren sent altrament, e que miserables sien iguals ab los pobres presos, en tot lo que a dits pobres presos es fauorable.

Cap. Vij.

Sta-

DE CATHALVNYA. FOL. IIII.

Tatuhim, y ordenã ab loatio y aprobatio de la present Cort que los notaris del criminal, encontinent apres que seran requests, hajan de rebre los testimonis de la deffensa, y que per cada testimoni no pugan rebre de salari sino vn real, si ya que la depositio no fos llarga, perque en tal cars pugan rebre dos, o tres reals, y no mes per depositio deixant la coneixença al jutge si la depositio es llarga, o no, prohibint expressament q̄ no pugã rebre dels presos per raho de peatges, ni per altra occasio cosa alguna vltra de sos salaris, y que per les copies dels processos en los casos que los presos sian obligats a pendre les no hajan de pagar sino diuuyt diners per fulla, exceptats los pobres y miserables, als quals com esta ya ordenat sels ha de donar de franc dita copia, declarant expressament que totes les Constitutions fetes en fauor dels pobres presos tingan lloc, y se hajan de guardar de la mateixa manera en los miserables y gualant los en tot lo fauorable als dits pobres presos, e si per los notaris del criminal, o altres sera contrafet a ninguna de les sobredites coses per cada cosa, y vegada que contrafaran, caygan en pena de deu lliures applicadores la meytat a la part que instara, y l'altra meytat a la Real Thesoreria, y lo qui per tres vegades sera trobat hauer contrafet a les coses sobredites, sia irremissiblement priuat de son offici.

VEGVER, E BALLE DE BARCELONA
no poden tenir presons ni presoners en sas casas, ans aquells han de aportar als Carcers Reals en continent, a pena de cent lliures per quiscuna vegada.

Cap. Viiij.

Rdenam ab la mateixa loatio, y aprobatio, que lo Veguer ni Balle de Barcelona, no pugan tenir presons, ni presoners alguns en ses cases, sino que hajan de portar totes les persones que capturaran als Carcers reals de dita Ciutat encontinent que las hauran capturades, a pena de cent lliures per quiscuna vegada que sera contrafet, aplicadores la meytat a la part que instara, y l'altra meytat a la Real Thesoreria.

CONSTITVTIONS

EDICTES, NI CRIDES, AXI GENERALS,
com particulars que sien contra Constitutions ni Capitols de Cort
nos puguen fer per lo Loctinent General, ni portant veus
de General Governador, ni altres qual-
seuol officials.

Cap. Viiiij.

Er lo gran abus que han fet nostres Loctinents generals en fer edictes generals, y particulars contra constitutions de Cathalunya, y capitols de Cort statuhim, y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort que de assi al deuant nostre Loctinent general ni los portans veus de general Governador del present Principat y comtats, ni qualseuol altre official nostre pugan fer edictes ni crides axi generals com particulars, que sian contra Constitutions ni Capitols de Cort, y si lo Regent la Cancellaria y Regent la Theforeria y los Assessors de dits portants veus fermaran semblants edictes caygan en les penes dels contrafahents a les Constitutions, y priuatio de sos officis.

VEGVERS QVANT ALCARAN SOME-
tent, e demanaran gent a les Viles, llochs, o Ciutats no puguen com-
posar dites Viles y llochs y remetre lo seguiment de dita gent per di-
ners, e de les penes que cauen en cars de
contrafactio.

Cap. X.

Statummes auant, y ordenam ab la mateixa loatio, y approbatio que quant los Veguers del Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello y Cerdanya alçaran somament, y per aqueixa raho demanaran gent a les Viles y llochs, o Ciutats de dites vegueries no pugan compositar dites viles y llochs, y remetre lo seguiment de dita gent
per

DE CATHALVNYA. FOL. V.

per diners per si, ni per interposada persona, a pena de priuatio de sos officis, e inhabilitatio de altres, y de dos cêtes lliures pagadores dels bens de dits Veguers, o de ses fermanfes per quiscuna vegada repartidores la meytat als cofres reals, y l'altra meytat a la part qui ho denuntiara.

QUE LA CONSTITVTIO SETENA DEL Emperador don Carles, en lo titol de drets Emphiteoticaris sie guardada per los Notaris, sots pena per quiscuna vegada de vint y cinc ducats, y que tinga tambe lloch en les espetsials obligations.

Cap. Xj.

DEr quant en la Constitutio vij. del Emperador don Carles, auí y predecessor nostre en lo titol de drets Emphiteoticaris esta statuhit, y manat que los Notaris de Cathalunya y Comtats de Rossello y Cerdanya, en les cartes de alienations de proprietats que tenen en aloude altri hajan de exprimir indiuiduament los senyors alo dials per qui dites proprietats se tenen, lo cens, dret emphitheotical, y feudal de dites proprietats y los terminis en que se han de pagar, y per no hauer en dita constitutio pena alguna nos ferua: Perço statuim y manam que los Notaris que dites constitutions no guardaran, incorregan per quiscuna vegada, en pena de vint y cinc ducats, aplicadors, la meytat al acusador, y l'altra meytat, al official aqui tocara la executio, y que la present constitutio tinga lloch, y se haja de guardar en les espetsials obligations.

LOS IVTGES DE TAVLA, SINO DECLARAN dins quatre mesos les causes, hajan de restituir los salaris, y pagarne altratant dellurs bens propis.

Cap. Xij.

CONSTITVIONS DE

Atesa la gran negligentia que los Iutges de Taula tenen en fer justitia de les queixes se donā dels Veguers, y altres oficials ordinaris, y nos curan de declarar les causes dins quatre mesos, statuhim y ordenam que si dins dit termini no declararā dites causes hajan de restituhir los salaris deposats per Constitutions, y pagarne altre tant de llurs bens propis.

QUE LOS DOCTORS DE LA REAL AUDIENTIA anant a fer visures hajan tant solament trenta sis reals per dieta, y lo Notari tinga vint y quatre sous.

Cap. Xiiij.

Considerant los grans, y excessius gastos ques fan en les visures per les parts per lo que van en competencia en que podran millor regalar los Iutges, statuhim y ordenam ab loatio, y aprobatio de la present Cort que los Doctors de la Real Audientia, anant a fer dites visures, no pugan pendre ningunes coses de les parts en compte de despeses, sino tant solament tréta y sis reals per dieta, dels quals hajan de pagar tots los gastos dells, y de sos criats, y de qualseuol persona que vaja ab ells, y de les caualcadures, y que al Notari feli donen semblantment vint y quatre sous per dieta, y no mes auant, y si lo contrari sera fet incorregan en les penes imposades als contrahents a les generals Constitutions.

DE LA LLARGARIA, TATXA, Y

llimits que han de tenir los

Draps.

Cap. Xiiij.

E per

DE CATHALVNYA. FOL. VI.

Per quant notoriament consta, y ocularment se veu que les robes ques fan de llana de qualseuol specie y color sian en lo present Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdanya, y en la present Ciutat de Barcelona, per los perayres y altres persones son molt ruins, dolentes, y de poca durada, y les demes delles son falsament fabricades, lo que redunda en grandissim dany de dit Principat, y Comtats, y poblats en aquells, y en notable deshonor, tant per lo que los habitants no poden portar vna roba bona, y de durada, y axi gastan en lo vestir dos voltes mes del que altrament haurien de gastar, com per que lo commers y negociatio de altres Regnes y Prouincies es disminuit, lo qual deffecte y mal nos pot pensar vinga de altra causa, sino de que los draps se fan en aquest Principat tenen desmasiada llargaria, y axi los aparelladors nols poden ben aparellar, ni los texidors ben texir, ni los moliners ben enfortir, ni los tintores ben tenyir, ni los baxadors ben baxar, de hont es que de cent draps non ixen deu de ben fets, y com es raho estigan: Per ço ab loatio y approbatio de la present Cort statuim, y ordenā que de asi al deuant totes y qualseuol species de draps sian, tingan en llargaria certa tatxa, y certs llimits conforme se fa, y es acostumat fer en los Regnes de Arago, y Valentia, axi que no estiga en voluntat, ni libertat dels perayres, y dels qui fan draps, fer aquells de la llargaria volran, y per que se entenga quina tatxa han de tenir dits draps, se posa lo seguent memorial.

Primo contrays vint y quatrens, y trentens han de tenir vint rams.

Item contrays vintens, y vint y dosens, hā de tenir vint y dos rams.

Item draps setzens han de tenir vint y finch rams.

Item raxes y cadiffos han de tenir vint y dos rams:

Item bayctas han de tenir trenta rams.

Item deuitens, setzens, catorzens, dotzens, y altres draps sens nombres han de tenir dotze rams.

Item cordellats dotzens, quinzens, y catorzens, han de tenir trenta rams.

Item folradures han de tenir vint rams.

Item stamenyes han de tenir vint y quatre rams.

Que

IV. CONSTITVTIONS DE

QVE NINGV MILITAR, O QVE GAU-
desca de privilegi militar, puga tenir vot en Corts, ni en
braços, o estaments que no tinga
vint anys.

Cap. XV.

N Tem statum y ordenam ab loatio, y aprobatio de la present
Cort, que ningun militar, o que gaudesca de privilegi mili-
tar, puga tenir vot en Corts, ni en brassos, o estaments que no
tinga viat anys.

QVE LES CONSTITVTIONS, CAPI-
tols, y actes de Cort, no pugan esser reuocades, alterades
ni suspeses, sino en Corts generals.

Cap. XVj.

PER quant les Constitutions de Cathalunya, capitols
y actes de Cort, nos podé fer sino en les Corts generals,
y sia de justitia que les coses se desfacen ab la mateixa
solemnitat ques son fetes: Per tant statum y ordenam
que les Constitutions de Cathalunya, capitols, y actes
de Cort, no pugā esser reuocades, alterades, ni suspeses, sino en Corts
generals, y que si lo contrari sera fet que no tinga ninguna forsa, ni
valor.

QVE SI DINS UN ANY NO SE HAV-
ra declarat en les causes de les marques los Diputats ex-
hegescan dits drets de marques, y lo que dell
se ha de fer.

Cap. XVij.

Los

DE CATHALVNYA. FOL. VII.

OS hereters que diuen de les marques de França, y altres parts, no obstant que dites marques fossen admesses per certes quantitats, axi que rebudes aquelles, dit dret de marques han continuat, y exigit quantitats grandissimes, y de molts milanars de ducats que excedexen la primera impositio, y no res menys per continuar en sa iniusta exactio han procurat que les lictes, o plets que sobre aço penjan en la real Audientia de Cathalunya, se differissen ab intent de fer la causa, y exactio perpetues, y no obstant que per altres Cortts se sia posat termini cert als jutges de dites marques, que sentenciassen en dites causes als hereus que tocaran, no si ha declarat fins al present dia, y com se deuia: Perço ab voluntat, y consentiment dela present Cort, statuim, y ordenam, que si dins vn any, comptador del dia dela conclusio deles presents Cortts, no se haura declarat, y prouehit ab tot effecte en dites causes, los Diputats de Cathalunya, ab la autoritat, y facultat que ab la present sels dona pugã y hajan de exigir dit dret de marques, y lo quen procehira deposen en la taula dela present Ciutat de Barcelona, à Diputats a soles, y cõpte apart, a effecte q lo que se exigira, sia donat, y satisfet anaquell, o aquells aqui de justitia se trobara esser degut.

EN LES CAUSES INTERPOSADES A la real Audientia de recursos de penyoraments fets per Barons, o altres officials ordinaris, com se ha de prouehir sobre la restitutio de les penyores, abans dela declaratio de dits recursos.

Cap. XVij.

Ncara mes statuim, y ordenam ab loatio, y approbatio dela present Cort, que en les causes de recursos que se interposaran en la real Audientia, de penyoraments fets per Barons, o altres officials ordinaris, y abans dela declaratio de dits recursos, o appellations sera prouehit per dita real Audientia, sobre la restitutio de dites penyores, que la persona que tindra en custodia y guarda
les

DE CONSTITUTIONS

les penyores no sia tingut ni obligat en restituhir, y tornar aquelles fino satisfentli primer, y pagant la part que haura recorregut, o apcllat tots los gastos, y despeses que haura fetes en la guarda, manteniment, y entreteniment de dites penyores, conforme se vfa en la present Ciutat de Barcelona, en la casa de la guarda, ab tal que lo relador, o jutge de la causa tathen les despeses de les penyores, ans que manefian restituidas.

ALA PERSONA QUE SERA CRIDA
da, y voluntariament se posara en preso, seli publique la enquesta dins vint dies, y fetes les deffenses, seli fassa la causa, y presa la depositio, lo dexen per tota la preso ab idoneas fermanfas.

Cap. XViiiij.

PER quant moltes persones que per la regia Cort cridades, comparexerian per ha dat de scarrec desli, sino fos per lo que los fan estar en la preso molts mesos sens publicarlos la enquesta, y demanar los alguna cosa, y per aquest temor encara que no tingan culpa, dexan de presentar se, statuim, y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que la persona qui sera cridada, si voluntariament se posara en la preso, seli haja de publicar la enquesta, dins de vint dias, y fetes les deffenses, seli faça la causa, y que pus ell se posa voluntariament en la preso, presa queli hajan la depositio, lo dexen per tota la preso, ab idoneas fermanfes, fins que hajan conegut de ses culpes.

Cap. Xviiiij.

LA FORMA AB QUE LOS PORTANTS
veus de general Governador del Principat de Catalunya y Comtats de Rossello y Cerdanya,
han de anomenar
timents.

Cap.

DE CATHALVNIA. FOL. VIII.

Cap. XX.

DER quāt en los priuilegis per los nostres predecessors concedits als portāts veus de General governador del Principat de Catalunya, y Comtats de Rosello y Cerdanya, esta disposat que exint ells del dit Principat y Comtats, hi degan nomenar Loctinēt per dit carrech, ab que tinga les calitats requisides per ha ben administrar dit offici, altrament sian tinguts, y obligats a les eulpes, y excessos que en dita administratio dit Loctinent seu fara; Perço statuim, y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que de aqui al deuant dits portants veus, sempre que exirà del present Principat y Comtats, o estaran de malaltia, o altrament impeditos, hajan nomenar persona pertinent seu, que sia militar, y de aquest Principat, o Comtats, y que hajan de dar raho, y de scarrech de les coses que en dit offici haura fetes, en les visites per auant fahedores.

QUE LO CANCELLER, Y ALTRES OFFICIALS, quant los notaris de les causes los aportaran los processos, hajan de fer albara de rebuda.

Cap. XXj.

NTEM ab loatio, y approbatio de la present Cort, statuim, y ordenam que los Canceller, Regent la Cancelleria, Thesorer, Doctors de la real Audientia, Aduocats fiscals, ciuils, y criminals, y procuradors fiscals, quant los notaris de les causes los aportaran los processos, o actes pera fer declaracions, sentencies o altrament, hajan de fer albara de la rebuda de aquells.

*PROROGATIO DE LA CONSTITVTIO
xiiij. del any M.D.LXXXV. e extensio y declaratio
de aquella.*

Cap.

CONSTITVTIONS DE

conuindra, y a ells sera mes ben vista, encarregant los ne la conscientia.

QUE LA PRAGMATICA DE DOMIBUS euacuantibus tinguat lloc in prædijs rusticis.

Cap. XXVj.

TEM per euitar les vexations, diffugis, y dilations que los llogaters, o arrendadors de torres, heretats, terres, camps, vinyes, y altres propietats solen vsar per no dexarles, y per escufar los plets que de aço resultá, y los grans gastos ques fan: statuim y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que la pragmática de domibus euacuandis tinguat, y haja lloc in prædijs rusticis.

QUE LOS PARES QUI FARAN TESTA- ment pugan prohibir ab paraules expressas la trabellia nica assos fillis.

Cap. XXVij.

ER conseruar los patrimonis dels poblats en lo present Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello y Cerdanya: statuim y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que sia licit y permes als pares qui faran testament prohibir ab paraules expresses, y no altrament la quarta trebellianica als fillis hereus en primer lloch instituhits.

EXTEN-

DE CATHALVNYA. FOL. X.

EXTENCIO DEL CAP. LV. DE LES

*Corts del any M.D.XXXXVII. que haja lloch tambe
en los fills del primer grau.*

Cap. XXVij.

DER euitar fraus ajustant ala Constitutio del Rey don Phelip pare nostre de gloriosa memoria feta en les Corts de Montço del any M.D.XXXXVII. Capitol, lv. statum y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que la dita Cõstitutio tinga, y haja lloch tambe en los fills del primer grau, de manera que tant ells, com altres qualseuol perdan la quarta trebellianica, y falsidia sino faran inuentari dins lo temps que per Cõstitutions, y de dret comu esta ordenat.

REVOCATIO DE LES CONSTITVTIONS

prohibints ab pena lo matar anyells.

Cap. XXVijij.

COM per experientia se haja vist que la prohibicio de matar anyells en aquest Principat y Comtats ha redundat en dany dells, y desos habitants, y per sa executio se hajan seguit inquietuts, y molts gastos ha vniuerlitats y particulars: Perço ab loatio, y approbatio de la present Cort, reuocam totes y sengles Constitutions, y altres lleys de la terra prohibints ab pena lo matar dits anyells.

ADDITIO A LA CONSTITVTIO CAP.

XXVijij. de les Corts del any M.D.LXXXV.

*sobre les executions dels
exaucs.*

CONSTITVCTIONS

Cap. XXX.

Iustant a la Constitutio en les Corts de Montço feta en lo any M.D.LXXXV, capitol xxviij. sobre los exaucs que comença (Com la experientia haja mostrat) statum, y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que les executions sobre dits exaucs fahedores se fassan per los ordinaris del lloch, vila, o terme hahont dits exaucs se faran, o hauran de fer, y pugan contra los tals renitents (com ha cosa que importa tant per la salut de les persones del present Principat, y Comtats de Rossello y Cerdanya) fer dita executio com ha deutes fiscals, sens hauer de recorrer per la dita executio al Balle general, ni a sos lloctinents.

*QUE LOS NOTARIS QUI SCRIVEN
en la Real Audiencia hagen de eser collegiats, y que a-
quells no puguen prestar lo nom.*

Cap. XXXj.

PER que la experientia ha clarament mostrat, y se sia vist que per la negligentia, e imperitia dels notaris que scriuen a la real Audiencia, axi ciuil com criminal que no son examinats, y collegiats se há segits alguns inconuenients y absurdos, y com ara se tropiã alguns notaris no collegiats, ni examinats, y que no tenen les parts requisides per scriurer, axi en lo real Cõcell criminal, com en la Audiencia ciuil contra serie y tenor de priuilegis reals als collegis dels notaris reals atorgats per los Serenissims Reys nostres predecesors de felice recordatio: Per tant statum y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que ningun notari q̄ no sia collegiat pugan scriure en la real Audiencia, axi ciuil com criminal, y que los notaris reals no collegiats q̄ scriuen en lo real Concill criminal y ciuil sian expellits, y manã a qual seuol notaris collegiats, tãt del ciuil cõ del criminal que a cætero directament, ni indirecta nols pugan prestar llur nom

DE CATHALVNYA. FOL. XI.

nom fictament, com fins aysi alguns contra serie, y tenor de dits priui legis reals, y carrec de llurs animes, y consciencies han prestat, fots pena de priuatió de llurs officis, y exercicis dels tals notaris qui llurs noms los prestaran.

QUE LOS DOCTORS Y BACHILLERS que passats sis anys se detindran en la Vniuersitat de Leyda continuant los studis, sien vists practicar en la Real Audiencia.

Cap. XXXij.

QUANT TEM statuim y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que tots los Doctores y Batchillers que passats sis anys se detindran en la Vniuersitat del studi general de Leyda llegint en aquella, o pretenent cathedra, o exercitantse en llur facultat continuant los studis, sian vists practicar en la real Audiencia, axi com los qui praticā en aquella, y manarem tenir compte en les persones que en dita Vniuersitat residiran exercitantse en llur facultat quant se offeriran provisions de lloch del real Consell, e altres officis, per animar aquells en continuar sos studis.

AL HOSPITAL GENERAL DE BARCELONA de pecunies del General qui scun any sien donades mil y cinc centes lliures.

Cap. XXXiij.

QUANT ER esser certa y notoria la pobresa, y necessitat que pateix lo Hospital general de sancta Creu de Barcelona per hauer de alimentar mes de mil y dos centes persones, y hauer de tenir de ordinari quatre, o cinc cents malalts, y entendre en la cura de aquells, y esser tant

IX. CONSTITVTIONS DE

tenue y poca la renda de aquell, que no abasta ala quarta part del gasto se fa en dita casa: statum y ordenam, que quiscun any de pecunies del General, sia donat y pagat aldit Hospital, mil y siuch centes lliures, y que la ptesent Constitutio sia duradora fins ala conclusio de les primeres Corts.

LO RECTOR DE LA VNIVERSITAT
*de Leyda, tinga la mateixa jurisdicció que te lo Rector
de la Uniuersitat de Salamanca.*

Cap. XXXiiij.

COM ab la Constitutio feta en les Corts del any M. D. LXXXV. capitol xvj. sia estada erigida la dignitat del Maestreuela en la Vniuersitat de Leyda donant li jurisdicció priuatiua ha tots los altres officials, axi Ecclesiastics com seculars, e com per raho de dita constitutio reste lo Rector de dita Vniuersitat sens jurisdicció alguna, y no sia estad a la intentio de la Cort prinar ha dit Rector de sa jurisdicció: Perço statum y ordenam ab loatio y approbatio de la present Cort, que no obstat la dita Constitutio, lo Rector qui viues y per auant fera en dita Vniuersitat de Leyda tinga, y puga exercir tota aquella jurisdicció que te y exercex lo Rector de Salamanca en la Vniuersitat de Salamanca:

LO ALCAYT DE LA VALL DARAN
sia natural del present Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello y Cerdanya.

Cap. XXXV.

ECOM per generals Constitutions de Cathalunya estiga statuit y disposat que tots los officials de jurisdicció sian, y hajan de esser Cathalans, e com la Vall de Aran sia del present Comtat de Barcelona: Perço statum y ordenam ab loatio y approbatio de la present Cort que lo Alcayt, o Castella de

DE CATHALVNYA. FOL. XII.

del castell de Leo de la dita vall de Aran, lo qual es gouernador de dita vall, y exerceix tota jurisdicció en ella sia de asi al deuant, y haja de esser natural del present Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello y Cerdanya, com ho son los de mes Alcayts, gouernadors, y altres officials reals del present Principat, y que sian haguts per reuocats com ab la present reuocam tots y qualseuol Alcayts, Gouernadors, y officials reals de dita vall qui vuy se trobā no esser del present Principat de Cathalunya, y Comptats de Rossello y Cerdanya.

FORMA SE HA DE SERVARE EN LO *fer y texir velluts y altres sedes; y de les penes imposades als qui contrafaran.*

Cap. XXXVj.

PER quant se veu per experientia logran dany que redunda ha tot lo present Principat y Comtats, axi a les Iglies per los ornamentals de aquelles, com ha tots los poblats y habitants en los dits Principat y Comtats en lo texir dels velluts axi llisos com de motres, setins, domassos, tafetans, y altres sorts de teles de seda, que per la gran cobditia, y malitia dels homens tots son curts y mancos de comptes, y axi be per mesclar ab dites sedes, filadis, fil, y coto, y engomar aquelles, de hont ve quedins breus dies dits velluts y altres sedes son rompudes y esquinfades: Per tant statuhim y ordenam ab loatio y aprobatio de la present Cort per llevar dits danys, y inconuenients q̄ desta hora en auant ningū velluter, o altra qualseuol persona no gofe texir, o fer texir tant dins la present Ciutat com fora de aquella en qualseuol part sia, pera vendre y esmerfar en lo Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello y Cerdanya vellut de dos pels, pel y mitx, ni de vn pel, sens que los tals velluts axi negres com de colors tingan los senyals següents. Ço es.

Que lo vellut de dos pels haja de tenir per lo mig del cordo, o vora de aquell dos fils de or, o de argent, o de seda de different color de la del dit cordo, o vora, es a saber que essent lo cordo de vna color,

CONSTITVIONS

que lo fil, o senyal sia de altre color.

Y en lo de pel y mitx, se haja de posar per lo mig del cordo, o vora de aquell vn fil de or, o de argent, o de seda, com en lo de dos pels esta dit.

Y en lo vellut de vn pel, no se haja de posar per la vora senyal algu, sino que lo cordo, o vora sia tot llis de vna color, a effecte que los qui compraran de dites robes, conegan quina fort de roba sera la que compran.

Y que los velluts, tant negres com de color, no pugan ser texits en manco numero, o compte de vint lligadures, per quant sent se lo contrari se defrauda molta seda.

E axi mateix que sia prohibit texir, o vendre en la present Ciutat, per ninguna persona, ninguns setins, que los tals setins no tingan los senyals següents, ço es.

Lo de gran compte, haja de tenir dos fils de senyal de or, o de argent com esta dit en los velluts, y hajan de tenir de onse fils en amunt, per pua, y no pugan esser manco de vint y dues lligadures.

E los setins de deu llisos plans, o de vuit, y deu que son de deu fils per pua, no hajan de tenir mes de vn senyal per lo mig del cordo, o vora, y en los setins de vuit llisos, que son de vuit fils per pua, no sels haja de posar en la vora, o cordo senyal algu, sino que la vora sia tota llisa, y de vna color, asi ques conega la bondat de cada especie de seti.

E axi mateix que ningun velluter, o altra qualseuol persona, no go se ni presumisca texir, ni portar pera vendre, ni puga vendre, o smer far en la present Ciutat, o Principat, ninguna fort de domassos, que no tingan tot lo compliment de la seda, ço es, que hajan de tenir vuit fils per pua, y que no sian en manco compte de vint y vna lligadura, si ja nos feya texir per vs propri de algun particular, y que en dit cars de que se texis alguna peça per propri vs de algun particular, lo velluter que la texira, haja de demanar llicentia als majorals de la confraria dels velluters, perque ningun puga esser enganyat, exceptat si algu ne volia fer aportar de fora del regne per vs propri, com vinga a risch y perill de la tal persona, y per son compte, y no de mercader algu, que en tal cars puga fer venir lo que haura menester per son vs propri.

E axi mateix que ningun velluter, ni altra persona puga texir, ni fer texir, o vendre en la present Ciutat y Principat ninguna fort de tafetans

DE CATHALVNYA. FOL. XIII.

tafetans que no sian texits ab lo compliment de seda que abaix se dira, ço es:

Lo tafeta doble, que es de la marca del vellut, no puga effer en māco compte de vint y dues lligadures, y quatre fils per pua, per que al trament serian falsos, com ha deffectuosos del quart de la seda que hi es necessaria, en gran dany dels compradors.

Y lo de finch palms de amplaria, que no sia en manco compte de quoranta lligadures.

E los tafetans senars, no pugan ser texits en manco compte de tréta lligadures, y hajan de tenir quatre palms de ample, cana de Barcelona.

Item que los tafetans enuellutats no pugan ser texits en manco compte de vint lligadures, y la vora sia de la mateixa color de la tela, perha differentiar lo del vellut.

E per obuiar ha grans danys que los compradors reben, y podan rebre no prouehint ab degut remei: statuim, y ordenam, que ningun velluter, ni altra qualseuol persona, gose, ni presumesca texir, fer texir, obrar, vendre, o smerçar en la present Ciutat, e Principat y Comtats pessa, o pessés de qualseuol sort de velluts que sian, ni fetins de qualseuol compte, ni domassos, xamellots de seda, pitxolat, o brocat de seda, o altra qualseuol tela de seda, que la trama sia crua: encara que sia seda fina, ni de fil, coto, cadars, filadis, primixol, abducar, ni altra trama, sino de pura seda, y aquella sia cuita, y que altrament la roba sia tinguda per falsa, y sia cremada: exceptat per propri vs.

Y aximateix per los fraus y enganys que de cada dia se fan, y se poden fer en dany dels compradors ha causa de les gomes y aygues que posan en les peces de seda: statuim y ordenam que ningun velluter, ni altra qualseuol persona gose ni presumesca en ningunes peces de seda axi de velluts, domassos, y tafetans dobles posar ni donar ninguna manera de goma, ni aygues de ninguna sort, ni les que seran en gomades vendre ni tenir en ses cases, o botigues, com la tal roba sia falsa, y per conseguent dega ser prohibida.

Y donant forma a que les susdites coses que tant conuenen per lo benefici vniuersal de tot lo present Principat y Comtats, y dels poblats y habitants en aquells, sian executades, y ninguna persona de qualseuol stat, grau, o conditio que sia, gose ni atreuesca contrafer al que tant madurament esta apuntat: statuim y ordenam ab loatio y ap.

LIII. CONSTITVTIONS DE

probatio de la present Cort que lo consol mercader del pont qui ara es, y per temps sera, y los mayorals de la confraria dels velluters de la present Ciutat, en lo que te respecte a les robes ques faran, o vendran en la dita Ciutat, y en les altres Ciutats, Viles y lloch de dits Principat y Comtats les persones que apareixera ab assistentia del Balle, o Sotsballe, y alli hont no tindran los tals jurisdicció lo Veguer, o Sotsveguer, o altre oficial real cada mes dos vegades per lo manco visiten les cases dels velluters, y altres qui texiran dites sorts de sedes, y regonegan los telers, y miren sis fa frau a la present Constitutio, y aximateix sempre quels aparexera pogan anar a visitar, y regonexer les botigues, y cases de qualseuol mercader, o altres qui tindran dites sorts de sedes, ara sian texides en Cathalunya, ara sian vingudes de fora Regne, y les que serā vingudes de fora Regne, y les que seran texides ab lo cumpliment de la seda requerida sian senyalades ab vn plom de fi, y les que trobaran ser contra la present Constitutio les senyalen ab vn senyal de falses, perque en ningun temps pogan ser venudes en lo present Principat, y Comtats, y aço sots pena als contrahents tant en lo texir com en vendre dites robes contra la ferie y tenor dels presents Capitols de perdre aquelles, y deu lliures dellurs bens, y de quiscu dells per quiscuna vegada irremissiblement exhigidores, la qual pena sia diuidida en tres parts, la vna per al acusador, l'altra per lo Hospital de Sācta Creu, o altres llochs pios, o per altres Hospitals de les altres Ciutats, viles, y lloch respectiuament parlant, y la restant terça part per al oficial executant, y perque nos puga allegar ignorantia sia publicada la present prohibicio per tots los lloch de la present Ciutat, y caps de Vegueries vna volta cada any.

QUE LO PORTANT VEVS DE GENERAL Governador, Doctores del Real Cōsell y altres oficials Reals nos pogan entremeter en les enseculations de la Deputatio, Casa de la Ciutat, ni Consols de Mar.

Cap. XXXVij.

STA-

DE CATHALVNYA. FOL. XIII.

STatuim y ordenam ab loatio y approbatio de la present Cort, que lo portant veus de general Governador, ni los Doctores del real consell, ni altres officials reals persi ni per interposades persones nos pogan entremetrer, ni interposar en les enfaculations de la Diputatio, casa de la Ciutat, ni Còfols de Mar, ni en la nominatio, y electio de alguns officis, y notaris de Barcelona, en caraque sian per persones conjunctes, y que lo enseculat, o prouchit per pregaries de alguna de les sobredites persones no puga obtenir lo lloc, o offici en lo qual sera enseculat, o prouchit.

QUE NINGVN DOCTOR DEL REAL

Consell puga tenir part ni companyia en botigas, arrendaments ni altres negocis, sino donar a cambi.

Cap. XXXVij.

NTEM statuim y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que ningun Doctor del real consell puga tenir part ni companyia ab botigues, arrendaments, ni altres negocis, y commercis, sino donar a cambi.

FERIES SE FACEN EN LA REAL

Audientia de xv. del mes de Juliol, fins en xx. del mes de Agost, llevades algunes dentre any.

Cap. XXXVij.

MES auant statuim y ordenam ab loatio y approbatio de la present Cort, que de quinze del mes de Juliol fins a vint del mes de Agost se fassan feries y sien tots dies feriatos en la real Audientia, y que dels dies feriatos entre any, se lleuen los següents: es a saber lo dia de sanct Vicens que es a xxij. de Ianer, lo dia de sanct Miquel que es a viij. de Maig,

IIIIX CONSTITVTIONS DE

Maig, de sancta Elisabet que es a dos de Iuliol, de sancta Margarida que es a xiiij. del mateix, de sanct loan degollaci q̄ es a xxix. de Agost, de sancta Catherina que es a xxv. de Noembre, y de sanct Nicolau que es a vj. de Dezembre.

QVINDRET HAN DE SEGVIR LOS
Doctors del real Consell en decidir y votar
les causes.

Cap. XXXX:

AXI be statum y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que los Doctors del real consell hajan de decidir, y votar les causes ques portaran en la real Audientia conforme, y segons la dispositio dels vsatges, Constitutions, y Capitols de Cort, y altres drets del present Principat y Comtats de Rossello y Cerdanya, y en los casos que dits vsatges, Constitutions, y altres drets faltaran, hajan de decidir les dites causes segons la dispositio del dret canonic, y aquell faltant del ciuil, y doctrines de Doctors, y que no les pugan decidir ni declarar per equitat, sino que sia regulada, y conforme ales regles del dret comu, y que aportan los Doctors sobre materia de equitat,

QVE EN LES SENTENTIAS, EN
les quals y haura cõdempnatio de interessos se haja de especificar si son
mercantiuols, o simples, y lo temps del qual comen
çan a correr.

Cap. XXXXj.

EN cara mes statum y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que en les sententias difinitiuas en les quals hi haura condempnatio de interessos, hajã de especificar en elles si son interessos mercantiuols, o simples, y lo tẽps dels quals en auant comencen a correr.

EN

DE CATHALVNIA. FOL. XV.

EN LES SENTENTIES HAGEN DE
*declarar los Doctores del Real Concell lo principal,
y lo que estara liquit.*

Cap. XXXXij.

MES statuim, y ordenam ab la mateixa loatio, y approbatio que en les causes de primera instatia en les quals les parts, o alguna delles haura liquidat tot, o part del ques demana, los Doctores del real Concell hajan de declarar ab vna mateixa sententia lo principal, y lo que estara liquit, de manera que la condempnatio sia certa y specifica, y la reseruatio sia certa en lo que no sera liquidat, y nos pugan reseruar liquidatio del que ja estara liquit en la mateixa sententia, y si se fara lo contrari no pugan rebre lo salari de la dita sententia fins sia feta la dela liquidatio, dela qual nos puga hauer salari algu: declarant la present Constitutio no tenir lloch en les causes ja començades sino tant solament en les que per sdeuenidor se comensaran.

LOS NOTARIS NO PUGAN PENDRE
*actes de personas que no conexeran, sino es que personas dignes de
fe y conegudes per ells los aseguren que la dita persona
es tal com se anomena.*

Cap. XXXXiiij.

TEM statuim y ordenam ab la mateix loatio, y approbatio, que qual seuol Notari qui sera instat, y request per alguna persona la qual ell no conexera, que testifique, o reba algun acte, no puga testificarlo, ni rebrel que personas dignes de fe, y conegudes per ell nol aseguren que la dita persona es tal com se anomena, y en lo acte se ha ja de narrar qui son les personas que la conexen, y no narrantles sia
tingu-

VX. CONSTITUTIONS DE

tinguda per coneguda del dit notari, y vinga a carrech dell, y los actes que seran rebuts sens guardar la solemnitat en la present Constitutio contenguda sian de ningun effecte, y valor.

LOS SVBSTITVTS DE NOTARIS HAJEN de rebre los actes en presentia de dos testimonis.

Cap. XXXXiiij.

STatuim y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que en los actes que rebran los substituts de notaris en los casos quen poden rebre, hajan de esser rebuts en presentia de dos testimonis, y que lo dit substitut no puga posarse per hu dels dos testimonis que de necessitat en los actes hi ha de hauer, de tal manera que sian dos testimonis, y lo dit substitut, quel rebra tres, y que los actes rebuts en altra manera no fassan fe alguna.

AMPLIATIO DE LA CONSTITVTIO

de la Reyna Dona Maria Cap. xxvij. de les Corts del any M.CCCCXXII.

Cap. XXXXV.

MES statuim y ordenam ab loatio y approbatio de la present Cort, que sempre ques entendra que algun official real haura contrafet algun vsatge, Constitutio, Capitol de Cort, Pragmatica, Priuilegi, concedit a Vniuersitat, o a persona particular, o altra lley de la terra, lo Syndich del General a instantia de part, o sens ella, y sens preceir supplicatio alguna, haja de manar, e instar ab la forma que disposan les Constitutions de Cathalunya la conseruatio, y obseruansa de dits vsatges Constitutions, Capittols de Cort, Pragmaticques,

DE CATHALVNYA. FOL. XVI.

matiques, Priuilegis, y altres drets de Cathalunya, ampliant en aço la Constitutio dela Reyna dona Maria feta en la Cort de Barcelona lo any M.CCCC. XXII, Capitol xxvij. que comença lo fruyt de les lleys.

QUE LOS NOTARIS DEL VERBAL del Cancellor, y Regent hagen de tenir vn taulell en la sala Real, y acistescan les hores ordinaries dels Notaris del Ciuil.

Cap. XXXXVj.

MES statuim y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que cadahu dels notaris del verbal del Cancellor, y Regent la real Cancellaria, hajan de tenir vn taulell en la sala real, y acistescan les hores ordinaries dels notaris del Ciuil, pera que quant les parts los hajan menester pera pendre copies, o per altres coses tocants ales causes los tropian ab facilitat.

LO NOTARI DE LES CONTENTIONS apres que haura declarat lo Cancellor se obligat encontinent de restituir los processos, y actes originals sens salari.

Cap. XXXXVij.

AXI matex statuim y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que lo notari de les contentions que haura de declarar lo Cancellor, apres que sera declarada la contentio haja, y sia obligat ha restituir, y tornar en cōtinent los processos, y actes originals que per les parts li seran estats donats per la causa dela contentio sens fer se pagar salari de copia, ni altra cosa alguna per custodia sots pena de priuatio de son offici.

LOS

IVX **CONSTITVTIONS** DE C

LOS ASSESSORS DE LA BALLIA GE-
neral, y procuracions reals en los Comtats de Rossello y Cerdanya,
si en obligats en les causes ha seguir lo orde que se seruara
en la Real Audiencia.

Cap. XXXXVij.

PER quantes cosa molt conuenient que lorde judi-
ciar que apparexera seruar se en la Real Audiencia
sia guardat y seruat en los demes tribunals per euitar
los molts inconuenients que fent lo contrari seguir se
porian: Perço ab loatio y approbatio de la present
Cort, statuim y ordenam que los Assessors de la Ballia
general, y Procuracions reals de Rossello, y Cerdanya, y altres parts,
y Locinencies de aquells en les causes que en dits tribunals se tracta
ran si en obligats ha seguir lo orde que se seruara en la Real Audiencia,
y que la present Constitutio sia duradora fins ala conclusio de les pri-
meras Corts.

QVINES PERSONES PODEN GAUDIR
del priuilegi del for de la sancta Inquisitio.

Cap. XXXXViiiij.

AB loatio y approbatio de la present Cort, statuim, y or-
denam q̄ gaudescā del Priuilegi del for de la sancta In-
quisitio tant solament los stipendiats, y que actualmēt
serueixen la Inquisitio, y que no se estenga als fills, ni
criats, sino tant solament ala muller y iuint lo marit,

QUE LOS ORDINARIS Y BARONS PV-
gan entrar en casas dels familiars, y altres officials de la
Inquisitio, y de aquelles traure qual se-
uols delinquents.

Cap:

DE CATHALVNYA. FOL. XVII.

Cap. L.

Tem ab la mateixa loatio, y approbatio, statum, y ordenam q̄ los ordinaris, y Barons pugué entrar en casa dels familiars, y altres officials de la Inquisitio, y de aquelles trauer qual seuol delinquets, sense assistentia dels officials de la Inquisitio, y q̄ si sera fet impedimēt, cōtradictio, o renitētia, pugué los dits officials ordinaris, y de Baros procehir de la mateixa manera cō si no fos casa de familiar del S. offici.

**COM SE HAN DE FER LES EXECV-
tions contra familiars, y Comissaris del S. Offici, per bans,
talles, penes, drets de impositiōs, sises, y altres.**

Cap. Lj.

Mes ab loatio, y approbatio dels tres statamēt de la present Cort, statum, y ordenā, y declarā q̄ les executions de bāts, talles, penes, drets de impositiōs, sises, y altres qual seuol q̄ conforme los Capitols xviii, y altres dels fets, y cōfirmats per lo Bisbe de Leyda Inquisidor general, e de tots los altres susdits, per raho dels quals los Comissaris, y Familiars del S. Offici podē, y deuē esser executats, la tal executio pugan y degā fer los officials ordinaris, y de Barons, tāt Ecclesiastics cō seculars de la ciutat, vila, o lloch a hont los Comissaris, o Familiars del S. Offici se trobarā, sens interuētiō ni assistentia de algun official del S. Offici.

**LOS DOCTORS DE LES DOS SALES DEL
Consell ciuil, sien reduits en numero de cinc en cada vna.**

Cap. Lij.

Ab loatio, y approbatio de la present Cort, statum, y ordenam que los Doctors de les dos sales del Consell ciuil que de present son en numero de sis per cada sala sian reduits a cinc tant solament per cada vna delles sens empero los presidents, asi que ab ells vingan a fer numero de dotze Doctors, es a saber cinc, y lo president per cada vna de les sales, y que lo primer lloch que vagara en qual seuol de les dos se entenga esser extinct, y no puga esser mes prouehit.

ADDI-

ADDITIO A LA CONSTITVTIO XIII.

*del titol de Custodia de presos, a serca la publicatio de les
Conclusions fetes en la visita de la preso.*

Cap. Liiij.

Instant a la Constitutio xiiij. del titol de custodia de presos, statuim y ordenā ab loatio, y approbatio de la present Cort, q̄ cada disapte, o dia de visita de la preso apres q̄ dita visita sera feta, lo Regēt la Cācellaria, o luges de Cort, o qual seuol dells, y lo scriua semmaner, o notari de dita visita a pena de priuatio de son offici ha jen a dir, y explicar a qual seuol persona la cōclusio q̄ se haura feta en la causa dela persona dela qual los sera feta demāda, a effeete q̄ ti per raho de dita cōclusio lo pres haura de esser relaxat, y nostre Loctinent nol volra traurer tenint se notitia de la cōclusio, puga lo pres valer se dels remeys licits, y permesos per Cōstitutions, y que lo dit Loctinēt general, y en absentia sua lo portant veus de general Governador, en continent que sera feta dita cōclusio la haja de executar.

FORMA SE HA DE SERVAR PER LO

Regent la Real Thesoreria ans de fer executio contra dels malleutats.

Cap. Liiij.

Er lleuar los grās, y excessius gastos, y despeses se fan in pēfadamet cōtra las personas malleutadas per la Regia Cort, y llurs fiances, les cases deles quals moltes vegades restē destruides, statuim y ordenā ab loatio, y approbatio de la present Cort, q̄ quant lo procurador fiscal dela Regia Cort haura obtingut prouisio de executio cōtra de algū malleutat no puga lo Regēt la real Thesoreria enuiar la dita executio q̄ primer ab carta missiua sotascrita de sa ma no haja auisat al dit malleutat, y ses fermāses cōprenēt los tots en vna mateixa carta, diēt en ella. Sapiau cō la prouisio de executio contrā vos, y vostres fermāses esta feta per tāta cātitat per no hauer vos cōplit al q̄ ab lo acte dela malleuta teniu prestada haueu promes: Per ço ab la presēt vos interpel
lo que

DE CATHALVNYA. FOL. XVIII.

que si dins deu dies comptadors de la presentatio de la present, no haureu cumplit ab lo que en dit acte de manlleuta haueu promes, encontinent, y ab effecte passats aquells dita prouisio se posara en deguda executio, y perque es raho que conste que dites diligenties se son fetes, ab la mateixa loatio, y approbatio, itatuim, y ordenam que en la Real Thesoreria se tinga vn llibre intitulat, llibre de cartes de auisos perals manlleutats, en lo qual lo Regent dita Thesoreria sia tingut y obligat per ell, o per son ajudant scriurer, y continuar totes les cartes que per al dit effecte se enuiaran, les quals hajan de aportar porters de la Regia Cort, a costes y despeses de la mateixa part contra de la qual sera instada la executio, y presentar aquelles al principal obligat, o ales fermances, o ha hu de qualseuol dells per lo qual podran los altres esser auisats, y los dits porters façan relatio de la presentata de dites cartes, la qual se haja de continuar per lo scriua de la causa en lo mateix llibre al peu, o marge de dita carta que sera enuiada dient lo die, mes, y any de dita presentata, y passats los deu dies silo malleutat nos sera presentat, o no haura pagat la manlleuta, puga lo Regent la Thesoreria enuiar la executio contra ell y ses fiances, y si en altra forma de la sobredita sera feta executio, sia nulla y de ningun valor.

OBRES QUE SE HAN DE FER A DES-
peses del General en la preso vella de la present Ciutat, y la obligatio que te lo Scarceller, y en quines presons no poden esser posats Cauallers, Ciutadans, y altres que gozan de privilegi militar.

Cap. LV.

RTEM itatuim y ordenam ab loatio, y approbatio de la dita Cort, que la preso vella de la present Ciutat, ha despeses del General sia renouada, y acomodada, de manera que les persones preses estiguen molt segures y spayoses, de manera que les presons sian

DE CONSTITUTIONIBUS

per custodia, y no per enmaletir los presos ab les humiditats y mals assentos que ara hi son, y que lo escarcerer qui vuy es y perauant sera, haja de visitar dos voltes la femmana personalment la preso, y que los Cauallers, y Ciutadans, y altres qui gosen de priuilegi militar, no puguen ser posats en la mallorca, ni en la judeca que vuy son, sino en altres presons que seran mes commodes, y que en los aposentos mes baxos de la obra noua que trauen vnes rexes vora terra, sien posats per femmanes de dia ara vns presos, ara altres dels qui no son criminals, y hauran ja deposat, perque de dites rexes los pogan parlar fos aduocats, procuradors, y amichs sens hauer de entrar en la preso, y poder ells demanar almoyna.

FORMA COM HAN DE COMUNICAR

los Notaris los processos Criminals, o darne Copia, y quin salari poden rebre.

Cap. LVj.

AXibe ab la mateixa loatio y approbatio, statuum, y ordenam que los notaris, y scriuans del criminal haja de comunicar als aduocats dels presos los processos ab salari de dos reals com esta ja prouehit per Constitutions, exceptats los pobres presos, y miserables als quals sels haja de dar comunicatio, y en son cars copia sens algun salari, a pena de deu lliures, y no pogan forçar als presos que prengan copia dels processos, sino fos que en ells fossen inculpades altres persones que no son capturades, perque en tal cars podran fer pendre dita copia perque nols descobran los merits del proces que conue estigan secrets.

PROCES Y CAUSA DEL QVI HAV

ra recorregut al Real Consell de algun Baro, y sera declarat no tenir lloch lo Loctinent y relador de la causa lo han de remetre al Baro, o jutge del qual se haura recorregut sens poder remetre lo delinquent.

Cap.

DE CATHALVNIA. FOL. XIX.

Cap. LVij.

M ES statum, y ordenam ab la mateixa loatio y approbatio de la present Cort, que si algun delinquent condempnat per algun Baro al qual tocara la concixença de la causa recorrera al Real Consell, y en ell sera declarat de qualseuol manera lo recors no tenir lloch, y hauerlo lo dit Baro ben proueit, nostre Loctinent, y lo relador de la causa hajan de remetre lo proces y la causa al Baro, o iutge del qual se haura recorregut, y que no pugua lo dit Loctinent, ni altre remetre lo dit delinquent per via de compositio, o altre qualseuol causa, o raho, y que si lo contrari sera fet, vltra que los danys y despeses pugan esser demanades al relador, o altre qui haura fet la remissio en la visita que de les persones del Real Consell se fara, pugua lo Baro, o iutge ordinari no obstant qualseuol remissio per via de compositio, o altrament feta pendre lo dit condempnat, y executar en ell la sententia de la qual haura recorregut de la mateixa manera que si lo recors no fos estat interposat, ni feta la remissio, y que desta executio no hi pugua hauer recors, y que en les causes de qualseuol recorsos sempre que sera declarat lo recors no tenir lloch, no pugan los Doctors del Real Consell posar traues, o cua al Baro, obligantlo a decidir la causa ab vots de Doctors del Real Consell, o de algu dells.

DEPV TATS Y ORDORS TENEN OBLI-
*gatio de ser stampar les presents Constitution tres mesos
inmediadament següents apres seran decre-*
tades y lliurades.

Cap. LVij.

R ER que aprofitaria poc fer noues lleys, y Constitutions sino se posauen en obseruança, y tinguessen executio. Perço statum y ordenam ab loatio, y approbatio de la present Cort, que tres mesos immediadament següents apres que les presents Constitu-

LXIX. CONSTITVTIONS DE

tions seran decretades per nos, y lliurades als Diputats, y Oydors de comptes, tingan obligatio dits Diputats, y Oydors ferles estampar, y posar en la forma ordinaria sots pena de perdre los salaris de sos officis tot lo temps que passat dit termini tardaran ha fer ho, y que axi de les presents Constitutions estampades, com de totes les altres, ne hagen de donar vn volum a cada persona dels tres staments que haura afsistit en les presents Corts.

Acifenexen les Constitutions de Cathalunya, y Començan los Capitols y Actes de Cort.

Estampades en la molt Insigne y lleal Ciutat de Barcelona, en la estampa de Gabriel Graells y Giraldo Dotil, Any M.DC.III.

CAPITOLS Y ACTES DE CORT.

PROEMI Y PRINCIPI DE LA FORMA de la tercera sala del Real Consell.

Cap. j.

DER quant la erectio de la tercera sala per les causes criminals del present Principat y Comtats de Rossello y Cerdanya, feta en les Corts de Monço del any M: D. LXXXV. era solament duradora fins ala conclusio de les presents Corts. Perço supliquen los tres staments que ab sa loatio y approbatio mane V. Magestat, statuir, y ordenar, que axi en lo numero dels Doctors criminals, es a saber Iutge de Cort, y de la tercera sala, com en lo del ciuil se guarde, y sia obseruada la forma seguent, duradora tant solament fins ala conclusio de les primeres Corts. Plau a sa Magestat, ab que axi la erectio de la present noua tercera sala com la extinctio dels dos llochs de les dues sales ciuils antigues, y del Concell criminal erigit en lo any M. D. LXIII. duren fins ala conclusio de les primeres Corts tant solament.

Conarrubias Vic.

FORMA DE DITA TERCERA SALA,
y del numero de los Doctors que en ella ha de hauer,
e de les causes que han de co-
nexer.

CAPITOLS Y ACTES

Cap. ij.

Rimerament placia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y approbatio, statuir y ordenar que de nou sia erigida vna noua sala de numero de quatre Doctores tant solament, en la qual ab tres Iutges de Cort com se es obseruat desde les Corts de M. D. LXXXV. fins ara se decidescan les causes criminals ab la mateixa forma y manera que fins assi se es acostumat, y que los dits quatre Doctores decidescan tambe totes les causes Ciuils de appellations, aixi de ordinaris com de Barons del present Principat, y Comtats de Rossello, y Cerdanya, que per aqueixa raho se tractaran en la real Audientia, y que aquelles les tingan de cometre lo Cancellor, y en son cars lo Regent la Cancellaria, y que aixi mateix de les senteties y prouisions de dita sala se haja de supplicar a vna de les dos sales ciuils, a hont se decidescan les causes de dita supplicatio en tercera instantia, entes empero que viuint los Doctores de la dita tercera sala ja extincta, y de present viuen entren en la nouament erigida, y que los dos primers llochs que per mort, o altrament vagaran se entengan esser extincts, y resté sols los altres quatre. Plau a sa Magestat, ab que en dita tercera sala pera les causes criminals presidesca lo Regent la Cancellaria, y en son cars lo mes antic, y que hu dels quatre Doctores pugua ser aduocat fiscal, y que los dits quatre Doctores tingan lo mateix salari, y emoluments, y prerogatiues en la forma y manera expressa, y contenguda en la erectio de la tercera sala del any M. D. LXXXV. y ab que los salaris de les dites causes de appellatio entren en lo repartiment dels Doctores de les dites dues sales ciuils en recompensa del treball que sels recreix:

Conarrubias Vic.

QUE LOS TRES IUTGES DE CORT

*se resten en la mateixa forma que fins assi
han estat.*

Cap.

Cap. iiij.

TEM placia a V. Magestat statuir, y ordenar ab la mateixa loatio y approbatio que los tres llochs de Iutges de Cort, q̄ fins assi há instruits los processos de les causes criminals se resten en la mateixa forma y manera q̄ fins assi han estat, y en totes les causes criminals instruescan los mateixos processos, y se junten ab dits quatre Doctores de la tercera sala tots los dies que no seran feriat en casa del Loctinent general de V. Magestat, o ahòt los sera ordenat, y tots junts ab dits quatre Doctores de la tercera sala fassan vn Consell criminal, y tingan vot en la decisio de les dites causes, entes empero que lo jutge de Cort no tinga vot, ni puga votar, decisiuament en aquella causa, o causes en la qual ell haura instruit y ordenat lo proces. Plau a sa Magestat ab que lo Iutge de Cort relador de la causa tinga lo mateix vot que fins assi han tingut.

Couarrubias Vic.

FORMA COM SE HAN DE DECLARAR
les causes de supplicatio de les dos sales ciuils en la tercera instantia.

Cap. iiij.

TEM placia a V. Magestat, ab loatio y approbatio de la mateixa Cort statuir y ordenar que les causes de supplicatio de les dos sales ciuils en tercera instantia se cometen a hu dels dits quatre Doctores de la tercera sala, los quals hajan de declarar dites causes ab tres vots cõformes, y no manco, y si dels quatre succehira no esser los tres conformes, o algu dells tindra impediment legitim pera no votar, es a saber malaltia, recusatio, o altre semblant sien asfosciats en tals casos hu, o dos, o mes dels Iutges de Cort, los quals juntament ab los altres de dita sala declarẽ la causa, o causes en les quals seran estats asfosciats, y que en lo progres y decisio de les dites cau-

XXX CAPITOLS Y ACTES

ses, y deles que de nou sels cometran se hajan de juntar los dits quatre Doctores, y en son cars los assosciats tres dies en la semmana de la mateixa manera que antes solian ajuntarse per les dites causes. Plau a sa Magestat, ab que les dites causes se haja de declarar per la major part dels Doctores que hi entreuindrá, y que no hi pugá entreuenir menys de quatre Doctores.

Couarrubias Vic.

FORMA DE LA VISITA PER ALS *officials Reals que no purgan taula.*

Cap. V.

SVpplican los tres staments a V. Magestat que ab loatio, y approbatio dela present Cort, li placia statuir, ordenar, y concedir en aquest seu Principat, y Comtats de Rossello y Cerdanya, que de quatre en quatre anys sian visitats los portants veus de general Governador de dits Principat y Comtats, Cancellor, Regent la Cácellaria, Doctores de la Real Audientia, Aduocats fiscals, y Patrimoniales, Theforer, Iutges de Cort, Alguatzirs ordinaris, y extraordinaris, Assessors, del Governador, Mestre Rational, Loctinēt y officials seus, Balle general, Loctinent y Assessors dela Ballia general, Correu major, o Hoste de correus, Procuradors Reals de Tarragona, Rossello, Tortosa, y sos Assessors y officials, y tots los Aduocats fiscals dels dits Principat, y Comtats, notaris, porters, comissaris, axi reals del ciuil, com del criminal, y qualseuol altres officials, y ministres dels dits tribunals que no sian subiectes a purgar taula, y que lo Visitador que per fer dita visita sera nomenat sia persona constituida en dignitat, natural de la Corona de Arago, ab que no sia del present Principat, ni Comtats, ni tinga Baronias, ni bens immobles en dits Principat, y Comptats, ni plets en la Real Audientia, ni sia Inquisidor de Catalunya, ni per lo exercici de dit offici pugá pendre official que sia comissari del sanct Offici, lo qual haja de venir per fer dita visita en la Ciutat de Barcelona, a gastos y despeses del General, ab poder de rebre

DE CORT. FOL. XXII.

bre les offenses, y deffenses ex officio, o a instantia de part, o de fisc, en scrits rebre memorial secrets de les parts, y ans de començar son exercici haja de jurar en poder del Loctinent de V. Magestat, y en absentia sua del portant veus de general Governador, o del qui presidira en dita Ciutat, y oyr sententia de excommunicatio que be y degudament se haura en dit offici, judicant conforme les lleys de la terra, y haja de fer publicar son poder ab crides publiques per les Ciutats, y Caps de Vegueries, donant per als qui tindran queixes quaranta dies de temps en que pugan fer qualseuol demanda cõtra les persones que se hauran de visitar, y passats aquells se hajan de fer los processos, y offenses dins tres mesos immediadament següents, y aquelles publicades, corregan altes tres mesos compradors del dia de la publicatio de les offenses, dins los quals se hajan de donar les deffenses, y passats los dits tres mesos sian tinguts los processos per cõclusos, y en aquest temps sia V. Magestat seruit tenir nomenades dos personas de dita Corona Doctors en dret, los quals ni sian Cathalans, ni del Consell suppremo de Arago, y tingan de prestar lo mateix jurament que lo dit Visitador, y en poder de les mateixes persones, juntament ab dit Visitador dins altres tres mesos immediadament següents, hajan de declarar y fer les sententies absolutories, o condempnatories, y tots los processos, y publicar aquelles en la Ciutat de Barcelona, y executarles dins dits tres mesos, y quinse dies apres següents remoguda tota appellatio y suplicatio, y que per adaço estigan obligats tots los officials que no estan subjectes a purgar taula donar idonees y sufficientes fermances en lo introit de sos officis, contra de les quals, y sos principals pugan procehir dit Visitador a condempnatio de bens propis, y no tenint los sen pugan presentar a V. Magestat agrauí per via de greuges. Plau a sa Magestat ab que lo Visitador nomenador per sa Magestat sia natural de la Corona de Arago, y no del present Principat y Comtats, y que dites sententies de dit Visitador tingã executio, y delles se pugan appellar al Consell suppremo de Arago, no entreuenint los Regents naturals de Cathalunya, y que en respecte de la cautio ques demana se guarde lo acostumat.

Conarrubias Vic.

NOMI-

LXXX CAPITOLS Y ACTES

NOMINATIO DE VISITADOR PER

*al fet fins a si, y que sen haja de anomenar despres
de sis en sis anys.*

Cap. Vj.

HTEM placia a V. Magestat ab la mateixa loatio y aprobatio nomenar lo dit Visitador dins vn mes primer vinent pera visitar lo fet fins a si, lo qual immediamet apres de sa nominatio haja de venir ala Ciutat de Barcelona, y fer la visita de les persones en la precedent Constitutio nomenades, en la forma que en ella esta ordenada, y statuir y ordenar, que apres de quatre en quatre anys finida la primera visita haja de ser nomenat per V. Magestat altre Visitador en la forma sobredita, y que si dins dit mes, y apres de quatre en quatre anys V. Magestat no haura nomenat lo dit Visitador, hajan, y sian obligats los Diputats de recordar a V. Magestat que sia seruit nomenar Visitador en los termens sobredits, y si dins dos mesos apres no sera nomenat, sian obligats los dits Diputats enuiar embaxada a V. Magestat pera suplicarlo sia de son Real seruey nomenar dit Visitador, y que los embaxadors qui seran enuiats, hajan continuament de seguir la Cort de V. Magestat fins a tant que sia nomenat Visitador, e que si los Diputats seran negligents en fer les sobredites coses, o alguna de aquellas, sian ipso facto priuats de tots los salaris de son trienni, y que los Visitadors dels Diputats los hajan de condempnar en dita priuatio, y executar aquella, entenenent que la nominatio de dits embaxadors, y los gastos que per dit respecte se hauran de fer, se hajan de nomenar y fer en lo modo y forma statuida, y ordenada per los capitols del redres del General. Plau a sa Magestat nomenar com ab la present nomena per Visitador per lo fet fins a si al Doctor Diego Claüero Regent del Consell supremo de Arago, y en apres nomenara vn Visitador de sis en sis anys.

Conarrunias Vic.

AMOV

SALARI

DE CORT. FOL. XXIII.

SALARI DEL VISITADOR Y ALTRES
ministres de la visita.

Cap. Vii.

TEM placia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y approbatio statuir, y ordenar que de pecunies del General fian donats al dit Visitador cent y vint reals cada dia per son salari, lo qual comença a correr lo dia que exira de sa casa pera fer dita visita, y dure tot lo temps que se ocupara en ella, y los dias apres que seran menester pera tornar a sa casa, y al notari se donen vint y cinc reals cada dia, y als luges que seran nomenats pera declarar, y fer les dites sentencies iunctament ab dit Visitador, los fian donats sis lliures tambe cada dia per cadahu dells, comptadors de la mateixa manera, y als demes officials, y ministres de dita visita se haja de donar condecet salari, aconeguda dels Diputats. Plau a sa Magestat.

Conarruias Vic.

DE LES QUALITATS QUE HA DE
tenir lo Regent la Real Thesoreria.

Cap. Viii.

TEM placia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y approbatio statuir y ordenar que de assi al deuant lo Regent la Thesoreria sia home de capa y spasa, y no del Real Consell civil ni criminal, ni luge de Cort, ni persona a graduada en drets com antigament se acostuma ua. Plau a sa Magestat nomenar pera dit offici persona de las calitats contengudes en dit Capitol fins ala conclusio de les primeres Corts.

Conarruias Vice

QUE

III
CAPITOLS Y ACTES
QUE NO SIE INNOVATRES EN LO
vot dels Aduocats fiscals.

Cap. Viii.

ITEM placia a V. Magestat ab dita loatio, y approbatio statuir, y ordenar que los Aduocats fiscals del ciuil y criminal del patrimoni Real de V. Magestat axi de la Ciutat de Barcelona, com de qualseuol altres tribunals del Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdanya no pugan tenir vot en les causes fiscals, ni patrimonials, pugan empero appellar y suplicar de les sententies en dites causes contra ells donades, axi com la otra part, exceptades les causes criminals, de les quals sententies no puga lo fisc appellar, per fer lo vot de dits fiscals cosa tant antiga y obseruada en aquest Principat, y Comtats apar nos deu res innouar.

Couarrunias Vic.

REGALIES COM HAN DE
esser feres.

Cap. X.

ITEM placia a V. Magestat statuir, y ordenar ab la mateixa loatio, y approbatio que per llevar lo abus que fa en les regalies prouchint les a sola suplicatio del procurador fiscal sens informatio alguna, que de assi al deuant nos puga fer regalia alguna que primer no conste del delict, y qes cars de regalia, y la declaratio della la haja de fer lo relador facto verbo, y no altrament, y per llevar los abusos que fins ara se son fets de enuiar vn Comissari Real per inquirir dels dits casos, solen pendre moltes persones sense saberho entendre si resulta culpa contra delles. Placia a sa Magestat statuir y ordenar que per raho de regalia, o euocata causa, ni altrament no puga lo dit Comissari pèdre persona alguna q no tinga prouisio contra della, y que

y que si feta la regalia, o euocata causa pretendran los portants veus de general Governador, o altres qualscuol ordinari axi Reals com de Barons, que en lo cars de ques tractara no te lloch la regalia, o euocata causa, que donant vna suplicatio al Loctinent general, o portat veus de Governador, sia obligat lo Cancellor, o Vicecancellor, o Regent la Cancellaria, y en son cars Regent la assessoreria cometre la a vn Doctor de la vna de les sales del ciuil, lo qual haja de prouehir que sia intimada al procurador fiscal, manant al notari del criminal que pose lo proces en poder del notari de la causa, y que entretant no sia passat auant en ella, y que la part que pretendra no hauerhi lloch de regalia dins deu dies comptadors del dia de la intima de la prouisio haja de fer totes les proues, y dins altres deu dies sia obligat lo relador a declarar si te lloch la regalia, o no, y qtinga per son salari vint reals, y que en cars que la tal declaratio nos faça dins lo dit termini se entega esser declarat no hauer tingut lloch la regalia, y sia restituida la causa, y la persona si sera capturada al ordinari tant Real, com de Baro, y que la actio de poder demanar les sobredites coses competesca no solament al ordinari, mes encara a la part regaliada, la qual pugua intentar aquest remey tant per si com per son legitim procurador, o altra persona conjuncta, prouehint y declarant que lo ordinari pugua intentar aquest judici sempre que vulla com sia sempre seu lo interes, y nos fassa perjudici a la causa, si empero la part contra qui sera feta la regalia volra intentar lo no pugua ferho sino estant presa, o assegurant legitimament lo judici. Plau a sa Magestat que les regalies de aqui auant se fassan rebuda vna summaria informatio del cars per hu dels Iutges de Cort precehint denuntiatio del procurador fiscal, y ques fassa lo demes contengut en dit Capitol, excepto lo q te respecte ala captura dels que seran trobats culpables en lo qual se guarde lo acostumat fins assi lleuats tots abusos.

Couarruias Vic.

DECLARATIO Y LIMITATIO DEL

v/satge, Camini & Stratre.

Cap.

CAPITOLS Y ACTES

Cap. Xj.

LTEM placia a V. Magestat statuir y ordenar ab dita loatio, y approbatio, per lleuar los abusos ques fan per raho de la regalia del vsfarge que comença (Camini & strate &c.) no sien compresos en la dita regalia los casos fets dins viles, y lloch poblats que passen de vint cases en amunt, encara que lo cami real passe per lo mig delles, ni tampoc ab motiu que los delinquents apres de hauer fet lo deliçte ab los robos, y furts sian passats per camins reals, declarant aquesta regalia tenir lloch tant solament quant lo deliçte, o furt sera fet en lo cami real, y que tãpoc se fassa regalia per rixa feta en dits camins, si en ella no sen haura perpetrada mort, o seguida mutilatio de algun membre, o treta sanch, ans de tals casos se dexe la concixença al ordinari, axi Real, com de Baro per relleuar los pobres dels grans gastos, y treballs que pateixen en purgar la regalia. Plau a sa Magestat ab que sia també cars de regalia, quant los lladres apres de hauer fets los robos, y furts passaran per camins reals ab les coses robades.

Conarruias Vic.

QUE EN LO VOT DEL LOCTINENT
general se guarde lo acostumat.

Ca. Xij.

PER quant V. Magestat en lo Regne de Mallorca ab sa Real Pragmatica te ordenat, que en les decisions de les causes axi ciuils com criminals del dit Regne son Loctinent general no pugan tenir vot, placia a V. Magestat statuir y ordenar ab approbatio de la present Cort que en aquestos sos Principat, y Comtats de Rossello, y Cerdanya sia obseruat lo mateix, prouehint que en cars de paritat dels Doctors que votaran, sian aplicats de l'altra sala hu, o los que apareixera al Loctinent de V. Magestat, o en son cars, y lloch al portant y cus de general Governador, los quals Doctors hajan de esser
dels

de les mes antichs de aquell Consell que podran entreuenir per ser lo Loctinent general alternos en aquest Principat, y Comtats, es just se garde lo acostumat.

Couarruias Vic.

TESTIMONIS EN CAUSES CRIMINALS, en quina forma han de esser rebuts.

Cap. Xij.

TEM perque la justicia reste mes assegurada, y los reos tingā major satisfactio de los processos, placia a V. Magestat statuir, y ordenar ab la mateixa loatio q̄ en les causes criminals los testimonis que serā rebuts a effeete de capturar alguns delinquēts sian apres rescensits, y ratificats plenariametans de la publicatio de les enquestes en presentia del relador, o jutge de les causes si lo reo ho demanara, y que los gastos pague lo acusador sino sera pobre, y essent ho, ho pague la Thesoreria, y que los testimonis hajan de esser coneguts del mateix jutge, o de persona de credit, y confiança, y firmen de sa ma la depositio que faran, o de ma de altri sino sabran scriurer, y que los notaris qui rebran la offensa hajan de continuar, y scriurer tot lo que dirā los testimonis, tant en offensa com en deffensa paraula per paraula com ells ho diran, sots pena de priuatio de sos officis, y de ser punits com ha falsaris, y que alterament los testimonis no pugan ser forçats a sota scriurer, ni fer sota scriurer sa depositio, declarant que quant lo testimoni no sabra, o no podra scriurer de sa ma, y la haura de fer sota scriurer, li sia legida a ell la depositio, y no al que la firmara. Plau a sa Magestat lo contengut en dit Capitol, excepto lo que suplica que los testimonis sian rescensits que per ser impedimēt de la administratio de la justitia es be se garde lo acostumat.

Couarruias Vic.

TESTIMONIS DE DEFFENSA QVANT
se pot fer commissio als caps de les Vegueries
per arebrels.

D

Cap.

VXX. CAPITOLS Y ACTES

Cap. Xiiiij.

NTEM per quant los reos solen ser tant pobres que no poden pagar los gastos de fer venir los testimonis en Barcelona, y moltes voltes estan los mateixos testimonis impossibilitats per altres respectes, y atemorifats de quels succehis alguna pena, o treball de testificar en deffenses. Placia a V. Magestat statuir, y ordenar ab loatio, y approbatio dela dita Cort, que pera rebre los testimonis de defensa se fassa comissio als caps de les Vegueries, als ordinaris dels lloch, viles, o ciutats de dits caps de Vegueries sempre que lo reo ho demanara, y que hajan de ser examinats en presentia del assessor de dit cap de Vegueria, y que ningun testimoni que deposara en deffensa pugua esser capturat, que primer no conste haueu testificat fals en dita depositio. Plau a sa Magestat quant aparexera al relador, y real Audientia conuenir axi per la bona administratio de la justitia.

Couarruuias Vic.

SUPLICAR SE POT DE TOTES LES
sententias en les causes criminals, y de las prouisions de
tortura que declararan en la real Audientia
exceptades algunes.

Cap. XV.

NTEM placia a V. Magestat ab dita loatio, y approbatio statuir, y ordenar que en totes les causes criminals que declararan en la Audientia Real de Barcelona, de les sententias y prouisions de tortura se pugua suplicar en forma com en les causes ciuils, y que entretant nos pugua executar prouisio de tortura, ni sententia diffinitiu, exceptades les que donaran contra lladres, o saltejadors de camins, y homicidis per insidies, o aguayts, o traytio, o que hauran comes crimen Laesa Magestatis en primer y segon cap, o hauran fabricat falsa moneda, o hauran comes crim de sodomia, y que

la

la causa de supplicatio se haja de demanar, y introduir deuant lo Lo-
 cument general de V. Magestat, o del portant veus de general Gouver-
 nador dins tres dies, los quals corregan del punt de la publicatio, e in-
 tima de la sententia, y dita causa se haja de cometre per lo Regent la
 Cancellaria a vn Doctor de les dos sales del ciuil, lo qual ab conclusio
 feta per los Doctors de la sua sala, haja de declarar dita causa de suppli-
 catio ex eisdem actis, sens poder ajustar ni posar en lo proces axi en la
 offensa com deffensa, y confirmada, reuocada, mudada, o alterada
 la primera sententia no hi haja lloch de mes appellatio, ni suplicatio,
 ans be haja de esser encontinent executada. Plau a sa Magestat, excep-
 tats los casos contenguts en la present Constitutio, y altres en los
 quals de dret comu no es permesa la appellatio in criminalibus.

Conarruias Vic.

QUE EN LOS TRIBUNALS DELS OR-
dinaris tant de Veguers, com de altres officials reals, tingalloch lo
precedent Capitol, y en les terres de Barons en les cau-
ses que lo reo sera sententiat a mort, y la
forma com se ha de fer.

Cap. XVj.

TEMPLACIA a V. Magestat ab dita loatio, y ap-
 probatio statuir, y ordenar que fora de Barcelona
 en los dits Principat, y Comtats en les Audientias
 dels ordinaris, tant de Veguers, com de altres offi-
 cials Reals tingalloch, y se haja de seruar la prece-
 dent Constitutio de la appellatio per al mateix jut-
 ge de les sententies de causes criminals, prouehint que lo ordina-
 ri haja de declarar la causa de appellatio mutato Assessore que no
 haja entretingut, ni aconsellat en la primera sententia, y que tinga
 executio lo que sera declarat, entes empero que la dita constitutio no
 cõprenga les ciutats, viles, y llochs q̄ tené priuilegis de iudicar ab iuy-

IVXX CAPITOLS Y ACTES

de prohomens, o altrament, ans be sels guarden sos priuilegis, declarant la present Constitutio tenir tambe lloch en les terres de Barons, entes les causes que lo reo sera sententiat a mort, y no en altres. Plau a la Magestat, excepto en los casos declarats en la precedent Constitutio, y com en aquella se conte.

Conarruias Vic.

QUE LES TREVES SE FERMENTANT

solament per los parents, y affines fins al segon grau inclusiu.

Cap. XVij.

COM per Constitutio feta en lo any M. D. XXXVII. Capitol xij. que comença (per lleuar los grans abusos &c.) sia statuit, y ordenat que si los officials ordinaris de Barons, y altres antes de ser firmada regalia hauran feta firmar pau, y treua als que hauran renyt, o moguda questio, de la qual treua conste per acte auctentic, ningun algutzir, o comissari de la regalia no se entremeta de la dita pau, o treua, pus per la que los officials ordinaris hauran posada restan les parts ab seguretad, y no obstant la dita Constitutio se fian vists molts majors abusos en los dits Principat, y Comtats, y lo que pijor es que quant per lo Loctinent general, y Real Consell, o Regent la Theforeria es enuiat algun algutzir, o comissari real ab poder de pendrer algunes treues, o paus, per extorquir mes diners per la firma de les tals treues, y paus, les fan firmar a tots los de vn linatge per molts que fian, y estigan molt luny en grau de parentela, y altres voltes a altres persones, encara que ninguna delles haja entreuingut en la rixa, o questio, suplica a V. Magestat la present Cort, q ab la dita loatio, y approbatio sia statuit, y ordenat que nos pugan compellir a firmar treues, o paus los parents de aquells qui hauran fet la rixa, o moguda questio, sino los que son fins al segon grau inclusiu de consanguinitat, comprant los dits graus segons la dispositio del dret Canonic, y q les despeses que hauran de fer per fermar dites treues les haja de pagar los principals qui hauran feta la brega, o seran causa que se hauran de fermar, y que per escusar gastos a les parts, sempre q se hauran de pendrer treues, en

nom

DE CORT. FOL. XXVII.

nom de la regia Cort, no se enuien Còmiffaris ni Alguazirs, sino que la receptio de les tals treues sia comesa al ordinari Real, o de Barons, lo qual no puga exhigir de les parts sino vna dieta per cada dia, de tal manera que sin pren moltes en vn dia, no puga pendre mes de vna dieta per tots, y que la dita Constitutio del any M.D.XXXVII. a major cautela sia confirmada, y tinga son degut effecte, ara la regalía fos firmada abans de les treues com en dita Constitutio esta disposat, ara sian apres firmades, reuocant los abusos sobre aço fetes sots color que los ordinaris no son potents. Plau a sa Magestat que les treues se fermen tant solament per los parents, y affines fins al segon grau inclusiue, y en lo restant contengut en dit Capítol se faça lo acostumat lleuatstotsabusos.

Conarruias Vic.

LA PENA PER HAVER TRENCADES
treues fetes fermar per algun Ordinari real, o de Baro, ha de ser executada per lo Ordinari mateix, y no per Alguazir, o Còmiffari, si ja no sera feta regalía, o euocata causa sobre lo cars del qual se hauran firmades les treues.

Cap. XViiij.

EMES suplican los tres staments a V. Magestat, sia de son real feruey ab loatio, y approbatio de dita Cort, statur, y ordenar q̄ hauer algú Ordinari Real, o de Baro per la jurisdicció ordinaria fetes fermar algunes treues, y algu dels qui les hauran firmades les trencaran la pena q̄ per hauer les trencades hauran incorregut, haja de esser executada per lo ordinari en poder del qual seran estades firmades, y nos puga peradaço enuiar Alguazir, o Còmiffari algu per lo Loctinent de V. Magestat, Còsell Real, o Regent la Thesoreria, sino que fossen preses, y firmades en nom de la Regia Cort. Plau a sa Magestat, si ja no sera feta regalía, o euocata causa sobre lo cars del qual se hauran firmades les treues.

Conarruias Vic.

JIVX CAPITOLS Y ACTES

*QUE SIEN SERVADES LES CONSTITV-
tions, que donen facultat al Loctinent general de
prouehir, y fer captures.*

Cap. XViiiij.

PLACIA a V. Magestat ab loatio y approbatio de la present Cort statuir, y ordenar que per manament del Loctinent general de V. Magestat nos puyan prouehir captures, ni fer, sino precehint prouisio de jutge, o crim fragant, com ab altres constitutions es disposat, derogant expressament a totes, y qualseuol Constitutions que donen facultat als Loctinents generals de poder fer semblants captures. Plau a sa Magestat que sian guardades les Constitutions sobre aço disposants lleuats tots abusos.

Conarruias Vic.

*LES MANLLEVTES QUE SERAN FE-
tes ab prouisio tenint clausula donec aliter &c. no puguen
esser executades sino essent fet a paraula per lo
relador en lo real Consell.*

Cap. XX.

COM de ordinari los presos en los carcens reals sian relaxats a manlleuta ab idoneas fermanfes ab reincidencia, o requesta de dies donec aliter sit prouisum, o romãgan arrestats, y succeesca moltes vegades q̄ son fetes executions de dites manlleutes cõtra de personas q̄ no tenen merits en los processos pera poder ser castigats dels casos per los quals estarã amãlleutats, y per indirecte, y sens culpa moltes persones son affligides, y destruides per la rigurosa executio de dita mãlleuta, y grans gastos ques fan en ella: Perço placia a V. Magestat ab loatio, y approbatio de la dita Cort statuir, y ordenar q̄ ningũ Thesorer, ni jutge de cort pugan prouehir executio de mãlleuta alguna sens
fer

fer primer relatio del proces, y paraula en lo Consell real, pera que a-
pareixent adit real Consell que lo dit manlleutat sia request, se fassa
la prouisio de executio, y no altrament, y que en la continuatio de di-
ta paraula fahedora en lo llibre de facto verbo, se haja expressament
de dir lo que en dit real Còsell sera estat deliberat, y aço en cars tant-
folamèt ques faça desliberatio que sia fet lo decret de executio, y que
lo lutge aqui tocara haja de cumplir les sobredites coses, a pena de
priuatio de son offici. Plau a sa Magestat que les manlleutes que serà
fetes ab prouisio tenint clausùla (donec aliter &c.) no pugan esser exe-
cutades, sino essent feta paraula per lo relador en lo real Consell.

Couarruias Vic.

QUE NINGV PVGA ESSER PRES NI

capturat sens que precehesca prouisio de captura en les

causes de vsures y agabellaments, y ques pugan

fer compositions de vsurers, y aga-

belladors.

Cap. XXj.

NTEM placia a V. Magestat ab loatio y approbatio
de la dita Cort statuir, y ordenar que per causes vsura-
ries, y agabellaments, ninguna persona pugan esser pre-
sa, ni capturada per comissaris alguns, ni per ordina-
ris axi Reals com de Barons, sens que precehesca proui-
sio de captura feta per lo relador de la causa, o per los jutges, o Asses-
sors de aquells, y que per dites causes de vsures, y de agabellaments
lo Regent la Thesoreria no pugan fer compositions, sino castigarlos
altrament per via de justitia. Plau a sa Magestat, exceptat lo que re-
specte a les compositions, que de agabelladors, y vsures se pugan
fer lleuats tots abusos.

Couarruias Vic.

III V X CAPITOLS Y ACTES

QUE LOS CAPITOLS DE LA CONCORDIA fets, y jurats en lo any M. D. XII. y per lo Papa Leo X. confirmats, sienguardats per los Inquisidors en tot allo que no contradiuen als Capitols fets en la present Cort, exceptats alguns Capitols.

Cap. XXij.

Ncaraque ab sanctissim, y Christianissim zel, lo Catholic Rey don Ferrando segon rebesauí de V. Magestat, ab indults, y priuilegis Apostolics, haja posat la sancta Inquisitio en los Regnes de Espanya, contra la heretica, y apostatica prauitat, de la qual com a tots es notori han exits grandissims effectes per lo augmēt de la sancta Fe catholica, y al principi axi lo Inquisidor general, com los altres Inquisidors posats en districtes separats, tinguessen sa iurisdicctio limitada en les coses tant solament de la Fe, y conforme esta disposat per lo dret canonic, y es cert que en estos Regnes de Arago, y specialmēt en los Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello y Cerdanya, no fels pugues donar alguna iurisdicctio temporal, majorment en perjudici de les Constitutions de Cathalunya, Capitols, y Actes de Cort, priuilegis, vsos, costums, y altres lleys de la terra, y per conseguent no se puguessen entremetre actiue, ni passiue de causes ciuils, ni criminals, sino tant solament com dit es de les coses tocants ala Fe, ques lo propri llur offici, no res menys entenen en lo dit Principat lo quant importaua al seruey de Deu, conseruatio, y augment de la religio Catholica Christiana, que lo dit offici de la Inquisitio fos auuthorizat, y respectat per tots, en les Corts celebradas per la Reyna dona Germana en la vila de Montço en lo any M. D. XII. se acotē taren de presentar al Inquisidor general que les hores era certs Capitols, per los quals fonc en certs casos augmentada la iurisdicctio als Inquisidors, que per temps serian en los dits Principat, y Comtats de Rossello y Cerdanya, los quals capitols per capitols separats foren decretats apres en les Corts per lo Emperador don Carles auí de V. Magestat de immortal memoria celebrades en la Ciutat de Barcelo-
na

DE CORT. FOL. XXVIII.

na en lo any M. D. XX. y confirmats per lo Inquisidor general qui a les hores era, y entreuingue en tot la auctoritat, y consentiment del Emperador don Carles de gloriosa memoria, y tota aquella concordia, y Capitols della foren confirmats per lo Papa Leo. X. de felice recordatio, y la dita concordia es molt cert, y de dret indubitat que tingue, y te força de contracte, y tots los Inquisidors qui son estats apres de aquella foren obligats aguardarla, per que per lo effecte della fons assignat per los tres braços al dit S. Offici de la Inquisicio de Barcelona, y son districte vn censal sobre les pecunies, y drets dela Generalitat de sis centes lliures de renda per quiscun any, les quals sempre ha rebut, y de present reb lo receptor de dit S. Offici, y don Ferrando de Loazes, que mori Archebisbe de Valentia, al temps que entra en lo exercici de son offici de Inquisidor, jura de obseruar tots los dits capitols, conforme als capitols de concordia xxvij. y següents fins al capitol xxx. inclusiv, son tots los Inquisidors obligats ha jurar: y cõ en grãdissim perjudici dels poblats en los dits Principat, y Comtats de Rossello y Cerdanya, hajan dexat los Inquisidors qui despres son estats de jurar la obseruança de dita concordia, y lo que pijor es, que se hajan vsurpat molta major jurisdicció, de la que en manera alguna poden tenir en los dits Principat, y Comtats, y los poblats en elis resten agrauats en grandissima manera dels procchímets fets per los dits Inquisidors, com en memorial de agrauis a V. Magestat se dedui ra: Perço suplican humilment a V. Magestat los tres braços que pro uehint als abusos, y agrauis que los dits Inquisidors fan: Primeramēt ab llur approbatio, y cõsentiment, li placia statuir, y ordenar, que los capitols de la concordia fets, y jurats en lo any M. D. Xij. y per Papa Leo. X. sobredit confirmats, sian guardats per los dits Inquisidors, en tot allo que no contradiran als capitols ques disposan en la present Cort. Plau a sa Magestat, exceptats los capitols iij. vij. viij. per esser materia lo contengut en aquells tocant ala Fe, y lo capitol xv. q̄ fons fet per lo que a les hores ocorria, y de present no es practicable, y en quant los capitols de dita concordia no estan en vs, y obseruança, se offereix prompta sa Magestat procurar de alcançar del Inquisidor General, y de sa Sanctedat los manen posar en executio per lo que a ells toca.

Conarruias Vic.

CAPITOLS Y AGTES
NUMERO DELS FAMILIARS DE LA
sancta Inquisitio.

Cap. XXiiij.

ITEM placia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y approbatio statuir, y ordenar lo decret del Capitol xvj. dels firmats per lo Bisbe de Leyda Inquisidor general, a dos de Agost M. D. Xij. ab lo qual se dona forma, his declara lo numero dels familiars q̄ pot tenir lo sanct Offici en lo Principat de Cathalunya, Comtats de Rossello y Cerdanya, sia declarat en la forma seguent. Que en la Ciutat de Barcelona los Inquisidors recullen totes les familiatures, y commissions que hauran donat en la dita Ciutat de Barcelona, y en lo districte de la Inquisitio, y recullides aquelles façan nominatio en la dita Ciutat de Barcelona, y altres ciutats, viles, y llochs de quatre cents fochs fins en quatre familiars tant solament, y en los que seran de menys de quatre cents fochs fins en dos cents, ne pugan nomenar dos tant solamēt, en los altres que son de menys de dos cents fochs entre tots nos pugan crear mes de quaranta en tot lo Principat de Cathalunya, Comtats de Rossello y Cerdanya repartidors entre tots los llochs que seran menors de dos cents fochs, ab que los quaranta familiars se repartescan en les Vegueries, segons mes y menys, tenint respecte en los llochs menors de dos cents fochs no sen hi puga posar mes de hu. Plau a sa Magestat ab que en la Ciutat de Barcelona lo numero de familiars sia reduit a quoranta, y en les altres ciutats, viles, y llochs, de mil fochs en amunt a sis familiars, y en los menors de mil fins a quatre cents a quatre familiars, y en los menors de quatre cets fins a dos cents, a dos familiars, y en los altres llochs menors de dos cents fochs a raho de vn familiar per cada centenar de cases, de manera que ajustant molts llochs, o cases separades no hi puga hauer mes de vn familiar per cada centenar, excusant sempre de nomenarlos en los llochs de Barons en quant possible sia, y procurara sa Magestat que lo Inquisidor general mane posar aço en executio abans de dos mesos si sera possible.

Conarrunias Vic.

DELS

DE CORT. FOL. XXX.
DELS OFFICIALS DE LA
Inquisitio.

Ca. XXiiij.

TEMPLACIA a V. Magestat ab la mateixa loatio y approbatio statuir y ordenar, que tots los officials de la Inquisitio, ço es, Aduocat fiscal, Assessors, y tots los demes sien Cathalans, y q̄ t̄abe ho haja de fer lo hu dels Inquisidors. Plau a sa Magestat encarregar al Inquisidor general, y Consell de la general Inquisitio (aqui toca la nominatio de dits officials) faça lo contengut en dit Capitol, y procurara ab sa Sanctedat que axi ho confirme.

Couarruias Vic.

DEL ASSESSOR QUE HAN DE PENDRE
*los Inquisidors per declaratio de les causes ciuils
y criminals.*

Cap. XXV.

TEMPLACIA a V. Magestat ab la mateixa loatio, y approbatio statuir, y ordenar que en les causes ciuils, y criminals que tractaran en llur consistori, dits Inquisidors hajan de pendrer per la decisio, y declaratio de aquelles Assessor Cathala, pus se han de judicar, y decidir segons lley de la terra. Plau a sa Magestat en quant li toca, y en lo que toca al Inquisidor general, y consell de la general Inquisitio, se ofereix propte de encarregar los queu ordenen axi als Inquisidors de Catalunya.

Couarruias Vic.

FAMI-

CAPITOLS Y ACTES

FAMILIARS, NI COMISSARIS DE LA

Inquisitio, no pogan esser Rectors ni Religiosos subdits.

Cap. XXVj.

Emplacia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y approbatio statuir, y ordenar que no pogan los dits Inquisidors fer Familiars ni Comissaris de la sancta Inquisitio Rectors, ni Religiosos subdits. Plau a sa Magestat en quant li toca, y en lo que toca al Inquisidor general, y Consell de la general Inquisitio se offereix prompte de en carregar los que ho ordenen axi als Inquisidors de Cathalunya:

Conarruias Vic.

DE LES CAUSES DE APPELLATIO,

de sententias diffinitives, y prouisions de liquidatio fetes per los Inquisidors.

Cap. XXVij.

Emplacia a V. Magestat ab loatio, y approbatio de la present Cort, statuir, y ordenar les causes de suplicatio que se interposaran de les sententias diffinitives, y de prouisions de liquidatio fetes per los Inquisidors se hajan de cometre per los mateixos Inquisidors a algun Doctor del Real Consell, lo qual facto verbo in regia Audientia haja de declarar la dita causa, y en cars que sia reuocada, o commutada, en segona suplicatio la hajan de cometre los dits Inquisidors a altre Doctor del Real Consell que sia de la altra sala, lo qual profesca de la mateixa manera que esta disposat en la primera suplicatio, Com la jurisdicctio que toca als Inquisidors sia tant distincta de la del Virrey, y real Audientia, no par se puga llevar la concixença, y decisio de les causes de appellatio ala general Inquisitio.

Conarruias Vic.

QVE

*QUE LO INQUISIDOR GENERAL TIN-
ga persona nomenada en Barcelona que conega de les cau-
ses de appellatio, fins en quantitat de cinc
centes lliures.*

Cap. XXVij.

OS tres braços suplican a V. Magestat que sia seruit manar donar orde que lo Inquisidor general tinga sempre persona nomenada en la present Ciutat de Barcelona, que conega de les causes de appellatio fins en quantitat de cinc centes lliures inclusive. Plau a sa Magestat de encarregar al Inquisidor general, y Consell de la general Inquisitio ques faça com se suplicia, y ho te fa Magestat per cosa justa.

Conarrumias Vic.

DEL IVRAMENT DELS
Inquisidors.

Cap. XXVij.

TEM placia a V. Magestat ab loatio, y approbatio de la present Cort, statuir, y ordenar que los Inquisidors que per a vuy son, y per auant seran en lo Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdãya, sia tinguts, y obligats en lo ingres de sos officis de jurar, complir, y guardar totes les coses en les capitulacions alt contingudes, y les que ab les presents se representan a V. Magestat, y que lo notari del S. Offici que lo tal jurament rebra, sia tingut y obligat de donar copia autentica se fahent dels dits juraments als Diputats del present Principat de Cathalunya, y en cars dits Inquisidors no cumplirà dites coses, o alguna delles, o cõtrauindran, en tal cars, o quiscu dells sia permes, y degan los Diputats del present Principat retenir se aquell censal de sis centes lliures fan a dita Inquisitio, fins a tant que
los

CAPITOLS Y ACTES

los dits Inquisidors cumplen totes, y sengles coses en dits Capitols contengudes, declarant que si per cars estauen mes de quinze dies en cumplir aquelles, tot lo temps que estaran de mes no sels pugan pagar per dits Deputats lo temps de la porrata de dit censal, ans be dita porrata sia applicada al General. Plau a sa Magestat procurar ab sa Sanctedat, y Inquisidor General ordenen als Inquisidors de Cathalunya prestren lo dit jurament, y al notari que done copia autentica dell com se suplica, haguda confirmatio dels dits Capitols, y mes procura ra ab sa Sanctedat que done tal orde en la prestatio, y obseruança de dit jurament, y en ques done dita copia que no hi haura peraque vsar de tal retentio.

Conarruias Vic.

LOS OFICIALES ORDINARIS Y DE BARONS han de conexer dels delictes fets en rinya, o cas acordat ab algun familiar, o subordinat al tribunal de la Inquisitio.

Cap. XXX.

LTEM placia a V. Magestat ab loatio, y approbatio de la present Cort, statuir, y ordenar que sempre y quant qualseuol persona renyra (de qualseuol manera que sia, encara que sia cars acordat) ab algun familiar, o oficial, o comissari, o ab qualseuol que estiga subordinat al tribunal de la sancta Inquisitio, la coneixença del tal delicte, y la punitio dell toque als officials ordinaris, y dels Barons, encara que los tals familiars, o officials fossen nafrats, o morts, o tinguessen qualseuol altre dany causat, o injuria per raho de dita rinya. Plau a sa Magestat en lo que li toca, exceptats los delictes que cometran contra algun familiar sobre coses concernents, o dependents de la sancta Fe Catholica, e intercedira ab sa Sanctedat confirmet dit Capitol.

Conarruias Vic.

201

QUE LOS SOBREDITS CAPITOLS SIEN guardats en tots los habitants en Cathalunya, y Rossello y Cerdanya, encara que Leyda sia dela Inquisitio de Çaragoça, y Tortosa de la Inquisitio de Valentia.

Cap. XXXj.

TEM placia a V. Magestat ab loatio, y approbatio de la present Cort, statuir y ordenar que de totes les coses en los sobredits Capitols statuides, y ordenades, hajan y pugā gofar tots los habitants en lo Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdanya, no obstant que la Ciutat de Leyda, y son territori sian del districte de la Inquisitio de Çaragoça, y la Ciutat de Tortosa sia del districte de la Inquisitio de Valentia. Plau a sa Magestat en lo que li toca, e intercedira ab sa Sanctedat, y Inquisidor General que axi ho confirmen, y mana que pera obtenir de sa Sanctedat totes les coses contengudes en lo sobredit Capitol se expedescan lletres pera sa Sanctedat, y son Embaxador, y les demes persones que conuinga, y se entreguen als Deputats, o ales persones que nomenara la present Cort pera sollicitar la expeditio de dita confirmatio.

Couarruias Vic.

FAMILIARS, Y OFFICIALS DEL SANCT

Offici poden esser conuinguts en les causes feudals, y emphiteoticaries deuant los Jutges que per los senyors seran nomenats, y la forma se ha de tenir si فرمان de dret.

Cap. XXXXij.

TEM per quant per vsatges de Barcelona, Constitutions Generals de Cathalunya, y altrament esta statuit, y ordenat que los senyors directos en les causes emphiteoticaries, y feudals poden nomenar jutges que coneguen, sententien, y declaren en

CAPITOLS Y ACTES

en dites causes, deuant dels quals poden per raho de dites causes conuenir a los emphiteotas, y vassalls de qualseuol stament, y condicio sian: Perço placia a V. Magestat ab llor approbatio, y consentiment statuir, y ordenar que los familiars, y officials del sanct Offici pogan esser conuinguts en les dites causes feudals, y emphiteoticaries deuāt los dits jutges que per los senyors de aquells serā nomenats sens que pogan declinar de for, y encars que de fet fermassen de dret deuant dels dits Inquisidors pretenent que no son vassalls, o emphiteotas, que no obstant dita ferma pogan los dits jutges passar auant en dites causes emphiteoticaries, y feudals. Plau a sa Magestat lo contengut en dit Capítol, ab que en lo cars de fermar de dret se guarde lo disposit en lo Capítol xiiij.

Conarruias Vic.

LOS INQUISIDORS SIEN OBLIGATS

a seruar los Capítols fets en la Cort de Barcelona, en lo any M. D. XX.

Cap. XXXiiij.

ITEM placia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y approbatio statuir, y ordenar que los Inquisidors que per a vuy son, y per auant seran en lo present Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdanya, sian tinguts, y obligats a tenir, cumplir, y seruar los Capítols fets en la Cort de Barcelona en lo any M. D. XX. loats y approbats per lo Cardenal Adria Bisbe de Tortosa, e Inquisidor general. Plau a sa Magestat lo contengut en dit Capítol.

Conarruias Vic.

ADDITIO AL DECRET DEL CAPI-

tol xxviiiij. dels fets per lo Bisbe de Leyda lo any

M. D. XII.

Cap.

DE CORT. IO FOL. XXXIII.

ingib no abiuuflnoe rabi
Cap. XXXIij.

Tem placia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y approbatio dels tres staments de la present Cort, declarar, y ordenar q̄ al decret del Capitol xxviiiij. dels fets per lo Bisbe de Leyda lo any M.D. XII. sia ajustat que en tot cars ques contrafara a dits Capítols, tinga lloch la ferma de dret, y contentio, de la qual se parla baix en lo Capítol seguent. Plau a sa Magestat,

Conarruias Vic. Cap. XXXV.

FORMA PERA DECLARAR LES CONTENTIONS, entre los Inquisidors, y officials reals, y altres.

Cap. XXXV.

Tem placia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y approbatio dels tres staments de la present Cort, statuir, y ordenar, per escusar tota manera de cõpetentia, y cõtentio entre los dits Inquisidors, y Loctinent general de V. Magestat, Regent la Cancellaria, Iutges del Consell, y Audiència Real, y altres officials ordinaris, y de Barõs seculares, o Ecclesiastichs sobre la coneixença de les causes ciuils, y criminals dels familiars, y altres fora de les causes de heretgia, y dependents de aquella, ques conserue entre ells tota bona pau, y correspondentia, ordenar q̄ de assi auant, tostemps y quant se oferira en les dites causes la dita competentia en tot y per tot, se garde lo orde ques te vuy en lo Principat de Cathalunya, Comtats de Rossello, y Cerdanya en les causes de cõtentio de jurisdicció entre los ordinaris Ecclesiastichs, y seculares, y q̄ lo mateix Cáceller tinga la mateixa jurisdicció en les cõpetencies de jurisdicció, entre los Inquisidors, y los ordinaris, tãt Reals cõ de Barõs, tãt Ecclesiastichs cõ seculares, de tal manera q̄ si passat lo termini de trêta dies no sera feta declaratio de dita cõtétio, sia vist esfer declarat en fauor del Iutge ordinari. Plau a sa Magestat lo cõtégut en dit Capítol, en quãt li toca, y se offereix prõpte q̄ intercedira ab sa Sãtedat q̄ pera la decisio de les causes de competècia de jurisdicció en cars de discordia del Regêt, y Inquisidor mes antie, nomene tercer en

E

Cathalun-

CAPITOLS Y ACTES

thalunya, o al mateix Cancellor, o altra persona constituida en dignitat Ecclesiastica pera que decide sca dites causes en la forma, y manera ques suplica.

Conarruias Vic.

DE LA OBSERVANSA DELS PRECEDENTS CAPITOLS.

Cap. XXXVj.

HOS tres estaments ajuntats per la celebratio de les presents Corts que V. Magestat los fa merce de celebrar, tenen per molt cert, y confian que V. Magestat los fara merce en que se efectuara lo contengut en les decretations fetes per V. Magestat en los Capitols que tené respecte als Inquisidors, pero per altra part considerã que dits Inquisidors son persones poderoses, majorment tenint com tenen la fauor del Inquisidor general, y axi dubtan que dits Inquisidors no procuré de impedir la merce q̄ V. Magestat los ha feta, y axi suplican tots concordés molt humilment a V. Magestat pera preuenir los dits impediments, e fer los merce, que si dins vn any del dia de la publicatio de les presents Corts, los dits Capitols no serã confirmats per sa Sanctedat, y per lo Inquisidor general, los Deputats de Cathalunya pugã, y degã retenirse lo censal annual de sis centes lliures de p̄sio q̄ quiscun any dits Inquisidors reben sobre dit General, fins a tant q̄ haja tingut effecte lo cõtengut en dites decretations. La intercessio que sa Magestat te offerta fer ab sa Sanctedat ab les lletres que te manades donar per aquest effecte, enten q̄ seran de tanta efficacia, y força ab sa Beatitut, que ningú altre poder, ni fauor bastara pera impedir lo effecte de les decretations fetes per sa Magestat, y axi no sera necessari vsar de altre remey.

LA PRAGMATICA DE SOBRESAYMENT de les lluytions feta en Montço a xxvj. de Desembre M. D.

LIII. sie prorogada fins a la conclusio de les primeres Corts, y feta gratia dels lluytmes.

Cap.

DE CORT. I OFOL. XXXIII.

Cap. XXXVIIj.

Lacia a V. Magestat ab loatio, y approbatio dels tres
staments de la present Cort, manar sobre seurer fins a
la conclusio de les primeres Corts, totes les causes de
capbreuatio de causes feudals, y emphiteoticaries, y
de lluytions, y reductions ala Real Corona en les Bal-
lies generals, y Procuracions Reals del present Princi-
pat, y Comtats de Rossello, y Cerdanya fent gratia de tots los lluyf-
mes deguts, fins ala conclusio de les presents Corts, etiam que se ha-
guesen fernet obligacions, conforme han acostumat de fer los Reys
predecessors de V. Magestat de immortal memoria. Plau a sa Mage-
stat fer gratia, y merce de porrogar la pragmarica de sobrefehiment
de les lluytions, feta per lo Rey son pare en la vila de Mòtça a xxvj.
dies del mes de Dezembre M. D. LIII: ab les modificacions, y declara-
tiós en aquella cõtengudes, fins ala cõclusio de les primeres Corts, y
fer gratia, y merce de tots los lluyfmes com en dit Capitol se suplica.

Conarruias Vic.

**LOS ASSESSORS DE LA BALLIA GE-
neral han de fer paraula anant la Governatio ab la Audientia real
axi com se fa en la real Audientia, ab que los mana-
ments se façan facto verbo en vna
de las dos salas.**

Cap. XXXVIIj.

AB la mateixa loatio, y approbatio li placia a V. Ma-
gestat tambe statuir, y ordenar q axi com demanât ho
la part los Assessors de la Ballia general fan paraula a
la Real Audientia de les causes de dita Ballia, tingã la
mateixa obligatio anant la Governatio ab la Audiẽtia
vice Regia, o via ordinaria. Plau a sa Magestat lo contengut en dit Ca-
pitol anant la Governatio ab la Audientia Real tant solament, ab q lo
manament fahedor als Assessors de la Ballia general se faça facto ver-
bo en vna de las dos salas de la Real Audientia.

Conarruias Vic.

IIIIX CAPITOLS Y ACTES

DEL LLIBRE DE CAP-

brenatio.

Cap. XXXViii.

Y Tambe li placia a V. Magestat ordenar, y statuir ab la mateixa loatio, y approbatio que com en llibre de la capbrenatio, ques feu regoneixent los llibres de archiu per facilitar dita capbrenatio estigan assentades totes les prouisions q̄ fan, tant per la justicia de V. Magestat, com per la dels vassalls, y sia justa cosa que estiga dit llibre patent, y public, sia de son Real seruey manar al Archiu, que totes les voltes que sera request, tinga obligatio de amostrear la nota, o notas que en dit llibre estaran apuntades, perque se desengany e la part de sa justitia, o iniusticia, per ser lo dit llibre scriptura priuada, y no publica, y reportori solament pera instructio, o intelligentia del patrimoni de sa Magestat, y que no pot fer dany, ni aprofitar a ninguna de les parts. No te lloch lo que suplican.

Conarruias Vic.

QUE LO LOCTINENT GENERAL Y

real Audiencia, façan declaratio si toca fer nominatio de Balles al Governador, o al Balle general en la forma mes conuenient.

Cap. XXXX.

Y PER que anât la Governatio se esdeue moltes voltes ha uerse de fer les prouisiôs de les Ballies del present Principat, y lo Governador pretê tocar a ell la nominatio de dites Ballies, y lo mateix pretê lo Balle general, q̄ per lleuar dites cõtroversies sia V. Magestat seruit ab la mateixa loatio, y approbatio de la presêt Cort, prouehir, y manar q̄ lo Loctinêt general regonega los priuilegis q̄ per aço fan, y declare aqui toca fer les prouisiôs de dites Ballies. Plau a sa Magestat manar a son Loctinêt general, q̄ ab la real Audiêtia faça la declaratio cõtêguda en lo dit Capitol

DE CORT. IOT FOL. XXXV.

pitol en la forma, y manera que apparra mes conuenient pera refecar, y llevar dites Controuersies.

Conarruias Vic.

SILA PART VOLRA CONFESSAR

lo feu, se li admeta encara que sia al temps de publicar la

sententia ab que pague lo proces, y lo salari si sera depofat.

Cap. XXXXj.

Vpplican los tres ftamets a V. Magestat sia de son real feruey ordenar que en la Ballia general, y procuratio real del present Principat, y Comtats de Rossello, y Cerdanya sempre que la part volra confessar lo feu, encara que sia al temps de publicar la sententia, se admeta la regoneixença, y se faça la inuestitura sens pagar salari, ni gastos, sino solament los que la part haura fets en lo proces. Plau a sa Magestat ab q se pague lo proces, y lo salari si sera depofat, ab q lo fisc no puga depositar lo salari, sino apres de hauer demanat a assignatio a sentetia.

Conarruias Vic.

LOS LLVYSMES SON PRESCRITS CON-

tra lo fisc, sino son demanats dins quaranta anys.

Cap. XXXXij.

Templacia a V. Magestat ordenar que si dins trenta anys lo fisc no haura demanat algun lluyfme, aquell se entenga esser prescrit, y sia imposat silenci al fisc en les demandes de dits lluyfmes, encara que no se haja tingut notitia alguna dells. Plau a sa Magestat passats quaranta anys.

Conarruias Vic.

VXXX CAPITOLS Y ACTES

GUARDAS Y PORTERS DINS PER- pinya sien dotse, y de fora per tot lo Comtat de Rossello trenta.

Cap. XXXXiiij.

TEM placia a V. Magestat manar al Procurador Real dels Comtats de Rossello, y Cerdanya que de vuy en auant no puga fer mes de dotze guardes dins la vila de Perpinya, y altres dotse per tot lo Comtat, ques numero sufficient per al exercici de sa jurisdicció, y aço per escusar la multitut de tals guardes que fins a si te acostumat de fer, que son en gran numero estats per fugir la jurisdicció dels ordinaris. Plau a sa Magestat que lo numero de guardes, y porters dins la vila de Perpinya sia de dotse, y de fora per tot lo Comtat de Rossello de trenta.

Conarruias Vic.

DE LAS CAUSAS DE SUPPLICATIO DE la Capitania general.

Cap. XXXXiiij.

PLACIA a V. Magestat ab loatio, y approbatio dels tres staments de la present Cort, statuir y ordenar que de les sentencies, y prouisions tenint força de definitiva proferides, o fetes per lo Capita general de V. Magestat, o de sos Assessors en lo present Principat de Catalunya, Comtats de Rossello y Cerdanya, nos puga suplicar, encara q̄ sia ab expres cōsentiment de les parts, ans be se haja de appellar de les dites sentencies, y prouisions, al Loctinēt de V. Magestat, coma representant immediadament sa Real persona, y aquelles hajā de esser admesses, tractades, y decidides en la real Audiētia, y entre tāt pējant la causa de appellatio no pugā esser executades dites sentencies, y prouisiōs. sa Magestat manara a son Capita general q̄ prēga sempre per Assessor de la Capitania general a vn dels Doctors de la Audiencia

DE CORT. FOL. XXXVI.

dientia Real, y que segons la calitat de les coses ne prengue altre, o mes de la mateixa Real Audientia, segons li aparexera just, y tinga particular cuydado de procehir en totes les coses tocants a son offici ab complida satisfactio de les parts.

Covarruvias Vic.

QUE LAS VITUALLES SIEN PAGADES
des al preu comu que valdran en los lloch abont se pendran.

Cap. XXXV.

Templacia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y approbatio ajustar en la Constitutio tercera del titol de offici de Alcayts, que comença (V. Magestat) que lo valor de les vitualles, y altres coses en dita Constitutio contengudes, sian avaluades per los officitls ordinaris Reals, o de Barons, y jurats, Consols, o Pahers de les viles, o lloch en los quals dites vitualles se pendran, y axi mateix se haja de fer en los arbres de fruyts, com son Alzines, Roures, Nogues, Pins bons, y altres, la valor dels quals haja de esser taxada, y sels haja de pagar ans de tallarlos. Plau a sa Magestat respecte de les vitualles que sien pagades al preu comu que valdran en los lloch, en los quals les dites vitualles se pendran, y en respecte dels arbres sa Magestat manara al Loctinent y capita general, y a sos ministres que no façan agravi a ningun, y se ferquen expedients per escusar molestia als amos dels arbres.

Covarruvias Vic.

QUE SIEN SERVADES LES CONSTITUTIONS
disponents que los Alcayts sien Cathalans.

Cap. XXXVj.

CAPITOLS Y ACTES

LTEM placia a V. Magestat ab dita loatio, y approbatio statuir, y ordenar que lo Loctinent de capita general, y Alcayts de castells, y fortalezas del present Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdanya, fian, y hajan de esser Cathalans, y no de altres nations. Plau a sa Magestat ques guarden les Constitutions sobre aço disponents lleuats tots abusos.

Conarruias Vic.

PER SOLDATS NO PODEN ESSER
scrits sino aquells qui fan continua residentia
en llurs presidis.

Cap. XXXXVij.

PER quant los Vehedors de V. Magestat en lo Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdanya, ab sola poliça dels Capitants, y Alcayts sens altra inquisitio, maximament en lo presidi de Rosas y sos Castells assentan per soldats en los llibres de V. Magestat persones que realment y en effecte no resideixen en llurs presidis y castells, y lo que es pijor no fan les guardes per si, sino per altres, lo que es gran desseruey de V. Magestat, y dany del be publich, perque los ordinaris, y Barons no poden castigar los tals qui eran sos vassalls: Perço se suplica a V. Magestat sia de son Real seruey manar statuir, y ordenar ab loatio, y approbatio de la present Cort, que ningun Capita, ni Alcayt faça la tal poliça per al Vehedor de V. Magestat, ni los dits Vehedors pogan assentar en llurs llibres de V. Magestat los tals qui no faran continua residentia ab sa casa y familia en llurs presidis, a pena de priuatio de llurs officis per als Vehedors y Capitans. Plau a sa Magestat que no sien escrits per soldats sino aquells qui faran continua residentia en llurs presidis, sots la pena en dit Capitol contenguda.

Conarruias Vic.

LO

DE CORT. FOL. XXXVII.

LO PREU DE CARRETEJAR PER LA
*fabrica de Galeras se augmentat dos diners mes per
quintar del que vuy se paga.*

Cap. XXXXVij.

Templacia a V. Magestat ab dita loatio, y approbatio
statuir, y ordenar que sia seruit concedir, y atorgar als
poblats de dits Principat, y Comtats que no pugan ser
preses carretes, ni animals alguns de pageffos, ni de al
tres persones de ses cases a obs de tragar fustes, o al
tres coses per la fabrica de les galeres de sa Magestat, y fortalezas, si-
no tant solament de aquelles que tindran carros a lloguer, y acostu-
man de carretejar per altres, y no trobant se carros a lloguer, y hauent
se de pendre en defecte dells, dels pageffos, y altres, no sels pugan pé-
drer carros, bous, mules, atzembles, ni mossos de aquells los mesos de
Iuny, Iuliol, y Agost, ni de Setembre, fins a mig de Desembre, ni pugá
esser compellits los prouincials en carretejar, ni altres coses sens pa-
gar los primer lo just preu que en lo temps treballaran correra, lleuats
tots abusos. Plau a sa Magestat que lo preu de carretejar sia augmen-
tat dos diners mes per quintar del que vuy se paga, y mana a sos offi-
cials que procuren tot lo que sia posible escufar dar molestia als pro-
uincials en lo demes contengut en dit Capitol.

Conarruias Vic.

QUE NINGVNS OFFICIALS REALS PV-
*gan comprar propietats que vendran per executions
en los seus tribunals, y que nos puguen com-
prar cosas litigiosas.*

Cap. XXXXVij.

Templacia a V. Magestat statuir, y ordenar a petitio, y su-
plicatio dels dos braços militars, y real per llevar los grans
abusos que de cadaldia se fan per los Doctors del Real Con-
sell

IIIX CAPITOLS Y ACTES

sell que volent comprar vna propietat, tant dins la present Ciutat de Barcelona com fora de aquella, ninguna altra persona hi gofa dir, ni empendrer de fer hi dir, y axi ve ha restar los per lo preu que volen ab grandany, y perjudici dels venedors, que de assi al deuant los Doctors del Real Consell, ni los Assessors de la Ballia general, ni altres qualseuol officials Reals no pugan nils sia permes per ells, ni per interposades persones comprar, o fer comprar cases, terres, vinyes, ni oliueres, ni altres qualseuol propietats, ques vengan per executio, ni comprar coses litigioses. Plau a sa Magestat en les coses ques vendrà per executions en los seus tribunals respectiuament, y que nos puga comprar coses litigioses.

Conarruias Vic.

ALS MILITARS SIEN GVARDATS

fos priuilegis, y que nols sien llenades les armes

honestes deffensiuas.

Cap. L.

LS militars, y altres gaudints de priuilegi militar no poden esser presos, ni bens ni armes, y de algun temps en sa se es abusat que los officials Reals per orde dels Loctinents generals los volen defarmar de les armes deffensiuas que aportan per deffensa de ses persones, lo que es contra los priuilegis, immunitats, y prerrogatiues a dit stament cõcedides: Perço suplica lo bras militar a V. Magestat sia fer uirt en confirmatio de dits prinilegis, declarãt, y any adint en aquells si, y en quant es menester statuir, y ordenar que a ningun militar, ni altres gaudints pugan esser llenades ni preses algunes armes deffensiuas, y offensiuas de qualseuol specie sian de nits ni de dia, excepto aquelles que per la present, o altres Corts son, o seran generalment prohibides, o reprobades: sots pena per al official qui tal fara de mil florins, o altre a arbitre de V. Magestat, y de priuatio de offici. Plau a sa Magestat ques guarden los priuilegis militars, Capitols, y actes de Cort, y que no sels sian llenades les armes honestes deffensiuas.

Conarruias Vic.

PRORO-

DE CORT. FOL. XXXVIII.

PROROGATIO DE LA PRAGMATI-

*ca del Rey don Ferrando segon del any M.D.XV.
fins ala conclusio de les primeras Corts.*

Cap. Lj.

SVplican a V. Magestat los dos braços Ecclesiastich, y militar de la present Cort, sia seruit porrogar fins ala conclusio de les primeres Corts, la pragmatica del serenissim Rey don Ferrando segon de digne recort del any M.D.XV. la qual fone porrogada per los successors, y Reys de digne recort en totes, y sengles Corts celebrades als Cathalans, excepto en les vltimes Corts del any M.D.LXXXV. per descuyt dels quin tenien carrech. Plau a sa Magestat.

Couarruias Vic.

DECLARATIO DE LA PRAGMATI-

ca Real sobre lo sobrefehiment de las lluytions.

Cap. Lij.

ETEM ates dit sobrefehiment es estat mal entes contra la intentio de sa Magestat quil concedi, y dels braços que ho suplicaren, dient que no comprenia les causes, y coses en les quals hi havia carta, o priuilegi de incorporatio, y carta de gratia de rembre, de la qual declaratio resta destruyt, y anichilat lo effecte de la dita pragmatica, y totes les vegueries tenen semblants priuilegis: Perço suplican los dits dos braços Ecclesiastich, y militar a V. Magestat, que sia seruit de clarant, y anyadint a dita Real pragmatica de dit sobrefehiment, statuir y ordenar, que si comprengan etiam les que tenen particulars priuilegis de incorporatio ab prohibitio de no alienar, o son compreses en los generals cõcedits als caps de les vegueries del present Principat, y Comtats, y los que tenen carta de gratia de poderse lluyr, y quitar, y que dit sobrefehiment compregue les causes en primera pendants

IIIIV CAPITOLS Y ACTES

pendents en la Real Audientia, y Ballia general, y Procuratio Real dels Comtats de Rossello, y Cerdanya, attes que la justicia es millor administrada per vn Baro, que no per vn balle triennal. Plau a sa Magestat quant al que toca a son interes, y mana a sos Procuradors, y Aduocats fiscals, que no façan part en les causes de lluytions mogudes ni mouedores, ans desistescan, y se aparten de aquelles fins ales primeres Corts com se suplica.

Couarruias Vic.

SUSPENSIO DE LA PRAGMATICA *del Rey don Alfonso dada a VIII. de Maig* *M.CCCC.XXXXVII.*

Cap. Liiij.

LTem mes que attes lo serenissim don Alfonso quart, mal acófellat ab Real pragmática, dada a viij. de Maig del Any M, CCCC. XXXXVII. prouehi, y declara q̄ totes coses alienades del patrimoni Real ab carta de gratia temporal, o perpetua, o purament donades en remuneratio de serueys se pugan lluyr, y quitar passat lo temps, y perpetualment, restituir lo preu, o feta dita dell, y esmenats los serueys, la qual es contra tot dret natural, ciuil, y canonic dispoſant que los pactes deuen ser guardats. Perço suplican humilment los dits dos braços Ecclesiastic, y militar sia de son real seruey reuocar, casar, y annullar dita pragmática, statuint, y ordenāt que nos puga allegar en juy ni fora juy. Plau a sa Magestat en lo que li toca, y que sia la present pragmática duradora fins ala cóclusio de les primeres Corts.

Couarruias Vic.

OFFICIALS REALS QUE TENEN
jurisdicció no puguen concorrer a Deputats, ni altres officis de la
casa de la Deputatio, que no haja sis mesos que hauran
dexats los officis, y que asso tambe sia en les
ciutats, viles, y llochs.

Cap.

Cap. Liiij.

TEMplacia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y ap probatio statuir, y ordenar que los officials reals de V. Magestat no puguen cõcorrer a Deputats, ni altres officials de la casa de la Deputatio, ni assistir en los ajusts que en ella se faran, ni anar ab embaxadors per part dels Deputats que no haja sis mesos que haurá dexats los officis, declarát la present Constitutio que per officials reals se entengan tant los que no tenen jurisdicció, com los que la tenen, sens que de aço se puga fer interpretatio alguna, y que sia tant en la casa de la Deputatio, com en les ciutats, viles, y llochis: entes empero que en la proxima extractio se te defer dels Deputats en lo present any no tingalloch la present Cõstitutio, y que los officials triennals, biennals, y annuals que acabaran son temps abans de la extractio no sian compresos en ella. Plau a sa Magestat lo contengut en la present Constitutio quant als officials que tenen jurisdicció, excepto la casa de don Onofre Doms, per raho del Castell de Taltauil per ser son patrimoni.

Conarruias Vic.

DOS DOCTORS NO HI POT HAVER
*en una sala de la Real Audiencia, que sien parents, o
 affines al segon grau, exceptats los
 qui vuy hi son.*

Cap. LV.

TEMplacia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y ap probatio statuir, y ordenar que de assial deuant en vna mateixa sala de la Real Audiencia no hi puga ha- uer dos Doctors que sien parents fins al segon grau de consanguinitat, o affinitat inclusiu. Plau a sa Mage- stat, exceptats los que vuy de present hi son.

Conarruias Vic.

IIII CAPITOLS Y ACTES

CAVSAS DE SUPPLICATIO EVOCADAS ala Real Audiencia civil se poden continuar en la Governatio anant vice regia.

Cap. LVj.

SER quant exercint lo portant veus de general Governador vice regia, los Doctores de la Audiencia Real exercixen llurs officis de la mateixa manera que si fos present V. Magestat, o son Loctinent general, Placia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y approbatio statuir, y ordenar q̄ les causes de suplicatio, y altres qualsseuols, ja euocades, y vertents en la Real Audiencia civil de qualsseuol persones, y calitats q̄ sian, y de qualsseuol ciutats, viles, o llochs de dits Principat, y Comtats, durant la absentia de V. Magestat estan parades, y no poden continuar se en gran dany de les parts, se pogan de assi auant continuar, determinar, sententiar, y executar, Plau a sa Magestat, exceptades les causes que ya ho foren en lo Capitol xix. de les Corts, del any M. D. LXXXV.

Conarrumias Vic.

QUE LAS CAVSAS DE LIQUIDATIO pendent sian ab breuedat despachades.

Cap. LVij.

STemplacia a V. Magestat ab loatio, y approbatio de la present Cort. statuir, y ordenar que les causes de liquidatio que vuy penjan indecises en la Real Audiencia per executio de sententias Reals, o altrament sian ab breuedat despedides, y que no puga esser despedida ninguna causa, axi de liquidatio, com altra qualsseuol q̄ sia posteriorment introduida, que primer no sia declarada la dita causa de liquidatio, que abans es estada començada, etiam encara que lo falari de
aquella

DE CORT. IO FOL. XXXX.

aquella sia ja gastat, instant empero la part la sententia de liquidatio de la dita causa, o causes mes antigues. Plau a sa Magestat manar com ab la present Cõstitutio mana que los Doctors de la Real Audiencia despatxen ab breuedat totes les causes de liquidatio que vuy penjan indecises en la real Audiencia, tenint compte ab les mes antigues que estaran en punt de poderse declarar.

Couarruias Vic.

DE LAS TERNAS PER ALS LLOCHS

vagants de la Real Audiencia.

Cap. LVij.

COM siañ moltes les diligenties que fan los Doctors per entrar en la terna ques enuia a V. Magestat sempre que vacca algun lloch en la Real Audiencia, que moltes vegades no tenen llibertat los Doctors del Real Consell de descarregar sa propria consciencia, de hõte se segueixen molts inconuenients en dany del benefici public. Perço los tres staments suplican a V. Magestat sia de son Real seruey ab loatio, y approbatio de la Cort, statuir, y manar que sempre, y quant vagara algun lloch del real Consell, o la Assessoria del Governador nos faça ternes conforme se son acostumades fer fins assi, sino que V. Magestat los mane prouehir informant sa real consciencia ab secret per Prelats, o personas de altra qualitat que pugan sens soborn, violètia, o altres respectes representar les personas que pera tals carrechs tindran edat, prudentia, lletres, experientia, y altres parts que V. Magestat judicara esser necessaries: sa Magestat no esta restret a fer les elections ab ternes, ni fetes nomenar dels contenguts en aquelles, y se informara del que mes conuinga pera son seruey, y be publich de les persones que poden descarregar sa real consciencia, y axi ho fara en lo esdeuenidor.

Couarruias Vic.

XXX CAPITOLS Y ACTES

QUE SIEN GUARDADES LES CONSTITUTIONS disposants sobre la condempnatio de despeses contra la part que subcumbira en la primera exceptio, o altercats, y quant sera confirmada en segona instantia alguna sententia ex eisdem actis.

Cap. LViiiij.

Temperlleuar exceptions, y altercats voluntaris, placia a V. Magestat ab loatio, y approbatio de la present Cort, statuir, y ordenar, que si en les causes seran posades per les parts algunes exceptions, o fets alguns altercats voluntaris, o per cauillatio, que la part que subcumbira en la primera exceptio, o no hauenhi exceptio subcumbira en lo altercat, paga, y haja de ser cõdempnada en despeses, y que quant la sententia proferida en primera instantia sera cõfirmada en la segona ex eisdem actis, la part que subcumbira sia condempnada en despeses. Plau a sa Magestat ques guarden les Constitutions sobre aço disposants.

Conarrunias Vic.

LOS STATVTS, Y OBSERVATIONS DE Salamanca, sienguardats en la Vniuersitat de Leyda en quant sien aplicables.

Cap. LX.

MES auant placia a V. Magestat ab loatio, y approbatio de la present Cort, statuir, y ordenar, que tots los statuts, y obseruacions en les lectures, cursos, y probāces de aquells de la Vniuersitat de Salamāca, sian obseruats en la Vniuersitat de Leyda. Plau a sa Magestat ques guarden dits statuts, y obseruacions de Salamanca, en quant sian aplicables ala Vniuersitat de Leyda.

37 Conarrunias Vic.

DE CORT. IO FOL. XXXI.

DE LA MERCE SE DEMANA A SA

*Magestat per augmentar los salaris de las cadias de
la Vniuersitat de Leyda.*

Cap. LXj.

Tem per quant en les Corts del Any M. D. LXXXV. fone suplicat al pare de V. Magestat de bona memoria fos feruit donar sis milia lliures sobre dignitats, y beneficis (com dela Constitutio sobre aço fet a apar) designades per los salaris de les cadias de dita Vniuersitat, y fins a vuy no es estat fet ab grã dany de aquella, perço qninguna persona de bona habilitat vol restar pera legir en dita Vniuersitat cõfaria si los salaris se augmentauen, supplica perço humilment a V. Magestat la present Cort, vulla manar que ab tot effecte, y compliment sien les dites sis milia lliures assignades a dita Vniuersitat, axi com foren concedides en dit Any de M. D. LXXXV. la Magestat en les ocasions que se offeriran manara tenir compte ab lo ques supplica.

Conarrunias Vic.

REMISSIO DE LES IMPOSITIONS EX-

*bigides fins al dia present tant solament, y manament
al Mestre rational no demane compte
de aquellas.*

Cap. LXij.

ER quant la major part de les ciutats, viles, y llochs, y altres Vniuersitats del present Principat de Catalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdanya, tant Reals com de Barons, Capitols, Cathedrals, eo altres Comunitats Ecclesiastiques, y Barons seculars, y Ecclesiastics de dites viles, y llochs son molestats per lo Mestre rational de V. Magestat, y son Loctinēt en hauer de donar cõpte y raho de les impositiõs qper priuillegis de V. Magestat, y sos predecessors de immortal memoria de

F

molts

XXXV CAPITOLS Y ACTES

molts anys atras fins vuy hã rebudes, de les quals donarlo estã del tot impossibilitades, axi per la molta antiquitat, y per raho de aquella ha uer perduts los llibres, en los quals estauẽ cõtinuades les rebudes de a celles, cõ tãbe per no hauer tingut lo cuydado necessari en guardar los pera poder mostrar specificadamẽt en lo q̃ son estades justamẽt gastades, y si algunes, o alguns les hã rebudes sens priuilegis, per hauer spirat los quels erẽ estats cõcedits, es empero ver, y cert hauerli cõstat a V. Magestat per lletres de dit Loctinẽt, y altramẽt no hauerhi hagut dol, ni malaltia, sino tota bona fe per esser estades gastades en necessitats vrgents de dites Vniuersitats, pera les quals si dites impositions no forã se hauian de empenyar, lo q̃ V. Magestat per sa clemencia no deu permetrer, y no sols en les ordinaries propries de quiscuna dells, empero, y en les que acas se son offertes, y offereixen en deffensa de dits Principat, y Comtats, y seruey de V. Magestat, com la del Any M. D. LXXXVij. dels franceffos en Rossello, y en lo any M. D. LXXXVij. en Cerdanya, y sia cosa certa que lo empenyament, y vendes de molts censals que han euadit en lo passat per hauer pogut subuenir les dites y altres necessitats ab les pecunies cobrades de les dites impositions, com dalt es dit, se haurian de fer en lo present si hagueffen de pagar dites quantitats. Perço supplican a V. Magestat humilment tots los tres braços de la present Cort, sia de son Real seruey fer los gratia, y merce a totes les dites Vniuersitats, y particulars persones, y a quiscuna dells dels dits Principat, y Comtats de absoller, y remetre totas les quãtitats de les quals per raho de dites impositions son restades, o porien restar deutores, y de aquellas carregades fins lo dia de vuy, tãt les q̃ han, com les q̃ no hã comptat ab dit Rational, manant al dit Mestre rational, y a son Loctinent q̃ en lo comte, y carrech de dites Vniuersitats, y particulars persones cõtinue la present remissio, absolutio, y gratia, y merce perque en lo esdeuenidor ignorar nos puga. Y mes auant, supplicã los dits tres braços sia V. Magestat seruit concedirlos de merce, q̃ ni les dites Vniuersitats, ni particulars persones, ni alguna dells, tant les q̃ exhigiran, y rebran impositions en virtut de priuilegis ja cõcedits, com per auant per V. Magestat concedidors que a tal porian esser obligades, no ringan obligatio, ni pugan en manera alguna esser forçades per lo dit Rational, ni Theforer, ni altre per orde de V. Magestat en donar compte, y raho del que per raho de aquelles del dia de la present absolutio, y remissio,

DE CORT. FOL. XXXII.

missio en auant exhigiran, y rebran, y hauran exhigit, y rebut, ans lo comptar be aquelles sia suspes fins ala cōclusio de les primeres Corts. Plau a sa Magestat remetre les impositions exhigides fins al dia present tant solament, y mana al Mestre racional no moleste, ni demane compte, ni raho de dites impositions a les Vniuersitats, Iglefies, Capi tols, ni a persones algunes que aquelles hauran exhigides.

Couarrunias Vic.

QUE SIEN ARMADAS QUATRE GALERAS a costes del General, y delas impositions que per subuentio de assohan de imposar.

Cap. LXiiij.

Considerant la present Cort los grans, e innumerable^s danys q̄ los Turcs, moros, y altres enemichs de la sancta Fe catholica costaris, y piratas q̄ de ordinari van en cos per estes mars, y costa del present Principat de Catalunya, y Comtats de Rossello, y Isles adjacents cau san, y donē no sols en captiuar, y pēdrer vexells q̄ nau gan per elles, impedint lo cōmersi de les mercaderies, y saquejāt, y cremāt pobles, cases, masies, Iglefies, y robāt totes altres coses de fruyta, y altres prouisions, y bastiments en tant grā dany cō es notori, pero encara en captiuar molt gran numero de persones de tots staments, y edats, y aportar aquellas en Barberia, y altres parts a hont pateixē mi serable seruitut, e lo ques pijor q̄ molts dells per la flaqueza de la edat, o sexo, o per no poder suffrir los treballs, y esclauitut quels fan patir, se apartā de nostra S. Fe Catholica, renegāt della, y adherint se ala mal uada secta de Mahoma, perdent ses animes miserablement, e dels altres q̄ podē rescatar se trauhē tots anys grās summes de diners, q̄ ab ells ar mā ses armadas, y tenē major poder per offendrés y danyar, debilitāt les forces destos Regnes, y augmentāt les sues en grā dany, y perdua del honor, y haziendas dels poblats de dits Principat, y Comtats, y de les animes que perden. Perço supplican a V. Magestat los tres staments de dita Cort li placia statuir, y ordenar ab llur consentiment, y approbatio que sian armades quatre Galeras a gasto, y despeses de la Generalitat, y per subuentio dels drets de aquella se hajan de imposar com de present la dita Cort per al predict effecte, y no altrament

CAPITOLS Y ACTES

imposa, y si per ningun temps per qualseuols causes lo General dexa-ua de mantenir les galeres, que los drets que de present se imposan per la sustentatio delles ipso facto sian extincts, los quals drets son cō tenguts en lo memorial del tenor seguent.

Couarruias Vic.

*MEMORIAL DELS DRETS SE HAN
nouament de imposar en lo present Principat de Cathalunya, y
Comtats de Rossello, y Cerdanya, per lo sustent de les
quatre Galeres que se han de fer per guarda, y
custodia dela costa de Cathalunya.*

PRIMO se ha de arrendar la Bolla de la Ciutat de Barcelona juntament ab la collecta de aquella, portant compte de tots los augments que valdrā mes del que se acostumaue rebre al present, y que dit augment se haja de posar en compte del gasto de les sobredites quatre Galeres, y que los salaris dels oficials de dita bolla, axi dintre com de fora sien a carrech de qui arrendara seruint se dells, o no seruint sen, restant a arbitre del arrendador seruirse, o no seruirse dels tals oficials.

Item q̄ per quiscun joch de cartes picades, paguen vn sou per joch.

Item per cada joch de cartes de piques, y bastons, vn sou y sis diners per joch.

Itē se posa dret q̄ tota la fruyta seca per exida de Cathalunya, tant per mar com per terra, ço es auellana, ametlla, pinyo, mel, orellanes, nous, castanyes, garrofes, blat, segol, ordi, ciuada, spelta, y aximateix tota pesca, axi fresca cō salada haja de pagar a raho de vn sou per lliura mes del que solia pagar.

Itē per exida de Cathalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdanya, per tota la roba feta, ço es sombreros, vidres, estoigs, botes, y tota sort de obra de terra, y de moles, caixes, arquimeses, cadires, bufets, y tota sort de ferramenta, paga sis diners mes per lliura del que solia pagar.

Itē tota sort de sombreros, o barrets de feltre, axi xics cō grās, axi de home, com de dona, se han de bollar, y pagar per dret de bolla vn sou per cada peça.

Item

DE CORT. I. FOL. XXXIII.

Item tota seda obrada que entrara de les parts de Italia, axi texida, com ab aparells, o ab altre specie obrada, tant de les dites parts de Italia com de les parts de lleuant pagara vuyt diners mes per lliura del que solia pagar.

Item tota sort de llana que passa per lo present Principat per carregar, la qual llana acostuma de venir de les parts de Arago, y Castella, y Regne de Valentia, per dit passatge, o embarcacio que acostuma de fer a les parts de Tortosa se posa, y pagara sis diners mes per lliura del que acostuma pagar.

Item per tota sort de drap de llana, que hix axi, per terra com per mar paguen dits draps de qualseuol genero que sian tres diners mes per lliura del que acostumen pagar.

Item per tota sort de cuyram adobat axi de blanqueria cõ de assaño nador, pague per lliura sis diners mes del que solia pagar.

Item tot vi, y oli que exira, pague vn sou mes del que solia pagar.

E per quant los dits emoluments prenen summa de vuytanta set milia lliures, y per lo mantenimēt de les quatre galeras sian menester sexanta milia lliures, a raho de quinze milia lliures per galera, y sobran vint y set milia lliures cada any, y axi perque promptament se tingan les dites quatre galeres se pot pendrer vuytanta milia lliures a censal per comprar dites quatre galeres, y dels dits emoluments se pagara la pensio quiscun any de les susdites vuytanta milia lliures, y per luytio de dites vuytanta milia lliures se haya de emplear lo que sobrara dels sobredits emoluments, que ab dita forma dintre quatre anys fera luit lo dit censal. Plau a sa Magestat, ab que laides dites vuytanta milia lliures, les vint y set milia, o allo que sobrara de dits emoluments se haja de convertir en fer major numero de galeres, vna, o dos, o mes tant quant bastara lo que sobrara, ab orde y licentia de sa Magestat.

Comarrunias Vic.

FORMA COM HAN DE SER ARMA-
des les quatre Galeras, y com han de
nanegar.

IIIIXX CAPITOLS Y ACTES

Cap. LXiiiij.

Dem suplican a V. Magestat los dits tres braços de la present Cort, li placia ab llur consentiment, y approbatio, statuir, y ordenar que les dites quatre Galeres hagen de ser armades, y nauegar en guarda de dites mars, y costes en la manera, y forma, y segons se conte en lo seguent memorial.

MEMORIAL DEL QUE SE HA DE SUPPLICAR A SA Magestat faça merce per effecte de les quatre Galeres.

Primo per prouisio y manteniment de dites quatre galeres, sa Magestat sia seruit manar donar saca de sine cés salmes de blat del Regne de Sicilia, cõforme les dona sa Magestat a les galeres dels particulars de Genoua, franques de tots drets, y nous impositis, per galera quiscũ any, y lo any q̃ no hi haura tratas se pugã trauerer los anys seguets.

E mes que sa Magestat sia seruit declarar franques aquestes galeres, tant de dret de Almirant, com de qualseuol altre dret ques porie pretendre de les preses ques faran.

E mes q̃ dites galeres no sian obligades a obeir les ordens del Generalissim, sino es nauegant lo dit Generalissim per les costes de Cathalunya a juntament ab dites galeres.

E mes que lo general de dites galeres tinga les mateixes prehemiencies que los Generals de sa Magestat, axi en les coses ciuils com criminals tocants a jurisdicció.

E mes que los demes officials sian anominatio del dit General excepto lo Vchedor, Prouchidor, Comptador, Pagador, y Auditor, y Notari, o Notaris, los quals carrechs sian nomenats per los Deputats, y Oydors de Cathalunya.

E mes q̃ lo Auditor sia obligat a judicar cõforme les Cõstitucions de Cathalunya, y q̃ tinga visita cõ tenen los Deputats, y Assessors del general, y sian cõpresos los demes officials nomenats per dits Diputats

E mes q̃ tots los officials sien a beneplacit del General, los que per ell seran nomenats, y axi mateix estigan a beneplacit dels Deputats, y Oydors los que per ells seran nomenats.

E mes

DE CORT. FOL. XXXIII.

¶ E mes q̄ sa Magestat se seruesca de donar licētia, y frāquesa de tots drets de dotse mil ducats per galera de sacà de Castella, conforme dona als Genouesós.

¶ E mes que sia seruit sa Magestat de donar a dites Galeres tots los ques condempnarā a galeres en los Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdanya, Mallorca, y Menorca.

¶ E mes q̄ la nominatio de General, Capitans, y entretinguts, sia a nominatio de sa Magestat, ab tal que sian naturals Cathalans.

¶ E mes que sia de son seruey de sa Magestat, que lo estandart ques portara en dites Galeres, sia ab les armes Reals de Cathalunya.

¶ E mes que sia seruit sa Magestat donar tretas de sos Regnes de totes municions, bastimēts, y altres coses q̄ cōuintra pera dites Galeres frāques de tots drets, pagant lo just preu delles, y q̄ totes y sengles coses en la present Constitutio, y memorials contengudes, haja de deduhir a total effecte la present Cort, o les persones per ella nomenadores si e segons la dita Cort ordenara. Plau a sa Magestat, ab q̄ hajen de seguir dites Galeres lo orde del Generalissim nauegāt fora destes mars ab ell juntamēt ab totes les altres galeres q̄ sa Magestat manara juntar pera effectes vniuersals, en benefici dela Christiandat en los casos ques offerirā, y que la nominatio del Auditor la faça sa Magestat, y que los galeots de Mallorca, Menorca, y Hiuiça se donen a dites Galeres, mentres no cingan galeres dites Illes.

Couarruias Vic.

SCEDVLAS T DEDUCTIONS HAIAN
de esser firmades per los Aduocats, y prouehydes de ma del Iutge, y buydades en lo proces.

Cap. LXV.

Templacia a V. Magestat statuir, y ordenar q̄ totes les scedules, o deductions hajan, y degan esser firmades per los Aduocats, y prouehides de ma propria dels Iutges, y sien buydades en lo proces, encara que la part no ho deman. Plau a sa Magestat, ab que sobre cada altercat se pugades donar vna sola scedula per cada part, ab vna resposta a dita scedula y replica tant solament.

Couarruias Vic.

IIIIX CAPITOLS Y ACTES

RESERVATIO DE VNA TERSA DEL
integro salari de las sententias com se ha de fer per
los Doctores del Real Consell.

Cap. LXVj.

Templacia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y approbatio statuir, y ordenar, que los Doctores del Real Consell apres que hauran votat, y declarat vna causa, pugã partirse la meytat del salari de la sententia tant solament, y la altra meytat no puga partirse, que no sian expeditis los executorials, e lo mateix sia obseruat en les prouisions de liquidations, si ja la part que haura obtingut no estaua dos mesos ha demanar la executio de la tal sententia, o prouisio de liquidatio. Plau a sa Magestat ques referue pera partir vna terça del integro salari de la sententia en los casos en dit Capitol contenguts.

Conarruuias Vic.

MAIOR DELIBERATIO RESERVADA
en sententia diffinitiva, sia declarada ab conclusio, y
que en dita declaratio sien explicats tots
los caps liquits.

Cap. LXVij.

Templacia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y approbatio, statuir, y ordenar, que si per les sententias que conforme a Constitutions de Cathalunya se han de fer ab conclusio dels Doctores del Real Consell, sera referuada liquidatio de algun article tractat en proces a major deliberatio, la causa de dita liquidatio se haja de fer tambe ab conclusio en la Real Audientia, y que en la declaratio se hajan de cõpendrer tots los caps de la liquidatio, absolent, o condempnant, y no en part, ab clausula (pro nũc salua vltiori liquidatione) com se es fet
fins

fins assi, y si lo contrari sera fet, no puga esser partit lo salari de la dita prouisio de liquidatio fins la vlterior liquidatio sia feta. Plau a sa Magestat que la major deliberatio reservada en la sentècia diffinitiuua sia declarada ab conclusio, y que en dita declaratio sian explicats tots los caps que seran liquits absolent, o condempnant.

Couarruias Vic.

LISTAS SEGVRETATS Y APOSTAS,
nos pugan fer, en extractions de Deputats,
Consellers, y altres.

Cap. LXVIIj.

Templacia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y approbatio, statuir, y ordenar, que de assi auant en la extractio de Deputats, Consellers, y altres, axi en la present Ciutat de Barcelona, com fora della, sian lleuades totes les listes, seguretats, y apostes, de extractions, sots pena de sine anys de Galera, la qual pena nos puga remetre, ni composar, corregint en aço la constitutio que comença (Perque del arbitre) feta en les Corts celebrades en Montço lany M. D. LXXXV. restant lo demes en dita Constitutio contengut, en son valor, y força. Plau a sa Magestat, exceptades les listes del present trienni dels Deputats, que finira lo dia de sancta Magdalena primer vinent.

Couarruias Vic.

LOS NOTARIS DEL CRIMINAL
assiste can en la presototes les hores que los Int-
ges de Cort y estaran.

Cap. LXVIIIj.

F s

ITEM

VXX CAPITOLS Y ACTES

Lemplacia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y approbatio statuir, y ordenar que los notaris del criminal, hajen de assistir en la preso pera pendrer testimonis, e per altres coses per les causes criminals, apres de ser fora de casa dels jutges tot lo temps que los notaris del ciuil estan en la sala, y los dias de festa, desde dos hores despres dinar, fins a les cinc hores, a pena de deu lliures per quiscuna vegada. Plau a sa Magestat que assistescan en la preso totes les hores que los jutges de Cort hi estaran.

Conarruias Vic.

QUE SIEN GVARDADES LES CONSTITUTIONS disposants sobre la extractio de presos del Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdanya.

Cap. LXX.

Lemplacia a V. Magestat ab la mateixa loatio, y approbatio de la present Cort, statuir, y ordenar, que ningun pres puga esser tret del Principat de Cathalunya, ni Comtats de Rossello, y Cerdanya, per qualseuol motiu, raho, ni causa, encara que no haja delinquit en lo present Principat, ni tinga fet proces en ell, ans be de tots los presos en los presents Principat, y Comtats de Rossello y Cerdanya, se haja de conixer de llurs culpes en ells, y que de nou sien confirmades totes les Constitutions sobre aço disposants. Plau a sa Magestat que guarden les Constitutions sobre aço disponents, lleuats tots abusos.

Conarruias Vic.

QUE PVGAN LOS DECIMADORS, Y los qui reban tasca ser pagar en garba, o en gra, ajustant ales pragmatiques reals sobre aço disposants, y aquelles confirmant.

Cap.

DE CORT. FOL. XXXVI

Cap. LXXj.

ER los Serenissims, y de alta recordatio Reys don Ferrãdo segõ rebesauí de V. Magestat, y Carles Quint auí, y Phelip segon pare, ab diuerses Reals pragmatiques, saludablement es estat prouehit ala solutio deles decimes, y primitiues, q̄ V. Magestat, y Prelats, y Igle-
 licas, y Magnats, Barons, y altres qual seuol rebents del mes en lo present Principat, y Comtats, donant forma, y remeys per esquiuar los fraus que en la prestatio, y exactio delles se feyen: E com no cessen encara vuy del tot, perço que volent los dits senyors decimadors del mar en garba ab tot que alguns terratinents, y cultiuants ho consenten, altres hi fan cõtradiçtio: Perço los braços Ecclesiastic, y militar de la present Cort suplicã a V. Magestat que sia de son Real seruey confirmar, y de nou atorgar dites Reals pragmatiques, y declaracions per obseruança de les fetes, si y segons serie, y tenor de aquelles, com pus plenament se troben insertades en lo segon volum deles Constitutions en lo titol de delmes, y anyadint anaquelles, y per lleuar dubtes declarar, y statuir que quiscun decimador pugã liberamēt per si, o per sos procuradors, y arrendadors del mar en gra, o en garba, axi com li sera ben vist, y elegir a totes les altres coses en dites Reals pragmatiques statuides restãts en sa forsa y valor, y que totes, y sengles coses statuides, y ordenades sobre la solutio de les decimes en la present pragmatica, y en les altres dalt referides tingã lloch, y se haja de obseruar en la receptio, y cobrança, y solutio deles tasques, de tal manera que estiga en libera voluntat dels senyors de elles, o de sos procuradors, o arrendadors tascar en garba, o en gra com millor vist los fera. Plau a sa Magestat confirmar les pragmatiques en lo present Capítol mencionades, y per lleuar tota ocaõ de frau, y plets concedir lo suplicat.

Couarruias Vic.

PER QVINS NOTARIS PODEN ES-
 ser presentades supplications, y requestes
 a officials.

Cap.

IVXXIIII CAPITOLS Y ACTES

Cap. LXXij.

ER quant alguns officials de V. Magestat han intro-
duït que donant los vna vniuersitat, o particular algu-
na supplicatio ab inserta, o conclusio de requesta, o re-
questa pura solament, lo notari de son tribunal rebalo
acte de la dita presentatio, y no altre, de hót se segueix
que la part no pot cobrar lo acte quant te necessitat dell, perço que
no l dona sino ab voluntat de dit official: supplica la present Cort a V.
Magestat sia de son Real seruey ab loatio, y approbatio sua statuir, y
ordenar, que sempre, y quant se presentara a qual seuol official del pre-
sent Principat, y Comtats de Rossello, y Cerdanya, alguna supplica-
tio, o requesta, tinga la part libertat de elegir lo notari que vulla, com
tinga auctoritat, y aquell puga continuar lo acte, rastant libertat al
dit official de que en dita continuatio entreuinga si volrra lo de son
offici, y que cada qual satisfet de son salari estiga obligat a donar lo
acte a tota requisitio de la part, no entenen per la present Constitu-
tio derogar en manera alguna als qui tenen escriuanies de destret.
Plau a sa Magestat, exceptat lo Loctinent general, Cancellor, Regēt
la Cancellaria, y Doctors de la Real Audientia, y portants veus de ge-
neral Governador del present Principat regint vice Regia, als quals
no sels puga presentar, sino per escriuans de manament, y scriua ma-
jor de la Governatio respectiue, los quals passats dos dies a requisitio
de la part los ne hajan de donar copia, y que la pena sia a arbitre del
Iutge, y que no sian compresos en la present Constitutio los escriuans
majors de les cases de les ciutats, viles, y lloch.

Conarruias Vic.

EXORTATIO AL IUTGE DEL BREU
peraque no procehesca a captura de persona Ecclesiastica sens de-
claratio dels Doctors del Consell, que sia lo cars atros, y
que lo Assessor sia persona Ecclesiastica, y so-
bre la preso en que han de estar.

Cap. LXXiij.

COM

DE CORT. FOL. XXXVII

OM tots los motius de la concessio del tribunal del breu en aquest Principat, y Comtats vuy cessen, perço y altrament los tres staments zelant la conseruatio de la jurisdicció ordinaria Ecclesiastica, y desijant remey als escandalosos excessos que en opprobri del stamēt Ecclesiastich per esta jurisdicció del breu cada dia se executa, les quals si sa Sanctedat fos informat nol haguera concedit, ni se ha de creurer que lo pare de V. Magestat Rey, y senyor nostre de eterna memoria digne, haguera procurat la confirmatio dell, suplican ab instantia sa reuocatio, o almenys que V. Magestat mane prouehir, y ordenar ab loatio, y approbatio de la present Cort, q̄ lo Assessor, Aduocat fiscal, notari principal, y Comissaris per capturar, y inquirir sian Ecclesiastichs, nis puyan fer comissions generals de inquirir, y capturar, sino a Ecclesiastichs residents en Barcelona, o Gerona, y que lo Ecclesiastich capturat se haja de posar, tant en Barcelona, com en altres parts en la preso del ordinari Ecclesiastich, nis puga fer captura sens que prescesca prouisio feta almenys ab sumaria cognitio de la atrocitat del deliēte, y que constant en lo discurs de la causa en qual seuol estat della que falta la calitat de la atrocitat encara no demanāt ho la part, ni lo ordinari Ecclesiastich se li haja de restituir sens gasto algu lo pres ab lo proces fet ans de fer absolutio, condempnatio, ni remissio, la qual ço es absolutio, condempnatio, o remissio si lo breu ho fara si de ningun valor, y que nos puga estimar ni judicar cas atroz lo que no mereix pena de degradatio actual, y de mort natural, y q̄ sent ho nos puga remetre ab compositio, o pena pecuniaria, y pera que lo tribunal del breu tinga jurisdicció ames de la calitat de atrocitat se requeresca negligentia del ordinari precehint requisitio del breu, cō forme ho disposa lo capitol xx. cefsio xxiiij. del Concili de Trento, y que en tot se prescesca en dit tribunal en la forma expressament designada en lo mateix Concili capitol viij. cefsio xiiij. e que sent al cōtrari en tots algu, o alguns destos requisits a mes del carrech de consciencia, e incursio de cēsures de dret imposades, los Doctores del Real Consell que hi entreuindran sian tinguts a restitucio de tots danys, dels quals en visita se haja de hauer cōsideratio, e no res menys la Deputatio hage de interposar ser parts contra del Bisbe de Gerona, y sos subdelegats ab les veres que cosa de tant perjudici, y grauedat requereix. Sa Magestat exhorta al luge del breu q̄ no puga fer captura de

IIIX CAPITOLS Y ACTES

de persona Ecclesiastica sens declaratio dels Doctors del Real Con-
sell esser lo cas atros segons de dret es disposat, y que lo Assessor sia
persona Ecclesiastica, y la preso del ordinari Ecclesiastich, o consti-
tuit en les presons Reals vn aposento apart pera tals persones, sens
quen ningun altra persona hi puga ser posada.

Couarruias Vic.

DE LA DECLARATIO SE HA DE FER *sobre quins casos son del Breu.*

Cap. LXXiiii.

XI mateix se supplica sia de son Real seruey scriu-
rer a sa Sanctedat sobre la declaratio de dit Breu, en
quins casos tinga lloch, specificant aquells, y no puga
lo jutge del Breu procehir en los casos seran deixats
de specificar. Plau a sa Magestat.

Couarruias Vic.

DESPEDITIO DE LETRES PER EXPE- *ditio del contengut en lo precedent.*

Cap. LXXV.

PER obtenir ab major facilitat, y breuedat la dita de-
claratio de sa Sanctedat, sia de son Real seruey manar
scriurer al Embaxador de V. Magestat afauoresca ab
totes veres ala persona aqui per los Deputats del pre-
sent Principat sera comesa la sollicitut de aquella, y
manar lliurar dites cartes ab la breuedat possible al Archabisbe de
Tarragona President del stament Ecclesiastich. Plau a sa Magestat.

Couarruias Vic.

EXOR.

DE CORT. FOL. XXXVIII

EXORTATIO PER AL IUTGE DEL BREU
per que faça sos Comissaris temporals, y ecclesiastics.

Cap. LXXVj.

DTEM per llevar molts inconuenients se supplica a V. Magestat sia de son Real seruey exhortar, y encarregar al Iutge del breu, y a son subdelegat que los Comissaris que faran pera fer captures, y pendrer informations sian temporals, y no perpetuos, y que sian Ecclesiastics tonsurats. Plau a sa Magestat.

Couarruias Vic.

DE LA CONTRIBVTIO DELS MILITARS
en les impositions.

Cap. LXXVij.

DErque los militars, y nobles en lo present Principat, y Comtats de Rossello, y Cerdanya son molestats en pagar les impositions de les Ciutats, y Viles del present Principat, y Comtats, y no son admesos en lo gouern, y regiment de moltes delles, molt en gran desferuey de V. Magestat, y benefici publich: perço lo bras militar supplica a V. Magestat en declaratio de diuersos priuilegis concedits al Itament militar per los predecessors de V. Magestat concedir, y atorgar a dits militars, y nobles que no tingan obligatio de pagar dites impositions, ni pogan ser compellits ala solutio de aquelles en les ciutats, y viles en les quals per los carrechs, y officis no son admesos dits militars, y nobles. deixât a arbitre de dites ciutats, y viles sis volran acontentar de admetrels en dits carrechs, y officis als qui fins a vuy no son entrats, a fi, y effecte que admerent los en dits officis pogan ser compellits a dites impositions com tots los demes. Lo ques supplica nos pot concedir en la forma ques demana, attes que penja lite sobre dita pretensio, y aquella durant te lo bras militar lo priuilegi
a ell

IIIIV CAPITOLS Y ACTES

à ell concedit per lo senyor Rey en Pere terç. Dat en Barcelona a xviiiij. de Maig M.CCC.LXXX.

Couarruias Vic.

DEL PORT DELS PEDRENYALS PER *persones militars.*

Cap. LXXVij.

HO stamēt, y bras militar del present Principat, y Comtats de V. Magestat, diu que com per pensar prouchir adalguns danys se hagues per crides del Loctinent general de V. Magestat prohibit lo port dels pedrenyals, lo que los tres staments de la Cort celebra lo Rey nostre senyor pare de V. Magestat deixarē feta certa prouisio de altres armes a arbitre de sa Magestat, o de sos Loctinents dura dora fins ales presents Corts, en les quals cessa tota prohibitio, y reste libre lo port dells, y com haja mostrat lo temps en lo qual se ha dexat lo port de dits pedrenyals, que los homens de be, y pacifics, anauē ab molt gran perill, y los lladres, y malfactors sens ell, y segurs de poder ser perseguits: y axi mateix en lo temps de la guerra de França se ha experimentat la necessitat del port de dits pedrenyals, axi per la gēt de cauall, com per la de peu, en trenta lleguas de frontera, terra molt aspera te Cathalunya ab França: y per que se dubta que ab voler prouar lo mateix en esdeuenidor nos attentas fer semblant prohibitio per los Loctinets generals: suplica perço a V. Magestat lo dit stamēt militar ateses les coses predites, y perque ab lo aparell necessari en les occasions de assi al deuant se offeriran pugan acudir al seruey de V. Magestat, y deffensa destos sos Regnes, com sempre han fet, y per que pugan anar segurs per camins, a torgarlos merce, y priuilegi, de que liberament los sia licit, y permes lo port de dits pedrenyals, pera les persones de dit stament militar, y per sos criats, anāt empero dits criats en sa companya, que altrament no, de mida de tres palms de ca no, y que per ningunes crides, ni statuts fahedors en esdeuenidor, no pugan ser prohibits a dit stament militar, ni a sos criats en la manera de munt dita, pus la tal libertat la tenen tots los habitants dels altres
Regnes

DE CORT. IOTIFOL. IL.

Regnes de la Corona de Arago, no tenint tãr precisa necessitat dells, que ho tindrà a singular merce. No conue concedir lo ques suplica en la forma ques demana.

Conarruias Vic.

QUE LOS DÉPUTATS SE PUGAN INTERPOSAR EN TOT LO QUE SIA DE IMPORTANCIA PERA REMEDIAR LOS EXCESSOS DE LA CONSERVATORIA DEL S.

Sperit, y altres.

Cap. LXXViiiij.

OS tres statamets del Principat de Cathalunya cãsat̃s dels injusts, e inquiet̃s procehiments del Conseruador del Hospital del S. Sperit de la ciutat de Leyda, per los quals tots los tribunals ordinaris axi Ecclesiastics cõ seculars son molt prejudicats, y la jurisdic̃tio Real occupada, suplica a V. Magestat sia de son Real seruey manar prouehir ab llur cõsentiment, y approbatio remey cõueniẽt pera que estes vexations cessen, y cadahu sia conuingut deuant son luge cõpetent, lo qual remey speran de V. Magestat pus tenen experimentat que altres medis no son bastants ha refrenar la injusticia, y gastos, e inquietut que dit Conseruador, y son judici han causat, y causan en aquest Principat, y Comtats, y poblats en ells, y que los Depu tats hajan de interposar ses parts a tot lo q̃ sera de importancia pera remediar los excessos desta Conseruatoria, y que tot lo statuit, y ordenat a cerca del Cõseruador del S. Sperit tinga lloch, y se haja de guardar ab tots los demes Conseruadors si excediran en sa jurisdic̃tio. Plau a sa Magestat lo supplicat en lo present Capitolen quant li toca.

Conarruias Vic.

DELS HOMENS DE LA CIUTAT DE GERONA, y vila de Perpinya.

Cap. LXXX.

G

LOS

CAPITOLS Y ACTES

OS Homens de la Ciutat de Gerona, y vila de Perpinyà segons tenor dels Reals priuilegis son del for del Balle de dita ciutat, y vila, y no de altre Baro, del qual priuilegi se abusa en gran manera en perjudici de la jurisdicció dels Bisbe, Prelat, y Barons, y ordinariis del Comtat de Rossello, y Vegueria de Gerona: car no fan sino llogar vna casa, o botiga en la ciutat de Gerona, o vila de Perpinyà, y tantost pretenē esser homens de Perpinyà, y esser exempts de la jurisdicció de dits senyors tēporals, y ordinariis, en grā perjudici de llur jurisdicció, y de la justícia. Perço los Bisbes de Elna, y Gerona, Prelats, y Barons del Cōtat de Rossello, y vegueria de Gerona humilmēt a V. Magestat suplicā sia de son Real seruey obuiar a dit abus, y declarar q̄ de dit Priuilegi sols gaudecā los q̄ verdaderamēt tindrā son inccolat, y habitatio cōtinua en dita vila, y ciutat, ells y llur familia la major part del any, segons per dret comu esta disposat: Mana sa Magestat se lleuen tots los abusos fets contra tenor dels priuilegis, y que de aqui al deuant no se abuse de aquells.

Conarruias Vic.

QUE LO CAPITOL DE OBSERVAN-
ça sia guardat.

Cap. LXXXj.

ER quāt en lo Capitol de obseruāça, fet en la primera Cort de Barcelona capitol xxij. del Rey Ferrādo segō, lany M. CCCC. LXXXI. pagina xlviiiij. començant, (Poc valdria &c.) no esta disposat q̄ los doctōrs del real Consell pugan ser querelats feta cōclusio en vna causa per dits Doctōrs declarada, lo qual pot ser molt gran inconuenient: Perço com se pugua seguir fer vna conclusio en vna de les tres sales per V. Magestat ordenades, y ser aquella cōtra Constitutio, Capitol de Cort, vsatge, o altres ordinatiōs del present Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdanya, y en tal cars no hauerhi forma com poder querelar contra los tals Doctōrs. Perço placia a V. Magestat, ab loatio, y approbatio de la present Cort, statuir, y ordenar que lo Capitol de obseruança sia tornat en vs, y tinga força de Constitutio, ab lo qual sian compresos los Doctōrs de la dita Real Audientia, ço es que qualsseuol de les tres sales per V. Magestat ordenades

nades, y los tres jutges de Cort conforme esta disposat ab tots los demes officials en lo dit Capitol contenguts. Plau a sa Magestat qués serue lo dit Capitol, lleuats tots abusos.

Couarruias Vic.

DE LA REMISSIO DE LES QUANTITATS degudes per raho de impositiions.

Cap. LXXXij.

ER lo que molta part de les ciutats, viles, y llochs, y altres vniuersitats, tant Reals com de Barons del present Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello y Cerdanya, son molestades per lo Mestre racional de V. Magestat, y son Loctinēt, en hauer de donar compte, y raho de les impositiions q̄ per priuilegis de V. Magestat, y de sos predecessors de immortal memoria de molts anys atras, fins a vuy han rebudes, de les quals donarlo es del tot impossible, axi per la molta antiquitat, y per raho de aquella hauer perduts los llibres en los quals estauā continuades les rebudes de aquelles, com tābe per no hauer tingut lo cuydado necessari en guardarlos per poder mostrar especificadamēt en lo q̄ son estades justament distribuides, y gastades, y si algunes les han rebudes sens priuilegis per hauer spirat los q̄ en aquelles erā estats concedits: Es empero ver, y cert hauerli cōstat a V. Magestat per lletres de dit Loctinēt, y altramēt no hauer hi hagut dol ni malitia, sino tota bona fe per esser estades gastades en necessitats vrgēts de dites vniuersitats pera les quals si dites impositiōs no forā se hauriā de empenyar, y vèdrer censals, lo q̄ V. Magestat per sa clemētia no deu permetrer, y no sols en les ordinaries propries de quiscuna delles, empero en les q̄ a cars se son offertes, y ofereixē en defensa de dits Principat, y Comtats, y seruey de V. Magestat, com la del any M. D. LXXXVij. dels Francesos en Rossello, y en lany M. D. LXXXVij. en Cerdanya, y sia cosa certa q̄ lo empeyamēt, y vèdes de molts cēsals q̄ han euadit, y obuiat en lo passat per hauer pogut subuenir, y socorrer les dites, y altres necessitats en les pēcunies cobrades de les dites impositiōs cō dalt es dit se hauriā de fer en lo presēt si haguessē de pagar dites cātitats del q̄ està del tot impossibilitades: Perço suplica a V. Magestat humilment lo bras Real de les presents

CAPITOLS Y ACTES

Corts representant totes les dites ciutats, y llochs, y altres vniuersitats, tant Reals com de Barons, sia de son real seruey fer gratia, y merce a totes les dites vniuersitats, y a quiscuna delles dels dit Principat, y Comtats, de absolre, y remetre totes les cātitats de les quals per raho de dites impositions son restades, o porien restar deutores, y carregades fins lo dia de vuy, tāt les que han comptat, com les que no hā comptat ab dit Rational, manant a dit Mestre rational, y a son locient q̄ en lo compte y carrech de dites vniuersitats continue la present remissio, absolutio, gratia, y merce perque en lo esdeuenidor ignorar nos puga. Ia esta prouehit ab Constitutio sobre aço feta.

Conarruias Vic.

SOBRE LA REMISSIO DE DONAR *compte de les impositions.*

Cap. LXXXiij.

Y MES auant suplica lo dit bras Real a V. Magestat, sia de son real seruey cōcedirli de merce que en les dites vniuersitats, ni algunes delles tant les que exhigiran, y rebran impositions en virtut de priuilegis ja concedits, com per auant per V. Magestat concedidors que a tal porien esser obligades, no tingan obligatio, ni pugan en manera alguna esser forçades per lo dit Rational, Theforer, ni altre per orde de V. Magestat en donar compte, y raho del que per raho de aquelles del dia dela present absolutio, y remissio en auant exhigiran, y rebrā, hauran exhigit, y rebut, ans lo comptar de aquelles sia suspes, fins ala conclusio de les primeres Corts. Sa Magestat acomodara a les vniuersitats particularment, altrament que per acte de Cort.

Conarruias Vic.

QUE NO PUGVEN ESSER IMPEDITS
los correus seran tramesos a sa Magestat.

Cap.

DE CORT. IOT FOL. LI.

Cap. LXXXiiij.

Per quant la experientia ha mostrat, que fent los Loctinents de V. Magestat alguns agravis als Prouincials de aquest Principat, y Comtats, pera que no puga venir a notitia de V. Magestat, manan ab graues penes als mestres de posta que no gosen donar caualls sense licentia, del que poria resultar algun gran deseruey a V. Magestat: per ço suplican a V. Magestat los tres staments de la present Cort, que ab llur consentiment, y approbatio sia feruit statuir, y ordenar que sempre, y quant los Deputats de Cathalunya, o lo bras militar, o altres ciutats, o viles del present Principat, y Comtats, voldran enuiar correus a V. Magestat, q̄ sens licentia dels Titients de V. Magestat, o por tant veus de Governador sian obligats los mestres de postes de donar caualls a pena de priuatio de sos officis. Plau a sa Magestat, q̄ per ninguna via se empedixquen los correus que seran tramesos a sa Magestat, y ordenara com ab la present ordena a sos Loctinents generals que en aço tingan gran compte.

Conarruias Vic.

CONFIRMATIO DE LA CONSTITVTIO

del Rey don Ferrando, de les Corts del any M.CCCC.

LXXXXI. Cap. V. començant mes statuum.

Cap. LXXXV.

Per quant per Constitutio del Rey don Ferrando segó de gloriosa memoria fetá en la primera Cort de Barce lona any M.CCCC.LXXXXI. capitol v. Començant (mes statuum, y ordenam) esta disposat que si algu sera pres per deliacte comes dins Cathalunya, q̄ prouat me resca pena corporal, se haja de fortificar, e instruir la enquesta contra dell dins vint y cinc dies apres que sera en la preso, e passats los vint y cinc dies se haja a publicar al dit delat dins cinc dies: Pertát suplica a V. Magestat la present Cort, q̄ ab loatio, y approbatio de aq̄lla li placia statuir, y ordenar q̄ la sobredita Cõstitutio se extéga

CAPITOLS Y ACTES

y se haja de guardar en tots los presos que hauran delinquit en los presents Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdanya, encara que per los casos, o delictes dels quals estaran impetits se haja feta regalia, o euocata causa. Sa Magestat mana ques guarde dita Constitutio, y lo acostumat fins assi lleuats tots abusos.

Couarruias Vic.

SOBRE LA DESPEDITIO DE LES CAUSES
de la Ballia general, y Procuratio Real dels
Comtats de Rossello, y Cerdanya.

Cap. LXXXVj.

DER llevar los abusos que fan en la Ballia general, y Procuratiós Reals de V. Magestat ab loatio, y approbatio de la present Cort, li placia statuir, y ordenar que sempre y quant se mostrara als ministres de dita Ballia general, y procuratiós reals dels Comtats de Rossello, y Cerdanya titols, actes, o claricies certes ab testimonis de algun feu, o cosa emphiteoticaria que no deu res ala dita Ballia, y procurations, paren, y no passen auant en sententiar en ella fins atant que en la Real Audientia facto verbo se sia declarat que no obstant les dites proues se haja de passar auant en dita causa, o causes, y si lo contrari sera fet no pugan per tals sentencies exhigir salari algu ames de la nullitat delles, y que la present Constitutio comprega les causes que per a vuy estan penjant en dita Ballia, y procurations reals. Ya esta prouchit degudament per altres Constitutions al que ab esta se supplica.

Couarruias Vic.

QUE NO SE HAIA DE DEMANAR
licentia per a portar, y comprar vitualles dins
lo present Principat.

Cap. LXXXVij.

PER

ER quant es contra lo libre Commers lo que vuy fa obseruar la Thesoreria, de que nos pugan aportar per mar vitualles de blats, ordis, ciuades, olis, vins, de vnes parts de Cathalunya a altres sens expressa licentia del Regent la Thesoreria, firmat primer memorial per vn Iutge de Cort, sent prestar cautio ab dos idone es fermances, y per dita licentia exhigint certa cantitat. Perço se suplica a V. Magestat, que ab loatio, y approbatio de la present Cort, mane statuir, y ordenar, que de aquesta hora en auant per raho de aportar, y comprar per lo present Principat, axi per mar, com per terra, qualseuol genero de vitualles, no sian obligats ha demanar licentia alguna, ni prestar cautio, ans pugan liberament comprar, y portar per tot lo dit Principat, y Comtats de dites prouisions. Plau a sa Magestat, ab que no se entenga que per la present Constitutio es permes algun genero de agabellaments.

Conarrunias Vic.

PROHIBITIO DE TRAVERER DRAPS
sotils aptes per a fer paper.

Cap. LXXXVij.

OM en lo present Principat haja molts molins pàperes, dels quals se pot prouehir gran part dels papers han de seruir per los affers del present Principat, y assenyalamment per les Estampes, lo que se impedeix, y fa dany notable en lo negoci dels Genouesos, y altres han fet, y fan en trauger fora lo Regne los draps sotils que serueixen pera fer dits papers: suplicã perço los braços militar, y Real a V. Magestat li placia ab consentiment de aquells prouehir, statuir, y ordenar, que dits draps sotils aptes pera fer dits papers nos tragnen del present Principat, y Comptats, ab les penes imposades als qui trauen coses prohibides. Plau a sa Magestat.

Conarrunias Vic.

CAPITOLS Y ACTES

QUE LO CANCELLER, Y REGENT TINGAN LO MATEIX SALARI QUE TENEN LOS ALTRES DOCTORS DE LA REAL AUDIENTIA.

Cap. LXXXViiiij.

Hem senyor suplican los tres braços a V. Magestat, atesa la suplicatio a ells presentada del tenor seguent. Illustrissims &c. Lo Cancellor de Cathalunya, y lo Regent la Real Cancellaria diuen que los carrecs que exerxeixen en aquest Principat, y Comtats son de molt grã preheminentia, auctoritat, y calitat, y que la ocupatio, y treballs continuos de dits carrecs son inmensos, y insuportables, porque son los Assessors mes ordinaris, y continuos dels Loctinents generals de tots los negocis, axi de gratia, com de justicia, com del gouern vniuersal, y assistexen com los altres Doctores de la Real Audientia en lo oyr, votar, y decidir tots los processos, y causes de dita Real Audientia, y lo que es de insuportable pesadumbre, y treballes lo verbal, axi ordinari que cada dia han de tenir en ses cafes, com lo que los Loctinents generals tenen los diuendres de quiscuna semmana, de la qual, vltra de les causes que verbalment, y sens ningun escrit sententian, y declarã, resulta vna infinitat molt gran de processos de molta lectura, y discussio los mes dells. Molt notories a V. Senyories Excelentia, y merces, que lo salari que tenen no es mes de sis centes cinquanta lliures, y per conseguent, que per ser tant exiguo, pobre, y tenuo, no es de molt competet al que justament, axi per la preheminentia de sos carrecs, com per la satisfactio, y paga de tant grans, y continuos treballs justament deurien rebre y tenir: majorment en esta era que totes les coses necessaries ala vida humana son tant costoses, y cares, y essent lo salari dels Doctores de la Real Audientia molt major q̄ de dits Cancellor, y Regent Presidents de dita Real Audientia. Pertant, y altrament suplican molt humilment a V. Senyories, y Excelentia, y merces, fiant feruits ferlos merce de augmentar lo salari de dits carrecs, y assenyalarlo competet, y sufficiet, qual tals carrecs mereixen, y que sels pague en tot temps, tant present la Magestat Real, o sos Loctinents generals en los dits Principat, y Comtats, quant absent de aquells queu

DE CORT. FOL. LIII

queu rebrã amolt singular merce. Quæ licet &c. Altissimus &c. Placia a V. Magestat statuir, y ordenar ab llur consentiment, y approbatio, que sia donat, y assignat als dits Cancellor, y Regent lo mateix salari que tenen los altres Doctores dela Real Audientia, tant en absentia de V. Magestat, y de son Loctinent general, com en presentia. Plau a sa Magestat.

Couarruias Vic.

QUE LOS IUTGES DE CORT SIEN IGUALATS ab salari, y guanyables ab los demes Doctores de la Real Audientia.

Cap. LXXX.

MES auant supplican los tres braços a V. Magestat, asentint a la supplicatio a ells donada del tenor seguent. Illustrissims &c. Los officis dels tres Iutges de Cort, ab lo Capitol exvj. del any M. D. LXXXV. resta ren extincts ab la conclusio deles presents Corts, y ha uent se de confirmar, o crear de nou, se representa que son mes treballosos q ninguns de tots los restants de la Real Audientia, per no tenir dia ni hora que pera ells sia feriat en tot lo any, y estar obligats de oyr a les parts, y fer processos a qualseuol hora de la nit, offerint se lo cars, y de anar per lo present Principat, y Comtats moltes voltes ab gran perill de ses vides, y desatent de llurs cases, y han de residir cada dia a la preso per exhigir les deposicions dels presos, y tractar, y comunicar ab ells, hauent ni ordinariament molts de malalts, y vltra destes sobrecarregues tant pesades, tenen les mateixes obligations que los demes de assistir en Consell, y obrir los studis a les hores ordinaries, y admetent se les causes de appellatio, o de supplicatio en criminal fels doblara lo treball. Per totes les quals coses es molt just se tinga consideratio en constituhirlos salari competent segons los gastos de les presents temporades, y que almenys sian y igualats en salari, y guanyables ab los demes Doctores dela Real Audiencia, pus en vot, a sientio, y preheminentia, son y igualats, y tã Cõsellers de sa Magestat, com tots los demes, y en los treballs, y carrechs de sos of

III. CAPITOLS Y ACTES

ficis molt mes grauats. Placia a V. Magestat ab llur consentiment, y approbatio, statuir, y ordenar que los dits Iutges de Cort fian y guatlats ab salari, y guanyables ab los demes Doctores de la Real Audiencia, y satisfets de pecunies del General per terces ab la mateixa forma que los Doctores de la tercera sala, y que aço sia ajustat ala Constitutio ques fara en la present Cort de la erectio, o confirmatic de sos officis. Plau a sa Magestat.

Conarruias Vic.

REMISSIO DE BANS, E PENES, E DE terços, e de altres penes pecuniaries.

Cap. LXXXj.

OS tres staments de la present Cort que V. Magestat celebrà als Cathalans en la present Ciutat de Barcelona, supplican a V. Magestat remeta, y per remesos haueu vulla als dits braços, y staments de dita Cort, y a quiscu dels Ecclesiastics, y altres ciutats, viles, e llocs del dit Principat, e singulars persones de aquella, e de quiscu dells totes, y sengles penes, y terços comesos, e deguts per censals, e violaris, hoc encara com haguessen trècat homenatges per no tenir hostatges, e totes altres penes de host fallides, y de penes, y bants, encara que los dits bants deuallassen de qualseuol processos, y crims de terços, o de obligations de compromissos, o de contractes, o de clams, o de fermes de dret, o de notaris que no hajan seruat la Constitutio de Perpinya sobre contractes, o altres cartes que hagen preses, o de sosteniment de bandejats, o de gitats de pau y treua, o de manlleutes de marques, y encara totes les altres penes pecuniaries tro al dia de vuy, e que les dites penes, e altres coses demunt dites no pugan esser demanades per V. Magestat, y officials vostres, o si per les dites penes, y altres coses demunt dites havia plet penjant, y processos, y penyores per executio preses, que sia hagut per remes, e les penyores tornades. Plau a sa Magestat, y q̄ se obserue lo mateix en los Comtats de Rossello, y Cerdanya.

Conarruias Vic.

DE

DE CORT. IOT FOL. LIIII.

DE LA FRANQVESA DEL

Sagell.

Cap. LXXXIij.

H Tem los tres staments de la present Cort supplican a V. Magestat li placia atorgar, y fer los gratia de totes, y qualseuol lletres, y prouisions que se hajan de fer, es demanaran, e voldran traurer en forma per los tres staments de la Cort, e singulars persones de aquelles per Iglefies, monastirs, capitols, collegis, per los Barons, cauallers, e gentils homens, y homens de paratge, per les ciutats, villes, e llochs, vniuersitats, e singulars de aquelles, o per qualseuol altres per raho dels presents Capitols, y de les coses en aquells contengudes, e de les executories, e prouisions, en virtut de aquelles fahedores, e de totes les coses tocants los presents Capitols, e actes de Cort, e dependents de aquells, y qualseuol priuilegis, gracies, y merces que les Vniuersitats Reals de les presents Corts han obtingut de V. Magestat sian donades liberament franques de scriptures, y de salaris, y dret de sagell, y totes altres despeses ques poguessen demanar, y altrament pertanguessen als oficials, y ministres de V. Magestat, e axi mateix que los Deputats sian francs de dret de sagell de qualseuol prouisions, sententies, y lletres que ara, o en lo esdeuenidor hauran menester tocants los demunt dits Capitols, o altres coses, hauet esguart al dit General del dit Principat haje necessitat de aquells: Plau a sa Magestat lo contengut en dit Capitolsi, e segons se es acostumat de fer, y se feu en les Corts del any M. D. LXXXV.

Conarruias Vic.

LO CONSENTIMENT DEL STAMENT

Ecclesiastic.

Cap. LXXXIij.

ITEM

III CAPITOLS Y ACTES

Item S. C. R. Magestat, lo stament Ecclesiastic, Prelats, Syndichs, Procuradors, y singulars de aquell, consenten a les coses demunt dites, salues a ells, y a quiscu dells, y al dit stament conjunctament, y diuisa immunitats, libertats, priuilegis, vsos, practiques axi scrites, com no scrites, scrits, o no scrits, obseruances, y altres drets, y prerrogatiues al dit stament Ecclesiastic, y singulars de aquell pertanyents, als quals tacitament, o expressa, directament, o indirecta, o per acte contrari en propietat, o en possessio per lo present consentiment, no entenen derogar, abans volen, y es llur intentio los romanguen salues, e illeses, demanant de aço esser ne fet acte en lo present proces de la Cort. E si menester sera carta a part. Plau a sa Magestat.

Conarruias Vic.

LO CONSENTIMENT DEL Stament Militar.

Cap. LXXXiiij.

Item S. C. R. Magestat, los Barons, magnats, Nobles, Cauallers, gétils homens, homens de paratge del Principat de Cathalunya, consenten a les coses demunt dites salues a ells, y a quiscu dells, y a llur stament conjunctament, o diuisa llurs libertats, priuilegis, vsos practiques, axi scrites, com no scrites, obseruances, e altres drets, e prerrogatiues al dit stament militar pertanyent, als quals tacitament, o expressa, directament, o indirecta, o per acte contrari en propietat, o en possessio per lo present consentiment no entenen derogar, ans volen, y es llur intentio los romangan salues, e illeses, demanant de aço esser ne fet acte en lo present proces de la Cort, y si menester sera carta a part. Plau a sa Magestat,

Conarruias Vic.

LO CONSENTIMENT DEL
Stament Real.

Cap. LXXXV:

LTem S.C.R. Magestat, protesta lo bras de les ciutats, y viles Reals que per les presents Cõstitucions demunt dites, ni per qualseuol Capitols preincerts, ni per algunes coses demunt dites no sia fet perjui a les libertats, franquesses, priuilegis, vfos, y costums scrits, y no scrits del dit bras, ni de les ciutats, viles, o llochs reals, ni dels singulars de aquells, ans romāgan en llur força, y valor les coses demunt dites no contractants, demanant effer continuat en lo proces, y si me nester sera los ne sia fet carta a part. Plau a sa Magestat.

Couarruias Vic.

NATVRALEZA CONCEDIDA AL LI-
*centiat Diego de Couarruias Vicecancellor, y Con-
seller del Senyor Rey.*

Cap. LXXXVj:

LA Magestat del Rey nostre Senyor ab approbatio, y consentiment de la present Cort, e dels staments de aquella que de present se celebra en la Ciutat de Barcelona, considerant quant es digna persona, axi en sciencia y cõscientia, com virtut Diego de Couarruias Licentiat en Drets Vicecancellor, Conseller de dit Senyor Rey, q̄ dignament merita effer habilitat, e hagut per Cathala, nat, e domiciliat en lo dit Principat, encara que de present no sia domiciliat en lo dit Principat, ne ho sia en lo sdeuenidor per attenir, regir, e exercir qualseuulla offici, honor, e beneficis, axi de jurisdicctio, cõ sens jurisdicctio, quels Cathalans nats, e domiciliats poden, e acostumen tenir, e exercir en lo dit Principat: Per tant lo dit Senyor Rey ab approbatio, y consentiment de la dita Cort induhida a aço ab affectada voluntat,
axi

VI CAPITOLS Y ACTES

axi per seruey del Seynor Rey, com per los demunt dits respectes habilitan la persona del dit licenciat Diego de Couarrunias en tenir, regir, y exercir los dits officis que los Cathalans nats, e domiciliats en lo dit Principat podan y acostuman tenir, posschir, y exercir, en axi q In omnibus & per omnia sic tractat, hagut, y reputat, com si fos nat, e domiciliat en lo dit Principat, no obstant qualseuols Constitutions, actes de Cort, priuilegis, ordinations, vsos, y costums, generals, particulars del dit Principat disposants lo contrari, las quals dispensa, e vol que vltra la present habilitatio romanguen en sa forca y valor, e fa la dita habilitatio axi amplament al dit licenciat Diego de Couarrunias com a natural, e domiciliat Cathala, volent que aquell se pugalegrar de totes aquelles honors, e prerogatiues que qualseuol Cathala nat e domiciliat en lo dit Principat alegrar se pot, no obstant les dites Constitutions, e tots altres obstacles.

LA OFFERTA DE LA CORT.

S. C. R. Magestat.

A Cort General del Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdanya, la qual V. Magestat de present celebra, y continua en la present Ciutat de Barcelona als poblats en dit Principat, y Comtats, oyda, y entesa la propositio per V. Magestat feta, y considerada la molta amor, y voluntat mostra tenir als dits Principat, y Comtats, e poblats en aquells, proueingt ala justicia en tal modo que los dits poblats pujan estar, y viurer en pau, repos, y tranquillitat: y mes auant entenen la molta afficio en totes les altres coses que ala vtilitat, be, y augment de la republica dels dits Principat, y Comtats tenen respecte, peral qual effecte per V. Magestat en aquestes Corts son estades fetes, ordenades, y proueydes moltes coses, axi per Constitutions, com per Capitols, y actes de Cort, y altrament, per les quals migencant lo auxili diuinal se espera que los dits Principat, y Comtats, no solament se conseruaran, mes encara augmentará en poblatio, y tot altre be de aquells: Considerant axi mateix la dita
Cort

DE CORT. FOL. LVI.

Cort los grans treballs, gastos, y despeses que V. Magestat ha sosten-
 guts per los actes mencionats en la dita proposicio per V. Magestat,
 feta, los quals Actes han redundat, y esperan redundar en augment,
 y gran conseruatio, y vniuersal be de tota la Christiadat, y perço dig-
 nes de immortal memoria: per totes aquestes, y moltes altres causes
 justes, y consideracions la dita Cort, o los tres braços de aquella, se-
 guint la propria naturaleza, e innata fidelitat dels Cathalans, imitant
 llurs predecessors que may han faltat als serueys de llurs Princesps, y
 senyors predecessors de V. Magestat de immortal memoria: no per-
 que en aço sian, o pugan esser obligats, o strets en alguna manera, ni
 per esguart, o respecte que altres regnes a V. Magestat sotmesos li
 hajan fetes offertes, serueys, o donatius, com los habitats en dits Prin-
 pat, y Comtats sian poble franch, y llibert de tota exactio, y imposi-
 tio forçosa: ab expressa protestatio que per lo present acte, y coses en
 aquell contingudes en esdeuenidor no pugã esser tretes en conseqü-
 cia, ni pugan esser obligats en general, ni en particular mes del que
 voluntariament se obligan: la dita present Cort, o los dits tres braços
 de aquella de llur propria, y mera voluntat per les causes damunt di-
 tes ab les reseruacions, y saluetats en semblats actes acostumades, les
 quals volen hauey aysi per repetides, e insertes, e ab les condicions,
 modificacions de uall contingudes, y no sens elles, per aquesta vega-
 da tant solament de llur mera liberalitat, y spontanea voluntat offe-
 reix, y fan donatiu gracios a V. S. C. R. Magestat de vn Milio, y cent
 milia lliures moneda corrent en la sua Ciutat de Barcelona de les pe-
 cunies del General pagadores per los Deputats del General del dit
 Principat a V. Mag. o per V. Magestat a son Theforer general en los
 Regnes de la Corona de Arago, y a altres qualseuol persones per V.
 Magestat y dels dits tres braços es fet y statuit receptor del dit seruey
 y en la forma seguent: ço es trescentes milia lliures de comptants de
 present, y les setcentes milia lliures dins cinc anys del dia de la con-
 clusio de les presents corts comptadors en cinc pagues y iguals, la pri-
 mera de les quals caura del dia de la dita conclusio en vn any, y les al-
 tres en semblant termini de any en any, en la taula de la present ciutat
 de Barcelona: en lo qual milio sia compres lo coronatge de V. Mage-
 stat, y lo maridatge de la Serenissima Infanta dona Isabel germana de
 V. Magestat muller del serenissimo Archiduch Alberto de Austria,
y qual-

IV. CAPITOLS Y ACTES

y qual seuol altre dret si algu ne fera degut com si expressament se fes mentio de aquell, y les restants cent milia lliures a compliment de dit donatiu pagadores dins vn any per a satisfer als agruiats, o crehedors axi liquits, com liquidadors, axi de justicia com de reuocacions de priuilegis, deutes, y demandes contra V. Magestat, les quals cent milia lliures volen, y ordenan que per effectuar dita promesa los sobredits Deputats se retengan vers si del dit donatiu fet a V. Magestat per pagament com dit es dels dits agruiats, y crehedors, axi liquits, com liquidadors, axi de justicia, com de reuocacions de priuilegis, deutes, y demades declaradores per los proueidors, y comissaris de greuges, la qual cantitat de dites cent milia lliures sino bastara a satisfacció dels dits agruiats, y crehedors que hauran obtinguda sententia, o sentencies donadores en llur fauor per dits proueidors de greuges, y demandes no perdā per ço llur dret, y actio, ans V. Magestat promet en sa bona fee Real que pagara, y satisfara aquells lo restāt sots obligacio de bens de V. Magestat. E no res menys los dits Deputats hajan, y fian tinguts pagar als agruiats, ço es a quiscun de aquells lo que per dits proueidors de greuges sera sentenciat y declarat V. Magestat esser los debitor, y deurels pagar, compartint entre ells les dites cent milia lliures a sou, y a lliura segons a quiscun vindra per dit repariment fahedor per dits Deputats, e Oydors de Comptes del dit General, axi que sens altra interuentio de V. Magestat, o manament, los dits Deputats, o Oydors de Comptes paguen als dits agruiats, o demanants les dites pagues cobrat solament la sentencia que obtinguda hauran si de major cantitat sera feta reductio en aquella, y no mes auant: E q en dites cent milia lliures no fian compresos, ni se enclogan deutes de Castells, y fortalezes, ni soldats de aquells: E placia a V. Magestat concedir, atorgar, y proueir que los proueydors, o jutges de greuges, o aquelles persones a qui tocara fian tingudes, y obligades executar les sentencies donades per los proueydors de greuges de les Corts passades en tot lo que no seran excecutades, o pagades les cantitats en dites sentencies contengudes, y los qui hauran obtingut dites sentencies, y no seran integrament estats satisfets, e no hauran rebut les cantitats en aquelles cõtengudes, no fian tinguts donar demades deuant los proueydors de greuges de les presents Corts, o alomenos no fian obligats a fer proces, ans dites sentencies ja donades fian posades en executio a sola exhibitio, y ostensio de aquelles, a si que los

qui

DE CORT. IO FOL. OLVII.

qui hauran obtingudes dites sententias sian admesas en los compartiments fahedors de les dites cent milia lliures que V. Magestat consignava, y reserva per los dits agraviats, y sian pagats, y satisfets, axi cõ si ara de nou obtinguessen sententia, y en cars que los proueidors de greuges sobredits sententiassen, o declarassen en causes ja sentenciades, o declarades per altres prouehidors de greuges que les dites sententias donadores sian donades a les parts per lo Prothonotari, o son Loctinent, o regent, franques de salaris, y de tots altres qualsseuoldrets, y que per raho de aquelles no se haja de pagar, sino tant solamẽt lo proces que per causa de les sententias ja donades sera fet. E com per pagar lo susdit donatiu sia necessari que la present Cort faça Syndicat als Deputats del General, y altres persones per dits tres braços elegides, perço supplican a V. Magestat, que ara per llavors, y llavors per ara li placia fer mar, lloar, approbar, y decretar lo dit Syndicat, y les vendes de censals fahedors ab aquelles clausules que seran necessaries en fauor dels compradors de dits censals, com en semblats actes, y fets es acostumat.

PROTESTATIONS DEL BRAS REAL, y de alguns Syndichs.

PT incontinenti dicta oblatione per lecta Petrus Benedictus Soler artium & medicinae Doctor Consiliarius in capite, ac Syndicus Ciuitatis Barcinonae ascendit solium regium capite nudato, ac obtulit S. C. & R. Magestati adhuc in eo sedenti pro parte brachij regalis duas in scriptis supplicationes, quas sua Magestas tradidit mihi don Petro Franquesa eius secretario, iussitq. in processu curiarum eas inseri, quarum tenores vnius videlicet post alteram sequuntur sub his verbis. S. C. y R. Magestat No obstant q̄ per generalis Constitutions de Cathalunya estiga disposat que nos pogan fer lleys, Cõstitutions, statuts, Capitols, ni actes de Cort generals, ni particular, sens cõsentimẽt, aprobatio, y lloatio dels tres estamets ecclesiastic, militar, y real: no res menys en les corts del any M. D. LIII. a pura importunatio dels estamets ecclesiastic, y militar se feu vn pretes capitol de Cort ab lo qual semana publicar vna certa pragmatica feta per lo inuiditissim Em

H

perador

CAPITOLS Y ACTES

perador dó Carles en la vila de Montço, a x. de Setembre M. D. XLII. sens saberho, ni esser oyt lo bras real, ni los Syndichs dels llochs, y viles del dit Principat, dels quals era particular, y principal perjudici, ab la qual absolutament contra les generals, e immemorials consuetuts priuilegiades, pactades, y prescrites, y contra expresses disposicions de dret comu, y generals Constitutions de dit Principat, y Comtats, y comunes opinions dels Doctors mananques pagassen decimes de tots los fruyts, y que en la solutio, y prestatio de aquelles, quant en les coses no valgues la consuetut, encaraque sia immemorial, per occasio de la qual pragmatica, o declaratio son estades mogudes, y suscitades en Cathalunya moltes, y diuerses questions, plets, y debats per los senyors de les decimes contra los particulars, pretenent hauer de esser compellits, y forçats a pagar delme de tots los fruyts no obstant qualsseuol immemorial consuetut, o prescriptio, y llibertat de no pagarne, y son estats en moltes causes en virtut de dita real pragmatica compellits, y condemnats, per les quals declaracions los dits particulars son estats, y son molt agrauats, y han sostengut, y sostenen en aquelles moltes despeses, danys, y gastos, y de aqui han procehit, y proceheixen en lo dit Principat moltes dissensions, discordies, y passions de animo, y perço lo dia de la conclusio de les vltimes Corts, y folio que fonch fet en la vila de Montço, y Iglesia de Bineffa a v. del mes de Dezembre de lany M. D. LXXXV. Lo Syndich de la ciutat de Leyda acompanyat de molts altres Syndichs del estament real, presenta a sa Magestestat vna scriptura contenint dissentiment, y protest de dita pragmatica, y capitol de Cort impetrats per los estaments Ecclesiastic, y militar sobre lo pagar de les decimes, de la qual scriptura mana sa Magesttat sen lleuas acte, y perque les persones eletes per a compilar les constitutions, y capitols de Cort essent militars, y Ecclesiastic, han continuada dita pragmatica, y Capitol de Cort, en lo volum segon de dites Constitutions sots lo titol de decimes, sens hauer raho del dissentiment, y protestatio en contrari feta per lo estament real: perço no apartatse del protest, y dissentiment fet en dites Corts del any M. D. LXXXV. ara de nou ajustat a daquells protesta q̄ dit stamēt real no ha sabut, cabut, ni cōsentit en q̄ dita pragmatica, y Capitol de Cort fossen fets ni publicats, ans be aquella, y aq̄ll sō estats fets sēs saberho, ni ser ohits, ni cridats en lo estamēt real, y perço son nulles, e inualidors, y deuen
fer

DE CORT. IO FOL. LVIII.

fer lleuats, y borrats de dit volum de Constitutions, ni consenten que sen faça juy com ha fet contra generals Constitutions, y sens sabuda de dit estament real, supplicant a V. Magestat, que de la present scriptura ne faça lleuar acte, y aquell imprimir en lo volum de les Constitutions que en les presents Corts son fetes, que se estamparan. Senyor, Pere Benet Soler Doctor en medicina Conseller en cap, y Syndich de la Ciutat de Barcelona, president del bras Real, infeguint la deslliberatio feta en lo dit bras, de la qual consta en lo proces de la present Cort, en jornada de quatre del mes de Iuliol, per obuiar als debats, lites, y questions que sobre algunes constitutions preteses per los dos braços Ecclesiastich, y militar, y repellides, y reprouades per lo dit bras real se porian suscitar, si acars les disposicions, y pretensions de aquelles fossen reduydes en pragmatiques, o capitols a petitio dels dits dos braços fets, lo real dissentint, a major cautela, encara que en semblants pragmatiques, y capitols fets fora de la forma statuida, y obseruada de fer lleys en lo present Principat de Cathalunya, y Comrats de Rossello, y Cerdanya es cert son nulles, y de ningun effecte, y com no fets, diu que continuant en nom seu propri com a Syndich de dita ciutat, y en nom de tot lo dit bras lo dissentiment posat per lo dit bras real a la constitutio pretesa per los dits dos estaments, Ecclesiastich, y militar, de poder delmar en garba, del qual dissentiment consta en lo dit proces, y lo dissentiment posat per lo dit bras real a la constitutio de suspensio, y sobrecehiment de luytions de jurisdiction, tant per causes ja vertents, com per altres que sen porian suscitar en la real Audientia pretesa per los dits dos braços Ecclesiastich, y militar, encara que com a Syndich predict haja assentit, y la haja lloada, empero en nom de la major part del bras real, y no de la Ciutat de Barcelona, no consent, ans expressament dissent que en manera alguna les dites dues constitutions, y altra qualseuol, a la qual se haja per dit bras real dissentit sempre que en lo dit proces conste del dissentiment, ni materia de aquelles expressa, o tacitament sian redigides en forma de pragmatica, capitol, ni de altra qualseuol dispositio, y que no sian insertades en lo volum se estampara de les Constitutions, y Capitols de Cort, fets en la present Cort general, ans be si acars fossen insertades, y estampades, (lo que nos deu fer per les rahons sus dites) protesta de nullitat, y en virtut

IIII. CAPITOLS Y ACTES

de dits expressos dissentiments aquelles, y qualseuol delles diu nulles, y de ningun effecte y valor, en tal manera que no pugan en manera alguna esser tretes en consequentia, ni per aquelles decidides causes, ni fetes prouisions, ni sententias algunes sots decret de nullitat, requerint al notari del dit bras Real ne lleue acte de la present protestatio, y publicatio della, y aquell continue en lo dit proces, e que semblantment sia insertada en lo volum de les noues Constitutions, com à acte de Cort fet per lo dit bras Real.

Tem etiam Hieronymus Roig Sydicus ciuitatis Illerdæ, Onofrius Iorda, & Ioannes Baptista Oriol Syndici ciuitatis Dertusæ, Damianus Montserrat Syndicus villæ Ceruariæ, & Pontius Portella Syndicus villæ Tarragæ ascenderunt solium regium, obtuleruntque præfata regiæ Magestati quandam papiri scedulam quam sua Magestas tradidit michi dicto secretario mandando eam in processu curianum inserti, cuius quidem scedulæ tenor talis est. Senyor. Ab lo degut honor, y reuerencia obtenguda venia de V. Magestat, Hieronym Roig Syndich de Leyda, Onofre Iorda, Ioan Baptista Oriol, Syndichs de Tortosa, Damia Montserrat Syndich de Seruera, y Pons Portella Syndich de Tarrega, requereixen al Protonotari de V. Magestat, o son Loctinent en dit offici los lleue acte, com en la combinatio de la Constitutio feta en la present Cort, la qual es del tenor seguen. (Itemplacia a V. Magestat ab dita loatio, y approbatio, statuir, y ordenar que fora de Barcelona en los dits Principat, y Comtats en les audienties dels ordinari, tant de Veguers, com de altres officials reals, tinga lloch, y se haja de seruar la precedent constitutio de la appellatio per lo mateix iurge de les sententias de causes criminals, prouehint que lo ordinari haja de declarar la causa de appellatio mutato assessore que no haja entreuingut, ni aconsellat en la primera sententia, y que tinga executio lo que sera declarat, entes empero que en les ciutats, viles, y llochs a hont hi haura juy de prohoms, o consells destinats per judicar les causes, no sian aquells exclusos de poder entreuenir en elles, com empero se mude lo Assessor, declarant la present Constitutio tenir tambe lloch, en les

DE CORT. IO FOL. LVIII:

les terres de barons en totes les causes q̄ lo reo fera sententiat a mort, y no en altres) hi ha hagut manifest error, perque alla hont diu, (entes empero que en les ciutats, viles, y lloch a hont hi haura juy de promens, o consells destinats per judicar les causes no sian aquells exclusos de poder entreuenir en elles, com empero se mude lo assessor) ha de dir (entes empero que la dita Constitutio no comprega les ciutats, viles, y lloch que tenen priuilegi de judicar ab juy de prohoms, o altrament, ans be sels guarden sos priuilegis) com axi estiga per V. Magestat prouehit, y deslliberat en conformitat per los tres braços, segons que en lo codern de la combinatio dels decrets, y repliques de les Constitutions, y decrets per V. Magestat a dites repliques fets es de veurer, y aço diuen dits Syndichs, perque si en esdeue nidor dita Constitutio exia a llum sens dita correctio se veja. y entenga lo dit error, y per ella no puga esser causat preiudici a sos principals, ni llurs priuilegis, e costums, ans be protestan, aquells, y aquelles los sian saluos, e hillesos, supplicant molt humilment a V. Magestat sia de son Real seruey lo acte de la present protesta manar continuar en lo present que V. Magestat mana fer del solio, y conclusio de la present Cort.

CONCLUSIO DE LA CORT.

A S. C. R. Magestat accepta la oferta, e donatiu gratios per los dits tres estaments de la dita Cort a ell feta ab les conditions en aquella contengudes, regrant a la dita Cort lo donatiu atorga les Constitutions, capitols, y altres coses per la dita Cort supplicades ab les decretations en aquelles cōtengudes, y licentia la present Cort general, per q̄ cada hu sen puga anar quāt volra.

Quas siquidem Constitutiones, confirmationes, capitula, & actus Curie iuxta decretationes in fine cuiuslibet capituli scriptas, & appositas ad supplicationē, & cū consensu, laudatione, & approbatione omniū pre & infra scriptorū in dicta generali curia de præsenti cōstitutorū facimus, sancimus, statuimus, concedimus, & ordinamus, nec nō per nos & nostros successores ac officiales quoscūq. inuiolabiliter & cōcōcisse obseruari volumus, & iubemus. Quo circa futuro locūte

IIIIV CAPITOLS Y ACTES

nenti & capitaneo generali nostro, gerentibus vices nostri generalis gubernatoris in Principatu Cathalonix & Comitibus Rosilionis, & Ceritanix, vicarijs, iustitijs, curijs, bajulis, ac vniuersis & singulis officialibus nostris, dictorumque officialium locatenentibus presentibus & futuris de nostra certa scientia, regiaque auctoritate dicimus, precipimus & mandamus quatenus omnia, & singula supradicta in præincertis Constitutionibus, capitulis, & actibus curiæ, & vnoquoque illorum iuxta dictas decretationes contenta teneant, & obseruent, & ab omnibus faciant teneri, & inuiolabiliter obseruari, & non contrafaciant vel veniant, nec aliquem contrafacere vel venire permittant ratione aliqua siue causa si officiales & subditi nostri prædicti gratiam nostram charam habent, ac præter iræ & indignationis nostræ incursum poenam florennorum auri Aragonum decem mille a bonis secus agentis irremissibiliter exigendorum, & nostris inferendorum ærarijs cupiunt non subire. Et vt præmissa maiori gaudeant firmitate promittimus in bona fide nostra regia omnibus, & singulis qui ad dictam generalem curiam conuenerunt, & vniuersis etiam incolis in dicto Cathalonix Principatu & Comitibus Rosilionis, & Ceritanix licet absentibus tanquam præsentibus, & don Petro Franquesa secretario nostro in frascripto a nobis pro eis, & alijs quorum interest, & intererit, ac interesse potest, & poterit recipienti, paciscenti, ac etiam legitime stipulanti, nec non iuramus super crucem domini nostri Iesu Christi, & eius sancta quatuor Euangelia manibus nostris proprijs corporaliter tacta supra Missale quod coram nobis positum erat prædictas Constitutiones, capitula, & actus Curiarum, ac omnia & singula prout superius dicta sunt, & in eisdem latius continetur tenere, complere, & obseruare, ac terreri, compleri, & obseruari facere inuiolabiliter, & inconcussè. Quæ fuerunt acta in Ecclesia sancti Francisci contigua Cænobio fratrum Minorum Ciuitatis Barcinonæ vbi dictum solium celebratum extitit Cathalanis die Iouis octaua mensis Iulij anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo nonagesimo nono, Regnorum autem nostrorum anno Secundo.

Sig[†] num Philippi Dei gratia Regis Castellæ, Aragonum, Legionis, vtrifq. Siciliae, Hierusalem, Portugalliae, Vngariae, Dalmatiae, Croatiae, Nauarrae, Granatae, Toleti, Valentiae, Galletiae, Maioricarum, Hispalis, Sardiniae, Cordubae, Corsicae, Murciae, Giennis, Algarbij, Algiziræ Gibraltaris, Insularū Canariæ, nec nō Indiarū Orientaliū, & Oci detaliū, Insularū, ac terræ firmæ maris Oceani, Archiducis Austriae, Ducis Burgundiae, Brabatiæ, Mediolani, Aethenarū, & Neopatriæ, Comitis Abspurgij, Flandriae, Tirolis, Barchinonæ, Rossilionis, & Ceritaniae, Marchionis Oristanni, & Comitis Goceani. Qui hæc laudamus, approbamus, concedimus, ordinamus, & firmamus, ac iuramus eisq. nostram bullam plumbeam impendens iussimus apponendam,

YO EL REY.

V. Covarruuias Vic.

Sig[†] num Ioannis Teres Archiepiscopi Tarraconæ, Sig[†] num Andree Capilla Episcopi Vrgellen. Sig[†] num Francisci Robuster & Sala Epif. Vicen. Sig[†] num Ludouici Sans Epif. Celsonen. Sig[†] num Fracisci Areualo de Quaco Epif. Gerunden. Sig[†] num Onofrij Reart Epif. Elnen. Sig[†] num fratris Adriani Maymo Prioris Cathalonie, Sig[†] num fratris Michaelis de Aymerich Abbatis S. Cucuphatis Vallen. Sig[†] num fratris Petri Nogues Abbatis sanctarū Crucū. Sig[†] num fratris Francisci Garrauer Abbatis Bisulduni. Sig[†] num fratris Bartholomei Montagut & de Valgornera Abbatis Balneolarū. Sig[†] num fratris Francisci de Pons Abbatis Riupulli. Sig[†] num fratris Ioannis Bosca Abbatis de Amerio. Sig[†] num fratris Iacobi Font Abbatis dela Baix. Sig[†] num fratris Bernardi Cassa Abbatis S. Petri de Gallicatu. Sig[†] num Raphaelis Balle Abbatis dela Real. Sig[†] num Fracisci Oliuo de Aluernia Abbatis seu perpetui Comédarij S. Lauretij de Mōte. Sig[†] num Balthazaris Comte Abbatis S. Lauretij de Ba-

XII. CAPITOLS Y ACTES

gano. Sig[†]num fratris Ioannis Guardiola Abbatis S. Saluatoris de
 Breda. Sig[†]num fratris Ioannis Valençuela Abbatis S. Fælicis Gui-
 xellen. Sig[†]num Alfonsi de Cruilles Abbatis Vallidonæ ordinis
 Cisterciensis. Sig[†]num fratris Francisci Caraps Abbatis S. Petri Ro-
 den. Sig[†]num fratris Bernardi de Cardona Abbatis S. Michaelis de
 Cuxano. Sig[†]num fratris Francisci Senjust Abbatis Arularum. Sig-
[†]num fratris Hieronymi Tord Abbatis Campirotundi. Sig[†]num fra-
 tris Petri Fontanella Abbatis Pulchripodij Auellanarum. Sig[†]num
 fratris don Ioannis Valero Prioris Scalæ Dei ordinis Carthusiensis.
 Sig[†]num Hieronymi Terça Archidiaconi de Culla procuratoris
 Episcopi Dertusen. Sig[†]num Iulij Cordeles præsentoris & Canoni-
 ci Ecclesiæ Barcinonæ procuratoris dictæ Ecclesiæ sede vacante.
 Sig[†]num nobilis Onofride Alentorn Archidiaconi de Benasch pro-
 curatoris Ecclesiæ Illerden. sede vacante. Sig[†]num nobilis Christo-
 phori de Queralt canonici & procuratoris Capituli Ecclesiæ Tarra-
 conæ. Sig[†]num Michaelis Ferrer de Busquets canonici, & procura-
 toris Capituli Ecclesiæ Barcinonæ. Sig[†]num Antonij Vila canonici,
 & procuratoris Capituli Ecclesiæ Vicen. Sig[†]num Philippi Iordí
 Archidiaconi Confluentis procuratoris Capituli Ecclesiæ Elnen.
 Sig[†]num Iosephi Ferruz decani canonici, & procuratoris Capituli
 Ecclesiæ Celsonen. Sig[†]num Petri Thomas canonici, & proodrato-
 ris Capituli Ecclesiæ Gerunden. Sig[†]num Dionysij Babau canonici,
 & procuratoris Capituli Ecclesiæ Illerden. Sig[†]num nobilis Dimæ
 de Iosa canonici, & procuratoris Capituli Ecclesiæ Vrgellen. Sig[†]-
 num Ferdinandi Bualler canonici, & procuratoris Capituli Ecclesiæ
 Dertusen. Sig[†]num fratris Michaelis Merola procuratoris Abbatis
 Populeti. Sig[†]num fratris Francisci Rossinyol Prioris S. Pauli de
 Campo Barcinonæ pro brachio Ecclesiastico. Sig[†]num Didaci Fer-
 dinandi Folch de Cardona olim de Cordoua Ducis Cardonæ. Sig[†]-
 num Francisci Michaelis de los Cobos Marchionis Camarasiæ. Sig[†]-
[†]num Petri Maça Ladron Marchionis Terrænouæ. Sig[†]num Ioachi-
 mi Carroz, & de Centelles Comitis Quirrà Baronis de Centelles.
 Sig[†]num Michaelis de Pinos, & de Fenollet Vicecomitis de Canet,
 & de Ylla. Sig[†]num nobilis Francisci de Montecatheno. Sig[†]num
 nobilis Galcerandi Folch de Cardona. Sig[†]num nobilis Michaelis
 Clariana. Sig[†]num nobilis Dalmacij de Rochaberti. Sig[†]num nobis-
 lis Guillermi de Rochaberti. Sig[†]num nobilis Petri Frâquesa Regij
secreta-

DE CORT. JOT FOL. LXI.

secretarij. Sig⁺num nobilis Jacobi de Salba. Sig⁺num nobilis Ioan-
 nis Giron de Rebolledo. Sig⁺num nobilis Francisci Giron de Rebo-
 lledo. Sig⁺num nobilis Balthazaris Doms. Sig⁺num nobilis Jacobi
 de Lupia. Sig⁺num nobilis Francisci de Lupia, & Doms. Sig⁺num no-
 bilis Onofrij Doms. Sig⁺num nobilis Gisperti de Guimeras, & Dez-
 papiol. Sig⁺num nobilis Michaelis dezpalau. Sig⁺num nobilis Ioan-
 nis Dezpalau. Sig⁺num nobilis Anthonij Dezpalau. Sig⁺num nobi-
 lis Gasparis de Lupia. Sig⁺num nobilis Bernardi de Pinos, & May.
 Sig⁺num nobilis Ludouici de Peguera. Sig⁺num nobilis Alfonsi Me-
 ca. Sig⁺num nobilis Bernardi Michaelis de Camporells. Sig⁺num no-
 bilis Guillermi de Iosa, & Dezpes. Sig⁺num nobilis Francisci de Pau,
 de Rochaberti, & de Bellera. Sig⁺num nobilis Bernardi de Ayme-
 rich, & de Cruylles. Sig⁺num nobilis Ioannis Burgues, & de Co. Sig-
 tum nobilis Bernardi de Peguera. Sig⁺num nobilis Hieronymi de
 Alentorn. Sig⁺num nobilis Ioannis de Vilanoua. Sig⁺num nobilis
 Alexij Albert. Sig⁺num nobilis Philippi de Erill Baronis de Erill.
 Sig⁺num nobilis Ioannis de Erill. Sig⁺num nobilis Hugonis de Ta-
 marit. Sig⁺num nobilis Michaelis de Cruylles. Sig⁺num nobilis Mi-
 chaelis de Blanes. Sig⁺num nobilis Ioannis de Ayguauitua, & de Ta-
 marit. Sig⁺num nobilis Henrici Salba. Sig⁺num nobilis Hieronymi
 Doms. Sig⁺num nobilis Gerald de Marimon. Sig⁺num nobilis Ioan-
 nis de Senesterra, & de Sancta Eugenia. Sig⁺num nobilis Caroli de
 Lupia. Sig⁺num nobilis Christophori Dezpes. Sig⁺num nobilis Ioã-
 nis Dezpes. Sig⁺num nobilis Ioannis de Lupia. Sig⁺num nobilis
 Christophori de Cabrera. Sig⁺num nobilis Francisci de Gilabert.
 Sig⁺num nobilis Raimundi de Gilabert. Sig⁺num nobilis Raphae-
 lis de Agullana. Sig⁺num nobilis Phederici de Clasqueri. Signum
 nobilis Gerald de Dezpalau. Sig⁺num nobilis Phederici Dezpalau. Sig-
 tum nobilis Bernardi de Cabrera. Sig⁺num nobilis Hieronymi de
 Cabrera. Sig⁺num nobilis Georgij de Aymerich. Sig⁺num nobilis
 Onofrij de Cruylles, & de Vrrea. Sig⁺num nobilis Ioannis de Ança,
 & de Bellera. Sig⁺num nobilis Ludouici de Aragall. Sig⁺num nobi-
 lis Iosephi Lordat vilæ Montifalbi. Sig⁺num nobilis Ioannis Darde-
 na. Sig⁺num nobilis Christophori Gallart, & de Traginer. Sig⁺num
 nobilis Michaelis Angeli de Mijauila. Sig⁺num nobilis Jacobi de
 Mijauila. Sig⁺num nobilis Ioannis de Pinos, & de Fonollet. Sig⁺num
 nobilis Caroli de Vilademany, & de Cruylles. Sig⁺num nobilis Petri

IXI CAPITOLS Y ACTES

Dezboch. Sig^tnum nobilis Ludouici de Cruylles. Sig^tnum nobilis Hieronymi de Peguera. Sig^tnum nobilis Berengarij de Peguera. Sig^tnum nobilis Philippi Dezpes. Sig^tnum nobilis Raymundi Doms. Sig^tnum nobilis Raymundi Blanes & de Centelles. Sig^tnum nobilis Henrici Blanes & de Centelles. Sig^tnum nobilis Michaelis Mecca & de Clasqueri. Sig^tnum nobilis Hieronymi Cassador. Sig^tnum nobilis Plicamandi de Marimon. Sig^tnum nobilis Bernardi Doms. Sig^tnum Alexandri de Claramunt olim de Aguilar. Sig^tnum Ioannis de Claramunt. Sig^tnum Ludouici de Claramunt. Sig^tnum Emanuelis Planella & de Talamanca. Sig^tnum Francisci Planella & de Castellcir. Sig^tnum Francisci Vilagrassa. Sig^tnum Bonauenturæ Dezclergue. Sig^tnum Hieronym Dezclergue. Sig^tnum Francisci Dezclergue. Sig^tnum Ioannis Anthonij Ferran. Sig^tnum Ludouici Dezclergue. Sig^tnum Ludouici de Vilafranca. Sig^tnum Philippi Roger & de Valleſcia. Sig^tnum Marci Anthonij Roger & de Barutell. Sig^tnum Ludouici Dezpuig. Sig^tnum Sagismundi Dezpujol. Sig^tnum Galcerandi Dezpujol & de Marça. Sig^tnum Hieronymi de Oluja. Sig^tnum Petri Pauli Bolet. Sig^tnum Bonauenturæ Bolet. Sig^tnum Francisci de Tamarit. Sig^tnum Ioannis de Foix Ville Bagani. Sig^tnum Petri Gibert & de Perellos. Sig^tnum Iacobi Pauli Franquesa. Sig^tnum Ludouici Roger de Luria. Sig^tnum Hieronymi Roger de Luria. Sig^tnum Ioachimi Terre. Sig^tnum Petri de Montagut & de Vallgornera. Sig^tnum Hieronymi de Montagut & de Vallgornera. Sig^tnum Michaelis de Montegut & de Vallgornera. Sig^tnum Antici de Barutell & de Beſtraca. Sig^tnum Hieronymi Dezclergue Barcinone domiciliati. Sig^tnum Petri de Tamarit. Sig^tnum Michaelis Ioannis Amat. Sig^tnum Gasparis Aamat. Sig^tnum Galcerandi Rossell & de Gassol. Sig^tnum Galcerandi de Barcelo & Naues. Sig^tnum Ioannis Dezpares. Sig^tnum Francisci Cescomes. Sig^tnum Alfonſi de Montſuar. Sig^tnum Raphaelis Sunyer. Sig^tnum Hieronymi Cardona Sig^tnum Honorati Taqui. Sig^tnum Michaelis Tord de Casserres. Sig^tnum Michaelis Tord maioris dierum ville Bergæ. Sig^tnum Francisci Roig & de Castellui. Sig^tnum Hortensij Roig & de Castellui. Sig^tnum Federici Roig & de Castellui. Sig^tnum Ioannis Montſerrat villæ de Alcover. Sig^tnum Andrea de Ribes & de Salazar. Sig^tnum Marci Anthonij Llentes & de Gaucr. Sig^tnum Francisci Llentes & de Gaucr. Sig^tnum Valentini de Vila-

DE CORT. JOFOL. LXII.

Vilanoua. Sig†num Guillermi Raimundi Mora. Sig†num Ludouici
 Queralt & de Eroles. Sig†num Ioannis Castello. Sig†num Caroli Oli
 uo de Aluernia. Sig†num Galcerandi Dufay l.d. Sig†num Iosephi
 Cescases. Sig†num Ioannis Montserrat villæ Tarragæ. Sig†num
 Francisci Rouira. Sig†num Antonij Frigola. Sig†num Iacobi An
 dreæ Vilar de Vallgorguina. Sig†num Michaelis Pol. Sig†num Lu
 douici Michaelis Pol. Sig†num Michaelis Ferrer & de Luna. Sig†num
 Ludouici Sayol. Sig†num Antonij Ros. Sig†num Petri Pauli Ribes
 Salazar & Terrades. Sig†num Raphaelis Miralles de Vilamitjana.
 Sig†num Michaeli Olzina l.D. Sig†num Philippi Rocha de Barbe
 ra. Sig†num Angeli de Bearno. Sig†num Michaelis de sanct Ramon
 & de Garro. Sig†num Iacobi de sanct Ramon & de Garro. Sig†num
 Onofri Abdonis de Comelles. Sig†num Ludouici de Boxados. Sig
 †num Ioannis Pauli Ciurana. Sig†num Michalis Ciurana. Sig†num
 Hieronymi Ciurana. Sig†num Petri Michaelis Ciurana. Sig†num
 Bernardi Gort. Sig†num Francisci Ros. Sig†num Hieronymi Ribes
 & de Tamarit. Sig†num Gabrielis de Malla. Sig†num Antonij Gra
 nollachs. Sig†num Michaelis Quintana. Sig†num Batista de Serrau
 ta. Sig†num Iosephi Ribes & de Tamarit. Sig†num Clemētis Fuster.
 Sig†num Ioannis de sanct Marti. Sig†num Francisci Boquet & de
 Montserrat. Sig†num Petri Belluer, & de Monros. Sig†num Hiero
 nymi Cahors & de Soler. Sig†num Baptistæ Cassador. Sig†num Ia
 cobi Ioannis Arenyl.D. Sig†num Francisci Hieronymi Babau. Sig
 †num Michaelis de Ribes l.d. Sig†num Hieronymi Pons de Mont
 clar. Sig†num Henrici Serra. Sig†num Onofrij de Cortit. Sig†num
 Iosephi de Bellafilla. Sig†num Ludouici Tord villæ Bergæ. Sig†num
 Ioannis Gasparis de Prat. Sig†num Alemandi Tord de Casserres.
 Sig†num Francisci de Gauer. Sig†num Iosephi Bou. Sig†num Iose
 phi Granollachs. Sig†num Caroli de Calders. Sig†num Michaelis
 Pauli Serra. Sig†num Iacobi Miralles de Vilamijana. Sig†num Nur
 risij Ioannis de Vergos. Sig†num Francisci de Montserrat maioris
 dierum Sig†num Francisci de Montserrat minoris dierum. Sig†num
 Narcissi Cortis. Sig†num Hieronymi Pol. Sig†num Michaelis Iouer
 de Sarra. Sig†num Iacobi Christophoride Guimera. Sig†num Ger
 uasij Capila. Sig†num Hieronymi Bosch de Vilagaya. Sig†num Ra
 phaelis Ioannis de Biure. Sig†num Francisci Iunyent, & Capila. Sig
 †num Ioannis Salba & de Valleseca. Sig†num Francisci Taqui. Sig
 †num

LIX CAPITOLSTY ACTES

†num Ludouici Taqui. Sig†num Pauli Aamat de Cauall. Sig†num
Francisci de Alemany. Sig†num Pauli Georgij Boquet. Sig†num
Hieronymi de Torres. Sig†num Bernardini de Torres. Sig†num
Francisci Puiguert. Sig†num Martini Ioannis de Malla. Sig†num
Barnabæ de Gleu. Sig†num Ioannis Pla & de Montornes. Sig†num
Ludouici Dezamps. Sig†num Christophori de Omedes. Sig†num
Pauli Francisci Nicolau. Sig†num Pauli Solanell de Ribes. Sig-
†num Baptistæ Sanchiz de Heredia. Sig†num Michaelis Ioannis Bo-
quet villæ Castilionis Emporiarum. Sig†num Francisci Calça. Sig-
†num Saturnini Planes & de Malet. Sig†num Marci Onofrij de Ver-
gos. Sig†num Michaelis Ioannis de Soler ciuitatis Ilerdæ. Sig†num
Hieronymi Ferran. Sig†num Hieronymi de Çaportella. Sig†num
Medardi de Çaportella. Sig†num Michaelis Serra ciuitatis Barcino-
næ. Sig†num Francisci Serra eiusdem ciuitatis. Sig†num Petri Can-
ter villæ Perpiniani. Sig†num Seraphinis Sunyer ciuitatis Gerun-
dæ. Sig†num Hieronymi Dezllor majoris villæ de Tarroja. Sig†num
Hieronymi Dezllor minoris eiusdem villæ. Sig†num Phederici de
Auinyo. Sig†num Gabrielis Salauert. Sig†num Michaelis de Lla-
cera. Sig†num Petri de Mollet. Sig†num Iacobide Sorribes. Sig†num
Francisci de Vallgornera. Sig†num Ludouici de Queralt. Sig†num
Onofrij Ciurana & de Bellafilla. Sig†num Michaelis de Eiualler. Sig-
†num Honorati Ioannis Girau. Sig†num Gasparis Tort. Sig†num
Iosephi Dezboch, Aymerich & Cellent. Sig†num Raphaelis Casa-
mitjana. Sig†num Michaelis de Marles. Sig†num Benedicti de Mar-
les. Sig†num Francisci de Reguer. Sig†num Petri de Reguer. Sig-
†num Ioachimi de Reguer. Sig†num Theodorici Canader ciuitatis
Dertasæ. Sig†num Iacobi Alos Colom. Sig†num Iacobi de Calcer.
Sig†num Michaelis Baptiste Falco. Sig†num Hieronymi Falco. Sig-
†num Francisci de Soler. Sig†num Ioannis Pauli de Lofelles. Sig-
†num Petri Pauli de Lofelles minoris. Sig†num Francisci Ioannis
de Vergos. Sig†num Gasparis de Prat ciuitatis Vici. Sig†num Leo-
nardi Aunes & Ramires. Sig†num Martini Ioannis Spuny. Sig†num
Gasparis de Vilanoua villæ Perpiniani. Sig†num Francisci Celsi Fer-
rer. Sig†num Nurissi Ioannis Aunes. Sig†num Pauli de Altarriba.
Sig†num Petri Granada. Sig†num Bernardi Vilanoua de Rocacres-
pa. Sig†num Baptistæ Castro. Sig†num Ioannis Granollachs. Sig-
†num Petri Pauli de Belloch. Sig†num Bernardi Pauli de Belloch.
Sig†num

DE CORT. FOL. LXIII.

Sig+num Iacobi de Belloch. Sig+num Iacobi Ioannis Spuny. Sig+num Galcerandi de Oluja. Sig+num Iacobi Clementis Carbonell. Sig+num Ioachimi Carbonell & de Blan. Sig+num Gasparis de Monpalau & Alemany. Sig+num Philippi de Cunyat villæ Ceruariæ. Sig+num Clementis de Tamarit. Sig+num Phederici de Tamarit. Sig+num Pontij de Peramola & de Vallterra. Sig+num Francisci Bonaventura de Gualbes. Sig+num Ioannis de Gualbes. Sig+num Guiller mi Sunyer & de Roger. Sig+num Dalmacij Dezcallar villæ Franchæ Confluentis. Sig+num Ludouici Dezcallar villæ Riupulli. Sig+num Balthazaris Pardina cuius esse dicitur Castrum de Vernet. Sig+num Balthazaris Michaelis Pardina. Sig+num Francisci de Argensola. Sig+num Michaelis Ioannis Amat & del orde. Sig+num Ludouici de Soldeuila & de Castellui. Sig+num Alexandri de Toralla. Sig+num Leandri de Cardona & de Iosa. Sig+num Ferdinadi Oliuer. Sig+num Michaelis Oliuer. Sig+num Laurentij Iort. Sig+num Alexandri Cahors & de Soler. Sig+num Francisci Grimau. Sig+num Ioannis Grimau. Sig+num Gerald de Guardiola. Sig+num Onofrij Laurentij de Montbuy. Sig+num Seueri Salba & de Foxa. Sig+num Anthonij Vila & de Çauaçona maioris. Sig+num Antonij Vila & de Çauaçona minoris. Sig+num Francisci Vila & de Çauaçona. Sig+num Ludouici de Gultru & Abellas. Sig+num Francisci de Montrodon ciuitatis Vici. Sig+num Bernardi de Montrodon. Sig+num Michaelis Ioannis de Montrodon. Sig+num Guiller mi de Yuorra Caslanide Corbins. Sig+num Faancisci de Yuorra. Sig+num Raimundi de Yuorra. Sig+num Ioannis Francisci de Copons cuius esse dicitur la Manresana. Sig+num Francisci Cosmæ Fiualler. Sig+num Francisci Fiualler. Sig+num Petri Galcerandi Torro. Sig+num Ioannis de Prat ciuitatis Vici. Sig+num Anthonij Ioannis Bolet. Sig+num Dionysij de Graualosa. Sig+num Michaelis Ioannis Granollachs filij Francisci. Sig+num Alexandri Deztorrent. Sig+num Ioannis Olmera Bianya & Cruylles. Sig+num Francisci Gamis. Sig+num Francisci Ros. Sig+num Raphaelis Çacirera. Sig+num Gregorij Ioannis Domenech & Dezbarri. Sig+num Sebastiani Domenech & Dezbarri. Sig+num Francisci Dezguell. Sig+num Ioannis Raimundi de Vergos. Sig+num Ludouici de Copons. Sig+num Ioannis Francisci Vilamala & de Conangles. Sig+num Augustini de Yuorra. Sig+num Cipriani de Lloscos. Sig+num Pauli Gasparis Boul. d. Sig+num Ioannis de Vilamala & Dezcallar.

·IIIX· CAPITOLS Y ACTES

Dezcallar. Sig+num Raphaelis Papio. Sig+num Michaelis de Tamarit. Sig+num Pauli Masnouell l. d. Sig+num Saluatoris Domelech. Sig+num Henrici de Garret. Sig+num Michaelis de Moradell. Sig+num Michaelis Ferrer. Sig+num Galcerandi Olmera & de Cruylles. Sig+num Hugonis Montaner l. d. Sig+num Francisci de Olzinelles. Sig+num Saturnini Odena & de Peramola. Sig+num Stephani Sanepleda de Ylla. Sig+num Francisci Castro. Sig+num Petri Vilosa. Sig+num Raphaelis Pauli Vilossa. Sig+num Ludouici Casfador. Sig+num Petri Dezcallar oppidi Podijceritani. Sig+num Francisci de Quexas. Sig+num Philippi Planes & de Malet. Sig+num Michaelis Saturnini Planes & de Malet. Sig+num Philippi de Sorribes, villæ Bergæ. Sig+num Galcerandi de sancto Dionys. Sig+num Phederici de Caramany. Sig+num Hieronymi Francisce pol. Sig+num Georgij de Fluvia. Sig+num Ludouici Squerrer. Sig+num Hieronymi de Gauer. Sig+num Ludouici de Gauer. Sig+num Michaelis Ciurana & de Pau. Sig+num Petri Iacobi de Vilafeca. Sig+num Francisci de Vilafeca. Sig+num Michaelis Ioannis de Granollachs. Sig+num Gasparis Ferrer & de Arinyo. Sig+num Iacobi Rossello. Sig+num Francisci del Orde & Cellent. Sig+num Philippi de Copons. Sig+num Dalmatij de Copons. Sig+num Emanuelis de Tord. Sig+num Gregorij de Prats de Bigues. Sig+num Petri Ferrer villæ Turricellæ de Fluuiano. Sig+num Ludouici Boix. Sig+num Francisci Boix. Sig+num Francisci Pons Sig+num Raphaelis Ferrer. Sig+num Hurissij Ioanis Llentes del Graner & de Gauer. Sig+num Hieronymi Palol. Sig+num Iosephi Bou. Sig+num Bernardini de Arançhipi. Sig+num Seraphini Casfador. Sig+num Iosephi Quintana. Sig+num Caroli Bou. Sig+num Ludouici Offet, & de Castellui. Sig+num Ioannis Salba. Sig+num Raphaelis Anthonij Deui. Sig+num Antonij Ferrer de Busquets. Sig+num Bernardini Granollachs. Sig+num Michaelis Ioannis Granollachs & de Prat. Sig+num Raphaelis Ioannis Pedrolo. Sig+num Michaelis Puiggener. Sig+num Henrici Amat de Palou. Sig+num Alexandri de Cartella. Sig+num Francisci Terça. Sig+num Francisci de Oris. Sig+num Raimundi Xammar. Sig+num Francisci de Cruylles. Sig+num Guillermi Raimundi de Pons. Sig+num Michaelis Hieronymi de Calders. Sig+num Hieronymi de Argença la. Sig+num Siluestri de Sayol. Sig+num Hieronymi Pujol villæ Riuipulli. Sig+num Iacobi Ferrer. Sig+num Ioannis de Soldauila. Sig+num

DE CORT. FOL. LXIII.

Sig⁺num Petri Sabater. Sig⁺num Ioachimi Pons Deicart. Sig⁺num
 Geraldi de Plandoler. Sig⁺num Bernardi Alzina. Id, Sig⁺num Mi-
 chaelis Doms & de Biure. Sig⁺num Hieronymi de Armengol. Sig-
⁺num Francisci Montalt. Sig⁺num Bernardi Macip. Sig⁺num Fran-
 cisci de Vilallonga de Staras, pro brachio militari. Sig⁺num Pe-
 tri Benedicti Soler. Hieronymi Miquel, & Stephani Mötfar, & Sors,
 Iuliani de Nabel, & Michaelis Carrouira Syndicorum ciuitatis Bar-
 chinonæ. Sig⁺num Hieronymi Calaff, & Hieronymi Roig Syndico-
 rum ciuitatis Ilerdæ. Sig⁺num Raphaelis Capmany & Dezcoll, &
 Raphaelis Albert Syndicorum ciuitatis Gerundæ. Sig⁺num An-
 dreæ Reart, Hieronymi Corts, & Iosephi Blanch Syndicorum villæ
 Perpiniani. Sig⁺num Onofrij Christophori Iorda, & Ioannis Baptiste
 Oriol Syndicorum ciuitatis Dertusæ. Sig⁺num Ioannis Codina Syn-
 dici ciuitatis Vici. Sig⁺num Damiani Montserrat Syndici villæ Cer-
 uariæ. Sig⁺num Petri Torres Syndici ciuitatis Minorissæ. Sig⁺num
 Damiani Ioannis Reguer, & Onofrij Anglefil Sydicorum ciuitatis
 Balagarij. Sig⁺num Pauli Mas Sydici Villæfrachæ Peniten. Sig⁺num
 Petri Sala Syndici villæ Podijceritani. Sig⁺num Pontij Portella Syn-
 dici villæ Farragæ. Sig⁺num Francisci Sorribes Syndici villæ Ber-
 gæ. Sig⁺num Gasparis Pi Syndici villæ Coquiliberi. Sig⁺num Ioan-
 nis Pauli Gorehs Syndici villæ Granullariorum. Sig⁺num Hierony-
 mi Serra Arnau Syndici villæ de Matarone. Sig⁺num Ioannis Antho-
 nij Gorehs Syndici Villæfranchæ Confluentis. Sig⁺num Petri Ca-
 darcet Syndici villæ Campirotundi. Sig⁺num Iacobi Manyalich
 Syndici villæ Bisulduni. Sig⁺num Hieronymi Soler Syndici villæ
 Pratorum regalium. Sig⁺num Ioannis Miro Syndici villæ Nouæ de
 Cubelles. Sig⁺num Saluatoris Ylha Syndici Castride Pals. Sig⁺num
 Francisci Andreu Syndici villæ de Salfes. Sig⁺num Montserrat
 Alio Syndici villæ Terricellæ de Montegrino. Sig⁺num Ioannis
 Lorens Syndici villæ de Arbucio. Sig⁺num Ioannis Masmitja Syndi-
 ci villæ Calidarum de Montebauino. Sig⁺num Anthonij Alio Syndi-
 ci villæ de Carreal. Sig⁺num Francisci Lombart Syndici villæ de Fi-
 guerijs. Sig⁺num Anthonij Palet Syndici villæ de Tuhirio. Sig⁺num
 Ioannis Soler Syndici villæ de volono. Sig⁺num Martini Pallares
 Syndici villæ Talarhi. Sig⁺num Anthonij Serra Syndici villæ de
 Crudilles. Sig⁺num Montserrat laumar Syndici villæ sancti Petri de
 Auro. Sig⁺num Ioannis Mauris Syndici villæ Argelers. Sig⁺num
Iacobi

IIIIX CAPITOLSTYACTES

Iacobi Exameno Syndici villæ de Cabra pro Brachio Regali.

TESTES QUI PRAEMISSIS INTERFUE-
runt sunt Illustres dō Franciscus de Rojas & de Sandoval Mar-
chio Denie Praefectus maior equorum, Sumiler de Corps, ac
de Consilio Status & belli sua Magestatis, Don Laurentius
Suarez de Figueroa & Corduba Dux Ferie & Marquio Vil-
lalba, & Don Gasto de Montecatheno Marchio Aytora,
magnus Aragonum senescallus, & alij quamplurimi; tam de
Consilio, quam de cubiculo sua Magestatis.

Sig^tnum don Petri Franquesa præfatæ Catholicæ & Regiæ Magesta-
tis Consiliarij & Secretarij, Regiaq. aucte notarij publici per vni-
uersam ditionem Regiam qui præmissis interfuit, eaq. de dicti domi-
ni Regis mādato in qua draginta nouem folijs præfenti compræhen-
so, scribi fecit & clausit, constat de raso correcto in xvij. linea primi
fol. pr. pag. vbi legitur inaturo & digesto, & fol. iij. pag. ij. l. xix. supra
ponitur de Cort, & fol. iij. pag. ij. l. xix. est rasum correctum in qua ni-
chil est scriptum inter verba com, & perque fol. v. pa. i. l. iij. est rasum
correctum & fo. vj. pag. ij. l. iij. supra ponitur de les causes, fo. vij. pag. ij.
l. xxij. est rasum correctum in quo nichil est scriptum inter verba col-
legiat & puga & in linea sequenti inter verba collegiats & que fol.
vij. pa. ij. l. vj. est rasum correctum vbi legitur iurisdiction & linea xxij.
litera, o fo. x. pag. i. l. vij. supra ponitur, y les que seran vingodes de fo-
ra regne fo. xj. pag. i. l. iij. est rasum correctum vbi legitur fara, & li.
yltima supra ponitur, instar, fol. xvj. pa. i. li. xvj. est rasum correctum
vbi legitur dit vi, fol. xvij. pa. i. l. iij. supra ponitur de la vna fol. xvij.
pa. ij. li. i. est rasum correctum offe. & li. xxvij. voltes fol. xx. pag. ij. li.
iij. supra ponitur humilment fol. xxij. pag. ij. li. iij. est rasum correctum
in quo nichil est scriptum inter verba causes & deuant & in lineis xxj.
& xxij. inter verba sequent & plau fol. xxij. pag. ij. li. viij. est rasum
correctum appella. fo. xxv. pag. ij. li. vij. supra ponitur dany & li. xviii
est rasum correctum in quo nichil est scriptum inter verba supplica
& lo bras fo. xxvi. pag. ii. l. vii. est rasum correctum in quo nichil est
scriptum inter verba approbatio & statuir, & li. xviii. supra ponitur
biennals

DE CORT. 10 FOL. LXV.

biennals & li. vltima general. fol. xxviii. pag. ij. li. vij. est rasum correctum in quo nichil est scriptum inter verba Magestat & humilmēt & li. xv. supraponitur seruit & li. xx. del que per raho fol. xxix. pag. ij. li. x. est rasum correctum vbi legitur Item per tota fort de cuyram adobat, axi en la blanqueria, com de assa honador paga per lliura sis diners mes del que folia pagar, & li. vltima supraponitur quatre, fol. xxx. pag. ij. li. i. est rasum correctum Constitutio & l. xxv. supraponitur dita, fol. xxxi. pag. i. li. xxviii. supraponitur del Principat & pag. ij. li. xxi. est rasum correctum in quo nichil est scriptum inter verba dels & senyors. fol. xxxii. pag. i. li. xx. est rasum correctum Sanctedat. fol. xxxiii. pag. i. li. xx. est rasum correctum vbi legitur ordinations & pag. ij. li. x. est rasum correctum in quo nichil est scriptum inter verba Magestat & per lletras fol. xxxvij. pag. ij. li. vij. supraponitur ab llur consentimēt, y approbatio, fol. xxxviii. pag. i. l. viii. est rasum correctum in quo nichil est scriptum inter verba les & dites fo. xxxviii. pag. ij. li. iij. supraponitur encaraque de present no sia domiciliat en lo dit Principat, fol. xxxix. pag. i. li. xvi. supraponitur present fol. xxxxi. pag. i. li. xiiii. est rasum correctum in quo nichil est scriptum a principio lineæ vsque verbum que & in lineis. xx. & xxi. inter verba braços & Ecclesiastich & in li. xxiii. supraponitur fets, & pag. ii. in li. ii. en la Real Audientia & in penultima est rasum correctum dita, & lineatum vsque loatio fol. xxxxi. pag. ii. li. xxiiii. est rasum correctum in quo nichil est scriptum inter verba poterit & recipien. fol. xxxxi. pag. ii. li. xii. est rasum correctum in quo nichil est scriptum inter verba. Signum & Raphaelis & li. xvii. a principio lineæ vsque verbum Alfonsi, & in linea xxvii. supraponitur Capituli, fol. xxxv. pag. prima linea ii. est rasum correctum Dimæ, fol. xxxviii. pag. ii. li. v. supraponitur. Signum Iacobi Ferrer, & li. viii. Signum Francisci Montalt.

Dominus Rex ex actis in dicta Curia Generali aditis & publicatis & iuratis mandauit michi Don Pedro Franquesa, in cuius posse dictus Dominus Rex & omnes predicti firmarunt.

In Curia Primo fol. vij.

VXII CAPITOLS Y ACTES

ET postquā prædicte Constitutiones, Capitula, & actus Curiarum pro vt superius cōtinentur per suam Magestatem Regiam firmata fuerunt & per spectabilem suū Vicecancellariū subscribi debebunt subscripta & per me dō Petrum Franquesa Regiū Secretarium & notariū publicum signata & referendata, & in Regestris Aragonū Cancellariæ registrata & sigillo regio sigillata & per suam Regiam Magestatem suo Locumtenenti & Capitaneo generali in Principatu Cathalonix remissa, vt illa traderet Deputatis Generalitatis Cathalonix vt moris est, prædicti Deputati suæ Regiæ Magestati representarunt aliqua quæ in dictis Constitutionibus Capitulis & actibus Curiarū emendari supplicarunt quibus per suam Magestatē visis habita cōsultatione cū suo Vicecancellario qui proposita per dictos Deputatos recognouit cū dicti spectabilis Vicecancellarij deliberatione in scriptura prædicta corrigi & addi iussit quæ sequuntur in li. ij. ij. pag. v. fo. ybi legebatur y suspes est rasum illud y emendatū ni in l. iij. primæ pag. fol. xxj. est rasum correctū inter verba quant & si ybi legebatur menester & nunc legitur possible in l. x. primæ pag. dicti foli xxj. post verbū Capitol & ante verbū Couar. supra ponitur y procurara ab sa Sanctedat q̄ axi hō confirme, post l. viij. ij. pag. fo. xxviii. post Caput quod incipit. Item tota sort de llana & finit e costuma pagar fuit in margine scriptū quoddam Caput tenoris sequentis. Itē per tota sort de drap de llana que hix axi per terra cō per mar paguen dits draps de qual seuol genero q̄ sian tres diners mes per lliura del que acostumā pagar in linea xiiij. primæ pag. fol. xxxviii. post verbū sa Magestat & ante verbū Couar. supra ponitur y que se obserue lo mateix en los Comtats de Rossello y Cerdanya. in l. xj. ij. pag. fol. xxxxj. post verbū Principat & ante verbū y comunes supra ponitur y Comtats in quorū fidem ego dictus Petrus Franquesa hic meū solitum artis Notariæ appono Siḡnum.

Dominus Rex mandauit michi Don Petro franquesa.

ET omnibus sicut prædicatur factis & subsecutis & per Magestatem Philippi Regis ac domini nostri suo Locumtenenti & Capitaneo generali in Principatu Cathalonix & Comitatus Rossilionis & Ceritanix remissis prædictis Constitutioni-

DE CORT. FOL. LXVI.

stitutionibus, Capitulis & A&ibus Curiarum ac traditis Deputatis Generalitatis Cathalonix ad eas vt solitum est imprimendas prædicti Deputati his proxime lapsis diebus illas ad manus spectabilis Vicecancellarij Regnorum Corone Aragonum transmissæ & per personas ad hæc & alia suæ Magestati destinatas radi ac tolli in ipsis supplicarunt quæ sequuntur in linea scilicet xxx pag xxviiiij. verba illa, que son vuyt diners mes tanquam superflua ita vt sine illis legatur in modum sequentem haje de pagar ha raho de vn sou per lliura mes del que solia pagar. Quibus per præfatam Magestatem visis & recognitis & habita super hijs Consultatione cum jam dicto Vicecancellario sic prædicta Corrigi & emendari mandatum fuit michi don Petro Franquesa Secretario & Notario supra memorato in quorum fidem & testimonium hic meum solitum artis Notariæ appono Signum Vallis Oleti die tertio mensis Aprilis Anno a Natiuitate Domini Millesimo sexcentesimo tertio.

Dominus Rex mandauit michi Don Petro Franquesa.

*ACTE DE CONCERT, FET ENTRE LO
Excellentissim Loctinent general, y los Deputats del General de Ca
thalunya, cerca dela Impressio dels sinch Capitolos de Cort,
goes L. LXXVII. LXXVIII. LXXX
VIII. LXXXX.*

IN Nomine sanctæ & in diuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & spiritus Sancti Amen. Nouerint Vniuersi quod Anno a natiuitate Domini Millesimo sexcentesimo tertio Die vero Martis decima Octaua mensis Martij intitulata Presente & ad hæc vocato me Gabriele Olzina S. C. & Regiæ Magestatis mandati scriba illiusque auctoritate per totam terram & ditionem suam notario publico Barcinone populato, præsentibus etiam Michaele Pages Secretario, Ludouico de Guzman Capiteano de la guarda, Christophoro de Velazco, Antonio Brauo, & alijs multis protestibus ad ista vocatis & assumptis. Constituti personaliter coram & ante præsentiam Illustrissimi & Excellentissimi Domini Domini Ioannis Teres Dei & Apostolicæ sedis gratia Archiepiscopi

IVX. CAPITOLS Y ACTES

pifcopi Tarraconæ S. C. & Regiæ Magestatis confiliarij locumtenētis
 & Capitanei generalis in Principatu Cathalonix & Comitibus Ro
 fsilionis & Ceritanie personaliter reperti & existentis in quadam au
 la fui Palacij quod fouet in eadem Ciuitate in vico lato eiusdem Ad
 modū Illustres Domini don Bernardus de Cardona Abbas monaste
 rij Sancti Michaelis de Cuxa, don Hugo de Tamarit, & Ioachimus Se
 tanti Deputati Ecclesiasticus militaris & regalis generalis Cathalo
 niæ, Paulus Pla Raphael Rubi & Coll & honoratus Marti Auditores
 computorum Ecclesiasticus militaris & regalis eiusdem Generalis
 Cathalonix & alij multi officiales dicti generalis in eorum comitiua,
 et facta prius expositione & aliqua narratione super infrascriptis
 per dictum Don Barnardum de Cardona Deputatum Ecclesiasticum
 tradidit saxe Excelentix quandam papiri scripturam quam idem
 Exelentissimus dominus locumtenens generalis ad manus suas acce
 pit & illam michi dicto & infrascripto regio scribe mandati & not. de
 dit & mandauit quatenus eam alta & intelligibili voce legerem quæ
 est tenoris sequētis. En Nom de nostre Senyor Deu Iesu Christ sic no
 tori atots que a diuuyt de Març, mil sis cets y tres, en presentia de mi
 Gabriel Olzina scriua de manament notari publich y secretari del
 Exelentissim Senyor Don Iuan Terres Archebisbe de Tarragona
 loctinent y Capita general en lo Principat de Catalunya y Com
 tats de Rossello y Cerdanya per lo Rey nostre Senyor, y en presència
 dels testimonis dauall scrits, oyda per lo dit senyor Loctinent gene
 ral la Embaxada dels Senyors Deputats del general de Catalunya,
 explicada per lo senyor don Bernat de Cardona Abat de S. Miquel
 de Cuxa Deputat Ecclesiastic, ab la qual en effecte supplica a dit sen
 yor Loctinent general fos feruit posar en executio lo concert fet en
 tre dit senyor Loctinent general, y los magnifichs Consellers de Bar
 celona, y saui cōsell de Cent, a quate de Iuliol Mil sis cents y dos, sobre
 los debars suscitats entre sa Excellencia, y Real Consell, y lo Con
 sistori de la Deputatio, acerca de la Impressio, y executio dels finch
 Capitols de Cort, ço es L. LXXVII. LXXVIII. LXXXVIII.
 LXXX. fets sagonis se pretē en les vltimes Corts del any Mil finch
 cents noranta nou, lo qual fonch apres loat aprouat, y ratificat per lo
 dit Consistori ab desliberatio feta a nou de Agost Mil sis cents y dos.
 Y que per executio de dit assiento fos de son seruey donas la paraula
 Real en dit concert promesa, lleuant se a acte de aquella, y donas licen
 cia

DE CORT. FOL. LXVII.

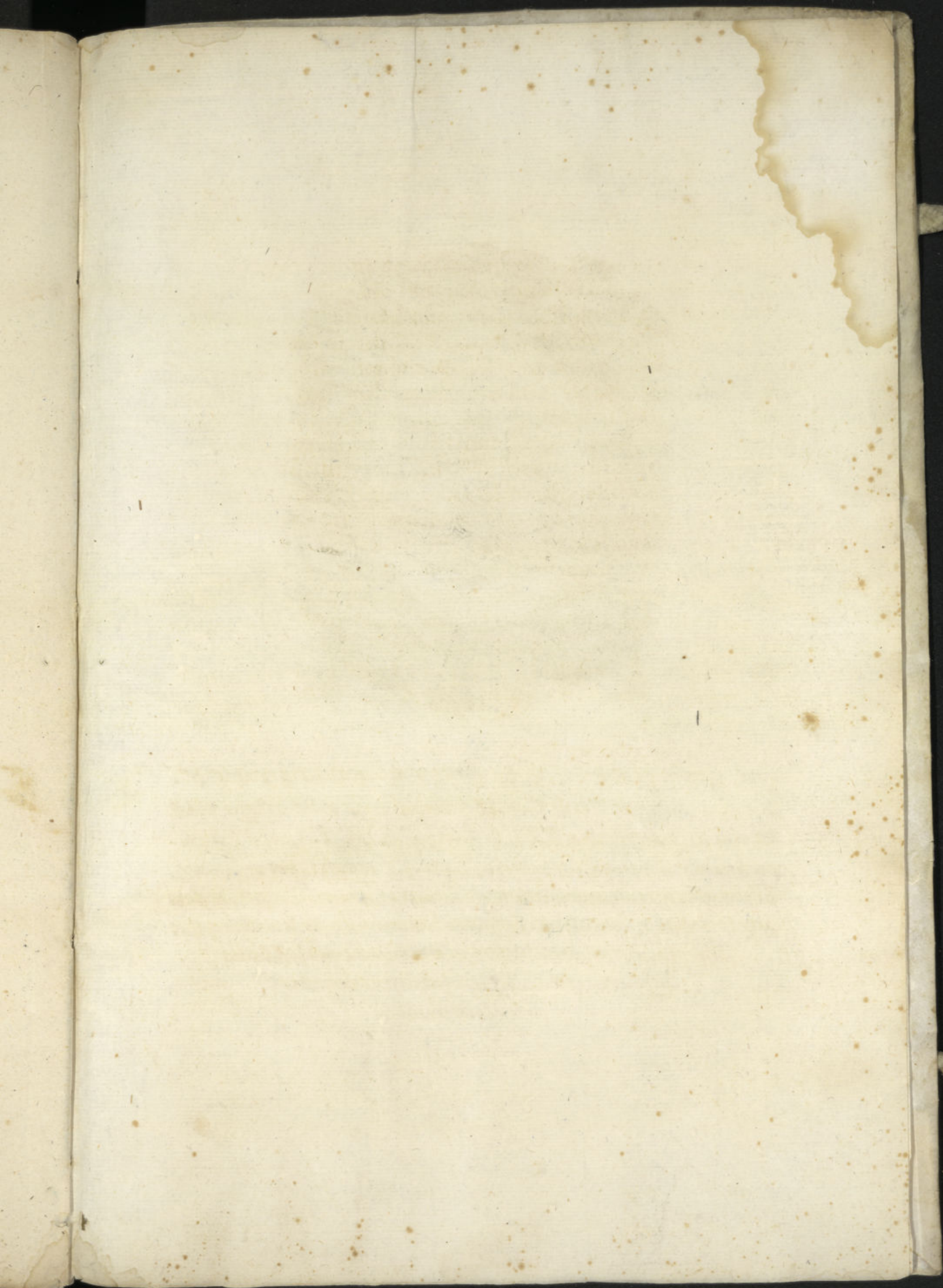
cia que dit acte se Imprimis, y posas en lo volum de les Constitutions se han de Imprimir, conforme esta en dit assiento pactat y concertat. El o dit senyor Loctinent general en presencia de dits senyors Deputats manà que fos legit lo dit assieto, y que lo tenor dell fos insertat, y es lo seguent. Que se imprimescan las Constitutions ab los dits finch Capitols, ço es numero L. LXXVII. LXXVIII. LXXXVIII, LXXXIX. y que los dits finch Capitols nos posaran en executio fins a que sie declarat sobre los debats q̄ acerca de aquells se tenen, y que com a Loctinent de sa Magestat ans que dites Constitutions se estam pen donara paraula Real que dits finch Capitols nos posaran en executio com ya esta dit, y consentira que de dita paraula, y consentimēt Real sen lleue acte, y que aquell se estampe y pose en lo volum de les Constitutions, y pera cumplir lo promes, y donar contento a dits Senyors Deputats dix dit Senyor Loctinent general que lo tenor de dit confert insertat cōte lo que es estat pactat y promes, y que loa, approva, y ratifica aquell, y de nou en quant menester sia de present promer a dits Senyors Deputats lo contengat en aquell, y dona sa fe, y paraula Real de guardarho, y cōsent que de dita promesa se lleue lo present acte, y dona de nou en quant sia necessari licencia a dits Deputats pera que lo fassan Imprimir, y posar en lo volum de les Constitutions. Y la Excellencia me ha manat que de tot lo sobredit yo dit Secretari escriua y notari rebes lo present acte, y aquell lliuras autētich a dits Deputats, fet en Barcelona en la casa del Palau de la habitatio de sa Excellencia dia mes y any sobredits, present de mi dit notari, y presents per testimonis los sobredits. *Qua si quidem papiri scriptura ut præfertur lecta idem Excellentissimus Dominus Locumtenens generalis mandavit michi præ & infra scripto scribæ mādati & notario publico quatenus præsens conficerem instrumentum dictisq̄. Dominis Deputatis & alijs quibus inter sit darem & traderem publicum & autētichū. Que fuerūt acta Barcinone die mēse anno ac loco predictis presente me dicto & infra scripto scribæ & notario publico & testibus predictis ad præmissa vocatis & assumptis pro ut superius cōtinetur.*

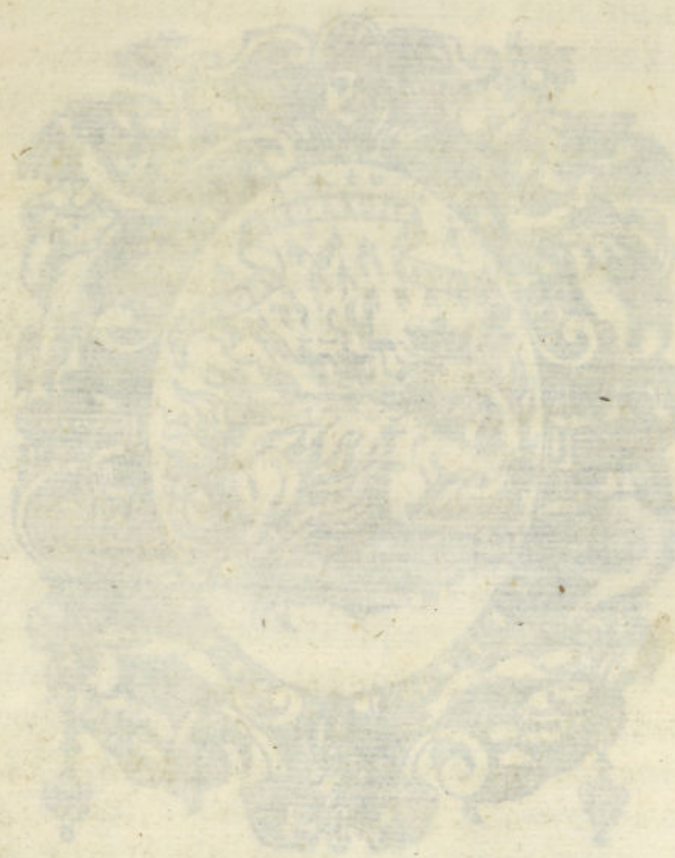
Sig^{num} Gabrielis Olzina S.C. & Regie Magestatis mādati scribæ bailliusq̄. autēte. per totam terrā & ditionē suam notary publici Barbinone populati qui rogatus præmissis ut supra cōtinetur inter fuit una cū testibus supradictis & hac scribifecit & clausit.

ACABENSE LES DITES CONSTITU-
tions Capitols, y Actes de Cort. Estampat en la molt insigne y leal
Ciutat de Barcelona a XXI. de Juny M.DC.III. en la Estam-
pa de Gabriel Graells, y Giraldo Dotil Estampers, per ordinatio,
deliberatio, y manament dels molt Illustres senyors Deputats dels
dits Principat, y Comtats de Rossello y Cerdanya, y ab licentia, y espe-
cial comstio de aquells, com a Protector que son de les
leys de la terra, y segons que altres vegades
fer es acostumat.

MACABENSE LES DITES CONSTITV.
don Capitols y Altres de Cort. Ell ampar en la molt justa y legal
Uniat de Barcelona a XXI. de Juny M.DC.III. en la Escrip-
ta de Gabriel Graell, y Gerardo Dotal Ell ampar per ordinacio
deliberatio y manament dels molt Illustrats senyors Diputats dels
dits Principat y Comtat de Rossello y Cerdeña y ab licentia y espe-
cial comissio de aquells com a Protectors que fonde les
leyes de Castella y segons que altres vegades
se ha de usar.

